

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SLOVENE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Kmetijske zbornice

Po tolikih letih pričakovanja in neprestanih zahtev tako kmetijskega stanu samega kakor tudi onih, ki jim je napredek kmetijstva v naši državi na srcu, smo dobili tudi v naši državi kmetijske zbornice. Predalec bi nas odvedlo, če bi naštevali vse boje, ki so bili potrebni, da je do ustanovitve kmetijskih zbornic sploh prišlo. Toda ugotoviti moramo eno: ni slučaj, da smo dobili kmetijske zbornice pod sedanjo vlado, ki je pokazala toliko umevanja za gospodarske zahteve kot doslej še nobena druga vlada v zadnjih letih. Pokazala pa ni samo razumevanja za potrebe našega gospodarstva, ampak je šla še daleč in je tudi izpeljala že nekaj gospodarskih zahtev in ustanovila institucije, ki bodo tvorile temelj gospodarskega življenja v naši državi za daljši čas kot se običajno misli. Zlasti pa bodo institucije, ki jih je osnovala sedanja vlada, pokazale svojo blagodejnost v najbližji bodočnosti. Poudariti moramo, da se je z ustanovitvijo kmetijskih zbornic izpolnila tudi davna želja slovenskega kmeta, katerega največja poveljavateljica, nekdanja Slovenska ljudska stranka ni nikoli pozabila na to važno zahtevo kmetijskega stanu.

S tem se izpolnjuje stanovska organizacija v naši državi. Daleč smo še od stanovske ureditve države, katero marsikateri smatra za večjo ali manjšo upravičenostjo za najboljšo bodočo obliko države, toda postavljen je zopet nov kamen za bodočo ureditev, na podlagi katerega bo mogoče zidati naprej. Tako smo dobili k trgovskim, industrijskim in obrtniškim zbornicam kot zastopnikom številnih panog gospodarstva, k delavskim zbornicam kot zastopnikom delavstva, k odvetniškim, notarskim, zdravniškim in lekarnarskim zbornicam kot zastopnikom svojega stanu, sedaj še kmetijske zbornice, ki bodo štele največ pripadnikov in se bodo morale brigati za dobrobit največjega stanu v državi. Tako se bo poleg glasu gospodarskih krogov in glasu delavcev elišal tudi glas malega kmeta skozi najbolj poklicano organizacijo v ta namen: kmetijsko zbornico.

Prvotni načrt je določil za delokrog kmetijskih zbornic obsežnejše meje kakor pa uveljavljena uredba, toda prav je, da je odrejen delokrog kmetijskih zbornic drugače kot prvotno, ker ne spada v področje dela kmetijskih zbornic tudi skrb za tehnično izboljšanje kmetijstva. V ta namen so poklicani skrbeti drugi faktorji, ki že sedaj delujejo na tem polju z mnogo vneme in skušnjami, pa tudi z večjimi sredstvi kot n. pr. naša banovina, katere se v glavnem briga za to poleg države in samouprav. Uredba v celoti ne odgovarja našim zahtevam, vendar tudi sedanje uredbe ne smemo zamenjavati, zaradi tega ker popolnoma ne odgovarja našim zahtevam in odnosom zahtevam kmetijskega stanu, pomisliti je namreč treba, kakor je že dejal naš notranji minister dr. Anton Korošec, da uredba o kmetijskih zbornicah ni nobena ustava, katere se ne da tako lahko izpreminjati, ampak da je to uredba in da bo v bližnji bodočnosti v organizaciji kmetijskih zbornic mogoče na ta način izboljšati še marsikaj, kar je izboljšanje, oziroma izpremembe potrebno.

Kmetijske zbornice so zaenkrat samo posvetovalni organi, torej je njih vloga slična kot pri drugih zbornicah. Toda tudi kot posvetovalni organi lahko storijo veliko. Ob vsaki priliki, ko se to izkaže za potrebno, lahko povzdignejo svoj glas, ki bo dovolj močan, da ga bodo slišali kot glas, mnenje in zahtevo našega najštevilnejšega stanu tudi drugi stanovi in pa merodajni faktorji. Goto ne bodo mogli brez vsega preiti glas kmetijskih zbornic v naši državi. Pri primerih drugih zbornic vidimo, kako tudi one znajo povzdigniti svoj glas, ko gre za življenjske interese njih pripadnikov, kako tudi one z vso vnemo in strokovno sposobnostjo zagovarjajo interese svojih pripadnikov; pri tem pa morajo seveda tudi paziti na celoto. Kajti ni samo naloga zbornic, da ozkozoročno zagovarjajo interese stanu, katerega predstavljajo, ampak da vedo tudi upoštevati pri svojem delu splošne interese in da znajo spraviti s temi splošnimi interesi v sklad tudi svoje interese in je potem gotovo, da ne bo mogel nihče preiti njih zahteve, zlasti če jih povedo z vsem potrebnim poudarkom. Zato je tudi od zbornic samih odvisno, kako se bodo znale uveljaviti. Če se bodo znale uveljaviti, potem je čisto gotovo, da se bo njih zakoniti delokrog razširil in prešel na vsa polja, tako da bodo postale kmetijske zbornice res zastopnice kmetijskega stanu v popolnem pomenu besede. To si vsi želimo, ne samo pripadniki kmetijskega stanu, ampak vsa slovenska javnost, ki se zaveda pomena delovanja strokovnih zbornic za vse naše gospodarsko življenje.

Seveda pa si pripadniki bodočih kmetijskih zbornic ne smejo misliti, da bo na mah naša kmetijska kriza rešena, čim dobimo zbornice. Kdor si to misli, mora vedeti, da bodo kmetijske zbornice lahko posredno vplivale na izboljšanje položaja kmetijskega stanu. Ob vsaki priliki, ko bodo v razpravi vprašanja, ki zadevajo kmetijski stan, bodo zbornice podale mnenje našega kmeta. Zbornice bodo lahko koristno in smoteno sodelovale pri naši trgovinski politiki, ko bodo opozarjale, da se naj poskrbi tudi za interese slovenskega kmetijstva pri pogajanjih za sklepanje trgovinskih pogodb z raznimi državami. Zbornice bodo koristno sodelovale tudi z banskimi upravami, zbornice bodo pokazale pravo stanje našega kmetijstva in pokazale tudi pot, po kateri naj pridemo do večjega blagostanja za kmetijski stan in vso državo. V tem bo veliko dela in če bo to delo smoteno, potem seveda bodo tudi kmetijske zbornice doprinele k izboljšanju položaja našega kmeta.

Danes se več kot na splošno še ne da govoriti o kmetijskih zbornicah. Imamo uredbi o njih, potrebno pa je, da si vsaka zbornica napravi tudi svoj statut. Ko bodo izvršene volitve in ko se bodo zbornice sestale, ko bodo že začele delati, tedaj se bo videlo še marsikaj, kar bi bilo potrebno, da se izpremeni ali odpravi ali upelje na novo v organizaciji kmetijskih zbornic. Tudi druge zbornice so potre-

Madjari obtožujejo Berlin da je plačeval zaroto proti državi

Budimpešta, 8. marca. TG. Madžarski tisk pri naša le skromna poročila o dogodkih, ki so državo pretresali zadnje dni preteklega tedna. Toda tudi tako se da iz njih razbrati, da se je Madžarska zares nahajala tik pred gibanjem skrajne desnice, ki bi bilo lahko vladno strnoglavilo, da ni v zadnjem trenutku odkrila zarote. Listi priznavajo, da so bili v prvi vrsti voditelji vladne opozicije, to so Tibor Eckhardt in Rassay, ki so prinesli ministrskemu predsedniku prva poročila o zaroti. Toda o vsebini zarote in o njihovih načrtih pa časopisi strogo molčijo. Brez dvoma jim je molk naložila poostrena cenzura. Ministrski predsednik Daranyi je objavil, da bo prihodnjo sredo v parlamentu natančno pojasnil vsebino in ozadje desničarske zarote in način, kako jo je vlada preprečila. Dosedaj ni objavljen tudi noben ukrep policijskih oblasti. Znano je samo, da je upravnik policije prosil, da ga razrešijo.

Samo poluradni nemški pisani »Pester Lloyd« priznava v zelo skrbno napisanem članku, »da je bilo zadnje čase opaziti propagando, ki se je razširjala tudi med uradnimi krogi in proti kateri bo treba z vso ostroostjo nastopiti«. Država da je to svoje dolžnost od sedaj malo preveč zanemarjala. Morda je državna oblast zapirala oči pred to zlohotno propagando iz zunanjepolitičnih razlogov. Dejstva da so pokazala, da je bila to usodna napaka. List priznava nadalje, da je imela ta propaganda, ki je bila na tem, da se spremeni v državni udar, očividni namen, da uvede v madžarsko notranjo politiko inozemske vplive in to v vprašanjih, ki se ne tičejo nikogar drugega, kakor madžarsko državo samo. Ta inozemska propaganda je zasledovala cilj da zajame predvsem kmetstvo prebivalstvo. Razširjala se je s pomočjo revolucionarnih letakov. Razmetavala je tudi z velikimi vsotami denarja. Podkupljene so bile predvsem odlične osebe, ki so izjavile svojo pripravljenost, da sodelujejo pri tem gibanju. Madžarska pa je pokazala, da ni tako slabotna, da bi morala dopustiti, da se neka tuja država s pomočjo denarja vmešava v notranje madžarske zadeve. List ne imenuje Nemčije imenoma, toda da je ta »tuja država« Nemčija, je samo po sebi razumljivo, ko je desničarski pokret, ki je hotel napraviti državni udar, posnel po hitlerizmu ves narodnosocialistični program in tudi hitlerjevski znak kljukastega križa.

Trenje traja dalje

V Budimpešti je govoril grof Bethlen, ki ni prizanesel niti onim, ki so se v zadnjem času skušali vmešati v notranje politične razmere na Madžarskem. Neodgovorni puščajo so hoteli na Madžarskem uvesti hitlerizem brez Hitlerja. Najostreje pa je govoril duhovni vodja madžarske krščanske socialne stranke dr. Ernst na zborovanju v Györu. V svojem govoru je dejal: Komunizem in narodni socializem sta dve nevarnosti za Evropo. S komunizmom so si delave v Rusiji skušali goditi, ki jo morajo sedaj uživati. Delavcem v kapitalističnih državah se danes godi mnogo boljše. Narodni socializem pa je proizvod nekaterih gospodov, ki so se navadili samo zapovedovati. Madžarski narod resno odklanja, da bi se mu naprtila volja katerekoli.

Potruje se, da je med madžarskimi pučisti in nemškimi narodnimi socialisti igral vlogo posredovalca dopisnik »Deutsche Nachrichten Büro« g. Hahn, ki je madžarskim nacistom dal na razpolago tudi potrebna materialna sredstva in sicer kar v tuji valuti, kar nikakor ni v skladu z nemškimi deviznimi predpisi. Hahn ni delal sam, temveč je bil o celotnem njegovem početju točno informiran nemški poslanik v Budimpešti von Mackensen. Doslej se niso znane podrobnosti o aretacijah. Vsega je bilo aretiranih do sedaj 100 aktivnih častnikov madžarske armade ter 5 do 6 civilnih oseb. Mnogo sumljivih oseb je pod policijskim nadzorom, med njimi tudi bivši šef državne policije, dalje Andrej Veczey, ki je bil najbolj vplivni so-trudnik Gömbösa, predsednik madžarske trgovske zbornice, predsednik trgovskega društva Hondy, ki je intimni sodrtnik bivšega notranjega ministra Kozme. Tibor Eckhardt trdi, da bodo nacionalisti kljub sedanjemu neuspehu hoteli prirediti puč, ker so nacistične organizacije v pokrajini izredno močne in lahko izvajajo tudi teror. Nacistični agita-

torji nastopajo proti ljudstvu brezobzirno in terorizirajo vsakogar, ki ne podpira njihovega mnenja, pri čemer pa jih ne podpirajo samo krajevne oblasti, temveč celo orožniki.

Pretep v uredništvu

Danes opoldne je zavladalo zopet vznemirjenje zaradi predznaka napada dveh nacističnih dijakov v uredništvu liberalnega lista »Esti Kurir«. V redakcijo sta namreč prišla dva nacionalistična dijaka, ki sta zahtevala dotičnega urednika, ki je včeraj napisal članek pod psevdonimom Ignotus. Ko je ta član uredništva prišel v sobo, mu je naprej Nagly prisolil par klofut, na kar je priskočil še drugi nacionalistični dijak ter prišel obdelavati člana uredništva. Nato sta hotela oba nacionalista pobegniti, toda sluga, ki je videl, kaj se godi, je takoj alarmiral ostale člane redakcije, ki so oba dijaka obkolili in ju tako pretepli, da so ju morali z rešilnim avtomobilom odpeljati v bolnišnico. Drugi dijak je bil Imre Andrej, ki je znan že iz zadnjih demonstracij in stavk na madžarski univerzi ter je bil tudi večkrat aretiran, vendar pa je bil vedno izpuščen.

Madjarska se bo odslej odmaknila od Nemčije

Pariz, 8. marca. AA. (Havas.) »Echo de Paris« prinaša članek g. Pertinaxa o glasovih o preprečenem državnem prevratu na Madžarskem. V članku je tudi tale odstavek:

4 Francove ofenzive

Napad na Madrid s treh strani

Madrid, 8. marca. b. »United Press« poroča iz Madrida, da je poveljnik madridske obrambe Miaja predlagal izpraznitev Madrida in zasedbo novega položaja, ki ga bodo republikanci lažje branili. General Miaja je tudi predlagal, da se takoj pripravi težko topništvo, ki ga bodo republikanci rabili za obrambo Valencije in Katalonije. Odslej se namreč ne more računati, da bi republikanci še od kje dobili novih topov. Dalje je izjavil, da ne sprejme nobene odgovornosti in nobene jamstva za obrambo Madrida, ker bo nova ofenziva čet generala Franca v kratkem sledila.

Madrid, 8. marca. c. Zadnje tedne se je borba razvijala posebno na jugu in zapadu Madrida in nikdo ni pričakoval, da bo general Franco s svojimi četami sedaj začel ofenzivo hkrati tudi s severa. Ta ofenziva je silno pomembna tudi zaradi tega, ker so rdeča letala opazila silno zbiranje nacionalističnih čet tudi še na odsekih pri Jarami in Las Rosas.

Današnja ofenziva pri Guadalajari se je začela ob 8 zjutraj. Celo noč so na tem odseku grmeli nacionalistični topovi in pripravljali skorajšnji napad. Ta taktika se je že obnesla v svetovni vojni in se je posebno uporabljala tedaj, ko se je pripravil hud napad pehote. Ob 8 zjutraj so se dvignili nacionalistični oddelki in prodirali s tanki, oklopnimi avtomobili in metalci bomb. Najmočnejši je bil nacionalistični sunek pri km 111 na aragonski cesti in v smeri proti Abanadezu. Ta odsek je nacionalistično topništvo že poprej močno izdelalo. Ko je prvi napad nacionalistične pehote zavzel prvo črto rdečih postojank, se je dvignilo 9 junkserskih trimotornih bombarderjev, ki so obenem s tanki prodirali čez drugo črto vladnih jarkov. Letala so čisto nizko spremljala tanke in z bombami in streljanci obdelovala jake rdečih. Ta drugi napad se je razvijal v smeri proti Alcalu de Benaresu. Ob 11 se je ta prvi naval ustavil in takoj je nacionalistično topništvo začelo zopet obdelovati rdeče postojanke. Ob straneh sta silno streljali iz topov in tedaj se je v prvih urah popoldne začel tretji naskok nacionalistov. Republikanske čete so se morale zelo umakniti, ker mora republikansko topništvo

čepav Madžarska reagira proti nacionalno-socialističnemu rovarjenju, bodo v hudi zmoti tisti, ki bodo iz tega sklepali, da se bo v bodoče Madžarska hotela oddaljiti od Nemčije. Njene želje po revanši jo le preveč vežejo z nemško zunanjo politiko, tembolj, ker vidi v Budimpešti v italijanski podpori samo nekaj začasnega. Dr. Schuschnigg more v Avstriji nalti podporo proti nacionalnim socialistom doma in na tujem, toda zelo neverjetno se zdi, da bi moglo priti do sporazuma zastran skupne obrambe pred Nemčijo med Avstrijo in Madžarsko in še eno ogroženo državo. Prav tako tudi ne moremo verjeti, da bi Italija, ki je tako zelo angažirana na Sredozemskem morju, hotela hrabriti Madžarsko pri njenem morebitnem odporu proti Nemčiji.

V Berlinu zanikajo

Berlin, 8. marca. AA. (DNB.) Glede na glasove o poskusu desničarskih radikalnih krogov, da izvrše prevrat na Madžarskem, je več tujih listov pisalo, da so uradne nemške osebnosti v Budimpešti, med njimi tudi poslanik v Mackensen, vpletene v to afero. Dobro poučeni tukajšnji krogi izjavljajo, da gre samo za laži, ki jih je raztrosila sovražna propaganda, izmišljene z namenom, da zastrupi mednarodno ozračje. Nemški poslanik v Budimpešti v Mackensen se je bil že 1. marca odpeljal za tri tedne na dopust, poslaniške posle pa vodi zdaj dr. Werkmeister.

iz ozadja neprestano obstreljevati črto bojev na tej fronti.

Istočasno pa se je začelo premikanje nacionalističnih čet pri Jarami na jugu Madrida. Torej se začena tukaj istočasna ofenziva in rdeča letala so ugotovila samo močno zbiranje čet na jugu Madrida, ki jim poveljuje general de Llano, kakor vedo povedati zadnje vesti. Bitka pa se do opoldne še ni razvila.

Tudi na zapadu Madrida pri Las Rosas se zbirajo nacionalistični oddelki za napad. Republikansko topništvo grmi že noč in dan.

Tudi na južni fronti so čete generala Franca začele z ofenzivo. Nacionalistična ofenziva se razvija v odseku Granade. Namen te ofenzive je, da bi čete generala Franca zavzele rudnike v Almadenu. Najbrž smo tik pred veliko in težko bitko na tem odseku.

Japonska-Rusija

„Kominternu se naj izseli iz Rusije...“

Tokio, 8. decembra. AA. (DNB) V zgornji zbornici je dal zunanji minister Sato izjavo o zunanji politiki. Predvsem je ugotovil, da je treba dosežanje zunanjepolitične cilje načelno obdržati, vendar misli, da je treba iti v ta namen po novih poteh. Japonsko-kitajsko razmerje je paralizirano vendar govornik ne izključuje možnosti sporazuma, če Japonska prizna enakopravnost in suverenost Kitajske in če se bodo v tem smislu vršili razgovori med obema državama. Glede japonskega razmerja do Sovjetske Rusije, je zunanji minister mnenja, da se lahko popravi samo tedaj, če Moskva pretrga razmerje s Kominternu ali pa, če Kominternu zapusti Sovjetsko Rusijo. Nato je Sato poudaril, da si ves japonski narod želi dobrega razmerja z Anglijo, vendar otežkoča to dobro razmerje gospodarsko nasprotje med obema državama na Kitajskem. G. Sato je dalje poudaril potrebo po sodelovanju med vsemi državami, zainteresiranimi na Kitajskem in je dejal, da Japonska zunanja politika ne sme dati povoda za krivo razlaganje razmerja Japonske do Kitajske.

Dr. Maček na Dunaj V avtomobilu čez Radgono

Zagreb, 8. marca. Davi je dr. Maček v spremstvu dr. Suteja in trgovca Zvonimirja Polića ter poslastnika iz Vrapč Josipa Semena z avtomobilom zapustil Zagreb ter se okrog 11 peljal skozi Maribor. Mejo je prekorčel brez ovir. Računa se, da bo dr. Maček ostal na Dunaju nekaj dni in da bo obiskal specialista za ušesne bolezni dr. Heilmanna.

Gornja Radgona, 8. marca

Danes predpoludne ob 11 se je nenadoma pojavil v Gornji Radgoni velik luksuzni osebni avto. V limuzini so sedele štiri osebe, med katerimi je bila ena zelo slična dr. Mačku. Avtomobil se je ustavil pred mostom in potniki so pokazali strah pri mostu potne liste, iz katerih je bilo razvidno, da se nahajajo v avtomobilu hrvaški vodja dr. Vladimir Maček, sarajevski odvetnik dr. Juraj Sutej, zagrebški trgovec Zvonimir Polić in posestnik iz Vrapč dr. Zagrebu Josip Semen. Nobeden od potnikov ni izstopil ter je straža takoj po pregledu potnih listov pustila avtomobil naprej in limuzina je zdrčala čez most v Avstrijo. Kakor znano, se je dr. Maček odpeljal na Dunaj, kjer naj bi iskal pomoči pri tamošnjih zdravnikih, v resnici pa se baje namerava sesti tam z dr. Krnjevičem, ki se nahaja še kot zadnji izmed radičevskih emigrantov v inozemstvu.

Hodža o srednji Evropi

„Srednja Evropa ne bo potegnjena v mednarodne spore“

Praga, 8. marca. AA. ČTK: Predsednik vlade dr. Milan Hodža je ob otvoritvi poljedelske akademije govoril o poslanstvu češkoslovaške demokracije v Srednji Evropi. Izrazil je misel, da naj češkoslovaška demokracija sprejme nase nalogo orientacije demokracije v srednji Evropi. Dr. Hodža je rekel, da je srednjevropsko gospodarstvo sposobno, da se zmeraj bolj vrača na trg zapadne Evrope in to kot prodajalec in kupec. Ker se v Evropi politično gospodarski temelji širijo, Srednja Evropa nima nobenega interesa, da bi naj bila

bovale dalje časa, da se je njih delovanje usmerilo v pravilno smer. Tako vidimo, da je potrebno kmetijske zbornice čimprej oživotvoriti in potem bomo lahko še marsikaj izpremenili, kar bo zahtevalo interes našega kmetijstva. V začetku svojega delovanja bodo morale zbornice prebrzditi še marsikatero težavo, marsikaj bo šlo narobe, organizirati bo treba zbornični urad, ker si brez dobrega zborničnega urada tudi ni mogoče zamisliti uspešnega delovanja zbornice sploh. Vse to pa bo dala bližnja bodočnost, od katere si lahko tudi kmet obeta več kot doslej.

izključena iz tega trga. O političnih režimih, ki vladajo v raznih državah Srednje Evrope, je dr. Hodža rekel, da naj vse te države med seboj spoštujejo ustanove, ki so si jih dale in da naj se spoštuje načelo tolerantnosti in nevmešavanja. Dobri sosedski odnosi bodo omogočili tudi dobre menarodne odnose. Sedaj pa se mora začeti v Srednji Evropi njeno civilizatorično poslanstvo, v kateri naj bo Srednja Evropa posredovalec med zapadom in vzhodom Evrope. Posebno se mora paziti na to, da države Srednje Evrope ne postanejo žrtve tistih ideologij, ki izvivajo nevarne spopade v notranjosti države. Češkoslovaška odločno odbija vsak pritisk od leve ali od desne in vzdržala se bo v mednarodni razpravi vseh ideoloških spopadov med fašizmom in komunizmom. Tudi druge države v Srednji Evropi zastopajo to stališče in zato je upati, da Srednja Evropa ne bo potegnjena v kak spor. To tudi ne odgovarja miselnosti kmetov, ki predstavljajo večino prebivalstva v Srednji Evropi. Kmet je po svoji naravi proti avtarkiji in komunizmu in v tem je njegov globok smisel za konsolidacijo Srednje Evrope in kot tak bo močan branik proti vsem tokovom, ki hočejo uničiti civilizacijsko človeštva.

Kritika kritike

Vselej, kadar je JNS v opoziciji, se spomni vseh tistih lepih stvari, ki bi jih bila lahko izvršila, ko je bila na vladi, pa jih ni. Cesar se ona sama nikoli ni lotila in kar je puščala do sledno vendar, to zahteva od sedanjih vlade, da uresniči čimprej. V nedeljo je »Jutro« priobčilo očitno iz prve roke članek o proračunski razpravi v narodni skupščini, v katerem to svojo staro taktiko ponavlja, češ, hrvaško vprašanje se ni rešeno, tudi politični zakoni se niso izdali in zahteve Slovenije se niso upoštevale tako, kakor bi se morale, ter končno zopet ponuja svoj stari eliksir, s katerim da je edino mogoče ozdraviti in rešiti vsa naša vprašanja, namreč jugoslovenstvo, kakor ga razumejo naši unitaristi in s katerim so naše ljudstvo združili tako dolgo, da ga je bilo skoro že konec. Zato bo pač treba spomin »Jutrovega« članka nekoliko osvežiti in ga prositi, naj se zamisli nazaj v ono dobo, ko so on in njegovi prijatelji ter zavezniki imeli državno krmilo v rokah in ko so zlasti hrvaško vprašanje nalezali na Prokrustovo postelj jugoslovenstva ter so imeli skoro pet let naravnost diktatorično oblast, da hrvaške razmere čisto po svoji volji in zamisli končno veljavno uredijo. Ali nam more JNS, ki bi sedaj rada kar čez noč videla hrvaški problem rešen, pokazati na kakšen drug rezultat svojega jugoslovenskega režima, kakor na splošno nezadovoljnost, pritrjeno do skrajnega negativizma, ki so ga povzročile njene metode na Hrvaškem, tako da je že ves svet nad nami obupal? Kar je jugoslovenski unitarizem, ki je imel državo v svojih rokah do nastopa sedanje vlade, zavozil od ustanovitve nove države dalje, tega ne more sedanja vlada rešiti docela v enem ali dveh letih. Stori la pa je že toliko, da se je politična atmosfera na Hrvaškem zelo občutno pomirila in da je prišlo do medsebojnega stika, dočim so unitaristične vlade s Hrvaško živele naravnost v vojnem stanju. Tega menda tudi »Jutro« člankar s svojega visokega stola ne bo oporekal.

Podobno je s političnimi zakoni. »Jutro« bi moralo pač imeti toliko taktičnosti, ali recimo vsaj previdnosti, da se ne bi preveč razpisovalo o stvari, glede katere baš njegova vest ni čista. Kakor se v obseščevji hiši navadno ne govori o vrvi, tako bi JNS ne smela vlačiti na dan vprašanj, ki jih je zopet le ona tako temeljito zavozila, da je pred vpostavitvijo prejšnjega oziroma še boljše stanja treba tehtno premisliti zakone, ki naj nas privedejo do demokracije, ki jo je JNS ravno na tem polju skoro popolnoma razrušila. To velja tako za fiskalni in društveni zakon za volivne zakone. »Jutro« člankar meni, da hoče sedanja vlada volivni zakon celo poslabšati, ker je notranji minister pripustil možnost, da se v novem volivnem zakonu uvede načelo kandidatur z relativno večino po okrajih. »Jutro« meni, da bi bilo to nesporno poslabšanje. Mi pa tega mnenja nismo. Kar se tiče kandidatur po okrajih, ni gospod notranji minister prav nič rekel, da bi vlada hotela ta sistem uveljaviti, ampak ga je le našel med zamisli in načrti v veliki vrsti raznih volivnih sistemov in predlogov. Po našem nazoru gre predvsem za to, da se odpravi sistem, ki si ga je bil prikojil jugoslovenski unitarizem, ki pomeni naravnost atentat na našo narodno individualnost in njene temeljne politične pravice, ker onemogoča narodu lastne stranke z narodnim obeložjem, hoče ustvariti neko umetno amalgamacijo naših »plemen«. Isto velja za društveni zakon in zato bomo pozdravili vsako reformo, ki bo vsaj kolikorotliko omogočala vsakemu jugoslovenskemu narodu, da se svobodno sam politično organizira in voli svoje narodne zastopnike v skupščino. Vprašamo »Jutro« tudi, kako more smatrati kot poslabšanje izjavo notranjega ministra, da bo vlada pri reformi teh zakonov, ki so najbolj žalostna zapuščina JNS centralizma, poskušala doseči sporazum ne le s sedanjim parlamentom, nego tudi z izvenparlamentarno opozicijo? Kdaj smo se slišali, da bi bil JNS režim vpostavljal kakšno opozicijo, saj je bil to »avtoritaren« režim, ki je vsako opozicijo načeloma onemogočal ali ji stavljal na pot skoro nepremagljive ovire in hotel iz vse Jugoslavije po sili ustvariti eno samo »državno stranko«. Tudi je dr. Korošec napovedal, da bo vlada z naknadnim amandamentom zahtevala pooblastila, da predloži takozvane politične zakone, in zato res ne vemo, čemu se »Jutro« člankar prirožuje. Tako šarmantna vendar ni bila še nikoli nobena vlada pri nas, kakor sedanja.

Najbolj zanimivo pa je, da je »Jutro« zdaj kar oficijelno izjavilo, da v Jugoslaviji obstoja tudi slovensko vprašanje, dočim je prej celih osemnajst let trdilo, da v Jugoslaviji sploh ni nobenega narodnega vprašanja, ampak da obstoja samo eno vprašanje, namreč jugoslovenstvo. Pustimo pri strani največji grških in arabskih modrecev do stopno sofistiko, s katero »Jutro« člankar ob tej priliki to slovensko vprašanje kot kakšen največji srednjeveški alhimist v svoji retoriki spaja z jugoslovenstvom. Glavno je, da je po tolikih letih zagledal slovensko vprašanje, in bi mu bilo treba na tem čestitati, če bi njegova lamentacija bila odkrita. Zakaj toliko se lahko reče, da sedanji proračun, čeprav ni idealen, kakor ni idealna nobena reč na svetu, vpoštevajo Slovenijo bolj, nego jo je vpoštevali katerikoli proračun, ko so sedeli pri državni blagajni JNS in v njej podobni režimi. To tako javnih del kot pod sedanjo vlado v Sloveniji nismo še nikoli imeli, da pa se bodo naše gospodarske zahteve in potrebe vpoštevale še bolj, za to bomo v večinski stranki že sami skrbeli in se pri zavedali. Tudi tukaj velja, kar smo že naglašali, da je treba veliko truda in vztrajnosti ter časa, da se premagajo oni predsodki, ki so krivi, da se je Slovenija smatrala kot pastorka v domu, česar se v veliki meri bili krivi baš tisti, ki se zdaj v »Jutru« prirožuje, da slovenski narod ni tako vpoštevan, kakor bi moral biti. »Jutro« naj si le temeljito izpraša v tem oziru vest, pa bo moralo samo priznati, da klečeplazanje, katerega so bila njegova predala polna še nedolgo tega in katero so si dovoljevali poslanci JNS opoziciji še v sedanjih proračunski razpravi, ni sredstvo, ki bi pripomoglo k temu, da bi Slovenija uživala večji ugled in vpoštevanje, ki ga zasluži in do katerega ima pravico. »Jutro« člankar pa naj bo le pomirjen in naj ima toliko zaupanja, da bo stranka, ki predstavlja veliko večino našega ljudstva, že znala našemu narodu priboriti veljavo, ki mu gre.

Naravnost srčcano pa je priznanje, ki je ušlo ob tej priliki »Jutrovemu« člankarju, ko namreč pravi, da se je tudi to zopet pokazalo, da Slovenci, kadarkoli se strankarsko opredelimo kot pomožna četa ene ali druge partijske kombinacije, nikdar ne dosežemo stvarnega uspeha, ker s svojo politiko izživimo vtisk, da želimo komurkoli igrati pomožno četo, da bi politično toliko svojega domačega nasprotnika. Če bi bil člankar ta stavek še enkrat prebral, bi ga bil gotovo črtal. Zakaj s temi besedami je dal najkrepkejšo zaščito — samemu sebi in svoji stranki. Kaj pa je danasnja JNS, preje liberalna in demokratična stranka, delala drugače, kakor da se strankarsko opredeli kot pomožna četa katerekoli belgrajske partijske kombinacije, ki bi ji pomagala v žilci vode utopiti domačega nasprotnika? Tako je delala od početka do današnjega dne, ko zopet preži, kdaj bi se v Bel-

Seja Narodne skupščine

Velik govor poslanca dr. Koceta, v katerem je slovenskim JNS-arškim „nacionalistom“ strgal krinko z obraza

Belgrad, 8. marca. m. V nedeljo je skupščina delala ves dan. Po poročilu ministra Cvetkovića, ki je bilo z velikim odobravanjem sprejeto, je dobil besedo poslanec manjšine Mohorić, nato pa so govorili izmed Slovencev Gornjak (delovni kmetijski klub) in dr. Klar (JRZ). Na kritike je odgovoril minister Cvetković. Debatu je trajala dopoldne in popoldne do pol ene zjutraj.

Nato je prišel na vrsto proračun ministrstva za telesno vzgojo. Poročilo je podal minister dr. Rogić, nakar je govorilo več poslancev. Prvi je govoril Albin Koman (JNS), nato Stanko Lenarčič (delovni klub), ki sta sedela v prvih poslanskih klopih. Poslanec Rudolf Plesković pa je na svojem sedežu zadremal. Prebudil se je takoj, kakor hitro je zaslišal udrihanje Komana po predstavnikih režima v Sloveniji, ki da preganjajo JNSarske nacionaliste. Klerikali tudi toploti Komanu niso dali miru ter je ves razburjen tolkel po klopih. Umiril se je šele tedaj, ko je v pridu videl pred seboj na tleh ubitega klerikalnega zmaja. O »preganjanju« je govoril tudi Lenarčič, in sicer o preganjanju Sokolov in gasilcev. Po govoru je Lenarčič zapustil dvorano. V dvorani sta ostala od slovenskih opozicionalcev samo Koman in Plesković, oba čistokrvna JNSarja, ki sta mislila, da bosta se nadalje lahko razlagala navzočim srbskim poslancem »strahote sedanjega režima«. Toda topot sta jo bridko izklopila ter sta za časa govora dr. Koceta enostavno pobegnili iz seje dvorane ter se vrnila šele po končanem govoru dr. Koceta.

Dr. Koceta obračunal z JNSarji v Sloveniji

Dr. Koceta je v svojih izjavanjih do nagega razkril slovensko JNS, predvsem pa sedanjega velikega nacionalista, bivšega podbana dr. Otmarja Pirkmajerja. Dr. Koceta je dejal: V tem visokem domu se je zgodila nezasišana sramota, da so se med slovenskimi poslanci našli taki, ki so pred vso državno javnostjo blatili nadvse sprostovanega in ljubljeneza ter priznanega voditelja dr. Korošca. (Med poslanci, ki so odobraval govor dr. Koceta, je tudi minister Cvetković, minister dr. Rogić se je pa vsedel v prve klopi, da bi bolje slišal izvajanja dr. Koceta).

Ti poslanci so blatili celo majniško deklaracijo, ki je eden najlepših dokumentov vse slovenske preteklosti in za katero so slovenske matere z dvorno damo go. Tavčarjevo ter sestro pokojnega dr. Ev. Kreka, Cilko Krekovo na čelu zbrale nad 200.000 podpisov, in to v času, ko se je to smatralo za veleizdajo.

Zaradi tega sem prisiljen prevzeti besedo, češar sicer ne bi storil. Ti napadi na dr. Korošca s strani slovenske JNS nas ne vznemirjajo, ker so samo izraz slabosti in zato psihološko popolnoma razumljivi. Toda, kakor je žalosten pojav, da slovenski pristaši JNS dr. Korošcu oporekajo njegovo zgodovinsko vlogo pri ustvarjanju Jugoslavije, vendar to ne more menjati zgodovinskega dejstva. Dr. Korošec je znan kot eden glavnih delavcev pri ustvarjanju jugoslovenske države v splošnem. To priznavajo avstrijski kakor tudi češki zgodovinarji, a tudi Jugoslavlani v avstrijskem parlamentu, ker so dr. Korošca izvolili za predsednika Jugoslovenskega kluba v parlamentu in pozneje za predsednika Narodnega veča v Zagrebu.

Opozicionalci, pristasi JNS iz Slovenije, pravijo, da je dr. Korošec delal za zedinjenje vseh Jugoslovanov v okviru avstro-ogrsko monarhije. Supposito sed non concessio! Tukaj se lahko opiramo na izvajanja poslanca dr. Korošca, ki je v stajnem govoru dejal, da bi zedinjenje vseh Jugoslovanov v avstro-ogrski monarhiji pomenilo prvo etapo za odvojitev Jugoslavije od avstro-ogrsko monarhije. Toda vprašamo se, če imajo slovenski JNSarji sploh legitimacijo za tako govorjenje in ali imajo oni sploh pravico, kvalificirati delo dr. Korošca za ustvaritev naše države. (Poslanca Koman in Plesković vpadata v besedo, toda dr. Koceta jim pravi: »Samo malo počakajta in se bosta kmalu umirila!«)

Gospodje, v naslednjem vam pokažem, da te pravice JNSarji nimajo. Vi, Srbi iz Srbije, Sandžaka in Črne gore ter Dalmacije in Hercegovine, poslušajte!

V dobi, ko je dr. Korošec zagovarjal in branil Srbe kot lev, v dobi, ko je dr. Korošec imel pogum napasti avstrijsko vlado ter upravo okupiranega srbskega ozemlja, ter v dobi, ko so umirali tisoči in tisoči prebivalstva v Srbiji, Bosni, Dalmaciji, v dobi, ko je dr. Korošec rekel v obraz avstrijskemu cesarju: »Velikanstvo, poznamo je!«

Med nami in vami zija prepada, v katerem leži 200.000 od avstrijske soldateške pobitih in postreljenih Srbov! V dobi, ko je dr. Korošec rekel, da mora jugoslovenski narod imeti jugoslovensko državo, v dobi, ko je dr. Korošec izjavil, da se bo Jugoslavija morala razširiti izven mej avstro-ogrsko monarhije — v tej dobi je sedanja glava in duša JNS, bivši podban dravske banovine dr. Otmar Pirkmajer izdal marca 1918 leta kot k. u. k. Stathalter-Konzipist v Ptuj na 43 straneh brošuro pod naslovom »Wie lösen wir unsere Brotfrage?« in pod naslovom »Anregungen aus der Praxis für die Praxis«, kar dokazuje, da je ta gospod izdal to knjigo iz lastne iniciative. V tej knjigi predlaga dr. Pirkmajer celo vrsto ukrepov, ki so po njegovem mnenju potrebni za preskrbo avstrijskega prebivalstva z življenjskimi potrebščinami. Dr. Pirkmajer posebej poudarja, da te vrstice piše v interesu avstrijskega »Militärja« — avstrijske vojske. Te Pirkmajerjeve brošure po letu 1918 ni bilo nikjer več mogoče dobiti, toda jaz sem jo, hvala Bogu, dobil ter jo imam.

Dr. Pirkmajerjeva „jugoslovenska“ brošura

Sedaj po poslušajte, kaj piše dr. Pirkmajer v njej. (Poslanci vladne večine zakličejo Komana in

gradu stvorila kakšna kombinacija, ki bi ji pomagala čimprej pogoltniti klerikalnega zmaja, to se pravi, nanesti škodo svojim lastnim rojakom drugega političnega prepričanja in vsemu narodu za ceno malenkostnih spartijskih uslug. Če je »Jutro« člankar hotel s tem svojim najnovejšim presenetljivim priznanjem povedati, da to politiko sedaj zavrača in se misli držati druge, kjer Slovenci ne bomo priveseke nikomur, zato da bi za ceno malenkostnih koncesij izpodkopavali svoje skupne narodne interese, potem se tega preobrata veselimo. Da bi le bil odkritosrčen! Samo bojimo se, da bi »Jutro« svojega uvodničarja že — jutri ne demantiralo...

Pleskoviću, ki sta na svojih sedežih postala zelo nemirna, naj le lepo poslušata.) Kakor že rečeno, v omenjeni brošuri dr. Pirkmajer predlaga celo vrsto ukrepov za preskrbo prebivalstva z živežem ter predlaga, da bi bilo potrebno izmenjati dotedanji sistem.

Pravi, da doslej sploh ni bilo sistema, po katerem bi se moglo od države dobiti čimveč življenjskih potrebščin. Poudarja, da to piše v interesu »Militärja« — avstrijske vojske. Naj vam nekoliko odstavkov iz te knjige citiram, dr. Pirkmajer pa naj me pozove na odgovor.

Posebno povzročajo dr. Pirkmajerju skrb dejstva, da stoji producenti v svojem odkupu v celi Sloveniji proti državi. Zato pravi, da je potrebno izmenjati dotedanji sistem. V ostalem pravi, da doslej sploh ni bilo sistema ne kakšnega načina, da bi mogla država dobiti čim več življenjskih potrebščin od kmetov, ter pravi dobesedno:

»Der Landwirt muss zur freiwilligen Mitwirkung im Versorgungsdienste gewonnen werden, aber auch entsprechend beholnt und seine staatsrechtliche Stellung anerkannt werden« — torej »staatsrechtlich« Gospodje! Ali ne čuiste tu zvokov avstrijske himne »Gott erhalte, Gott beschütze«?

Tako je pisal leta 1918 sedanji voditelj slovenskih JNSarjev in sedanji predsednik občnega odbora Jadranske straže v Ljubljani, patentirani jugoslovenski nacionalist, prosluli voditelj JNS za dravsko banovino itd. itd. (Poslanci vladne večine vzključajo: »To je sramota!« Komana in Plesković zamaž vpadata z raznimi vzključki da bi zmanjšala vtis odkritja dr. Koceta, ki jima je odgovoril: »Le poslušajta, se bom marsikaj povedal za vaju in za vajuje tovarišče!« Za Pleskovića so bila ta odkritja silno neprijetna. Skušal je neopaženo zapustiti sejo dvorano. Poslanci večine pa so ga pozvali, naj le ostane v dvorani in naj mirno poslušaj izvajanja dr. Koceta, ki pravi, da je dolgo čakal na to priliko, da jima lahko odgovori in skrajša jezik. Ko se je nemir nekoliko polegel, je dr. Koceta nadaljeval.) Dr. Pirkmajer predlaga nadalje, da je treba sistematično dajati prednost onim kmetom, ki, kakor on pravi, »in bewunderungswürdigen Aufopferung«, torej v čudoviti samopozitivnosti dajejo žetev državi.

Dalje govori o »treuer Selbstaufopferung« in predlaga dobesedno: »Die bisherigen Ausführungen gipfeln im Grundsatz, dass der Produzent, massgebend der freiwillige, für allgemeine Versorgung dem Staate zur Verfügung gestellten Produktion in allen wirtschaftlichen Angelegenheiten zu behandeln ist.« Torej je treba dati olajšave kmetom, ki so prostovoljno dali državi svojo žetev in jih protežirati tudi po vojni.

Torej leta 1918, ko smo že vsi vedeli, da je Avstro-Ogrska že mrliča, je dr. Pirkmajer izjavil, da se mora s producentom odnosno s kmetom postopati tako, kakor on daje državi. Dr. Pirkmajer pravi dobesedno tudi to, da je treba dajati posebne olajšave, ki se podeljujejo onim kmetom, ki so prostovoljno dajali državi svoje žito, in da je treba te olajšave nadaljevati tudi po vojni. Do leta 1918, ko smo vsi že videli, da bo avstro-ogrski mrlič razpadel, v tej dobi je za ta kadaver delal in deloval z vso svojo dušo dr. Pirkmajer. Dr. Pirkmajer govori v svoji brošuri tudi o prisilnih ukrepih, ki jih država stori proti onim kmetom, ki državi ne bi hoteli prostovoljno in pravočasno dati na razpolago svojih pridelkov. Dr. Pirkmajer pravi, da je treba izvršiti tudi prisilne ukrepe, ki jih je treba izvajati »mit allergrößten Nachdruck«. Torej ti ukrepi se morajo najstrožje izvajati. In ta človek je danes eden od voditeljev slovenske JNS. (Vzključanje: »Sramota!«)

Dr. Pirkmajer razlikuje dve vrsti kmetov, to je one, ki državi svobodno in prostovoljno dajejo svoje pridelke, in one, ki tega ne delajo, ter morajo biti od države posebej nadzorovani. Pirkmajer dobesedno predlaga, kako se mora ta nadzor izvajati, in pravi: »S svojimi navodili nikakor ne bom škodoval vojaškim interesom, obratno, koristiti jim hočem, ter zahtevam v samem interesu vojske, da se mora vsak človek porabiti tam, kjer bo najbolje služil državi. Ni treba posebej poudarjati, da kmet, ki pridelava večjo količino pridelkov za državo in jih dobavlja, s tem nadalje služi javnim in vojaškim interesom.«

Sedaj vas pa vprašam, gospodje narodni poslanci, ali ima slovenska JNS z dr. Pirkmajerjem na čelu pravico govoriti o dr. Korošcu, ki je že leta 1917 dejal, da želi, da bi iz prelite krvi vzklila svoboda. Ali ima pravico govoriti o dr. Korošcu, ki je tedaj, ko se je govorilo, kdaj bodo naše ljudje obešali, vzklil: »Povem vam, da nimate

Nekaj o strpnosti

»Jutro« poroča kakor o neki nezasišani senzaciji, da je ob priliki največjega praznika naših sodržavljancev muslimanske vere prišel čestitat ministru dr. Spahu poleg pravoslavnega metropolita ter židovskega nadbina tudi sarajevski katoliški nadškof dr. Šarić, kar da je dokaz velike verske strpnosti v Sarajevu. »Jutrovi« gospodje morajo pač živeti na luni, če se jim to zdi nekaj tako izrednega, da morajo to zabeležiti v svoji notranjepolitični koloni. Katoličani so pač vse drugače tolerantni kot naši jugoslovenski unitaristi, ki še danes propagirajo idejo, naj bi se osnovala neka unitarističnemu jugoslovenstvu odgovarjajoča »narodna vera«, ki bi bila pač prav taka žalostna spaka, kakor je bil projektirani jugoslovenski jezik ali pa jugoslovenska kultura, kakor si jo predstavlja »Jutro«. Ker imamo katoličani o tem čisto drugačne pojme, je popolnoma razumljivo in noben izreden dogodek, če je katoliški nadškof čestital ministru dr. Spahi ob priliki narodnega in verskega praznika bosanskih muslimanov, ki so vedno zvesto stali ob strani svojih sonarodnjakov v borbi za njihove pravice nekoč in sedaj. Dobro bi bilo, če bi se »Jutro« od katoličanov Jugoslavije naučilo enake strpnosti, vpludnosti in širokogrudnosti, ker bi se na ta način morebiti s časom le osvobodilo svojega unitarističnega političnega in kulturnega fanatizma.

Podpora sadjarjem v prevalskem okraju

Belgrad, 8. marca. AA. Z odlokom kmetijskega ministra je odobren kredit banki upravi, kmetijskemu oddelku v Ljubljani v znesku 10.000 dinarjev kot podpora za pospeševanje rastlinske proizvodnje, posebno za sadjarstvo v dravograjnem okraju. Od tega zneska bo banka uprava porabila 5000 din za zlobojanje sadne drevesnice v prevalskem okraju, 5000 din za nabavo sadnih

dovolj vešal, da bi mogli pobesiti vse, ker vsi Slovenci, Hrvti in Srbi hočejo svobodo!« Torej v času, ko je dr. Korošec ustvarjal Jugoslavijo, tedaj je sedanji aktivni šef JNS v Sloveniji bil za podaljšanje življenja avstro-ogrski monarhiji.

Kritika knjige, ki sem jo dobil z Dunaja, se lahko strne v besedi: »das Buch ist in KUK Geiste geschrieben!« Dokaz za to je tudi slaba vest dr. Pirkmajerja, ki je po zlomu Avstrije vzpirlil praveci lov za to knjigo ter jo je povsod pokupil, tako da je danes pri nas ni mogoče nikjer dobiti. Povedati vam pa moram, da ima dr. Pirkmajer že en izvod te knjige, ena se hrani na varnem mestu, do enega izvoda pa sem se, hvala Bogu, dokopal jaz.

V svojih nadaljnjih izjavanjih se dr. Koceta obširno bavi z delom dr. Korošca ter poudarja, da o tem govori samo radi tega, in to poudarja, da samo radi tega, da bi vsakdo lahko razsodil, da je dr. Korošec delal samo za Jugoslavijo, in to za sedanjo Jugoslavijo. Poziva narodno skupščino, da tako sramotnih napadov na osebo dr. Korošca ne sme več opustiti. (Vsi poslanci so priredili dr. Korošcu burne ovacije.) Dr. Koceta nadaljuje ter pravi, da imajo najmanj pravice, napadati dr. Korošca, slovenski JNSarji. Za dr. Pirkmajerja pravi, da je on najbolj legitimni in najbolj karakteristični slovenski JNSar, kar se tiče njenega nacionalizma in njene državotvornosti.

Načelno breznačelni

Dr. Koceta slovenskim JNSarjem pravega nacionalizma sploh ne priznava ter pravi, da so slovenski JNSarji samo pogojno državotvorni, to se pravi, samo tako dolgo, dokler so na vladi. Slovenski JNSarji so načelno nenačelni. JNS sploh nima načel, razen tega, da pride do oblasti. Njeni predstavniki danes govorijo, da ne verjamejo več v Belgrad, ne verujejo zato, ker jim Belgrad ne da oblasti, ker jim Belgrad ne da v roke biča, katerega bi spet lahko vihteli nad ogromno večino slovenskega naroda.

Govornik ostro obsoja JNSarje, ki ob vsaki priliki vlečejo v svojo akcijo ime Nj. Vel. kralja. Obrnjen h kraljevi sliki v narodni skupščini dr. Koceta vzključa: »Bog Te naj čuva takšnih nacionalistov in Sokolov!«

Dr. Koceta v svojih nadaljnjih izjavanjih pravi, da so se slovenski JNSarji družili z Nemci ob priliki občinskih volitev leta 1933. Istotako je bila pod režimom JNS izvršena komasacija občine v Kočevju na škodo slovenskega življa. Za časa JNS režima so kupovali lahko Nemci posestva pri Gornji Radgani, Italijani pa pri Logatcu. Vse to je bilo pod sedanjim režimom z zakonom prepovedano.

Gospodje! Slovenska JNS in njeni predstavniki so ves slovenski narod v Belgradu denuncirali. Belgrad je večkrat delal škodo Sloveniji, ker je zaupal ti maloštevilni armadi brez vojske.

Pred nekaj dnevi je čital v »Juturnem listu«, da je baje dr. Maček dejal, da so se Slovenci v Avstriji pod klerikalci in liberalci medsebojno napadali in da to nadaljujejo tudi v Jugoslaviji.

Gospodje, to je žalitev, to ni točno, in če je to izjavil dr. Maček, je izrekel netočnost. Resnica je, da so ravno ti patentirani patrioti a la Pirkmajer iz Avstrije prinesli avstrijsko mentaliteto in ne morejo živeti brez klerikalcev, mi smo pa danes JRZ in ničesar drugega.

V svojih končnih izjavanjih se bavi s politično orientacijo JRZ v Sloveniji ter čita tudi zadnjo resolucijo, ki je bila sprejeta na zadnjem banovinskem sestanku JRZ v Ljubljani. Dr. Koceta je čutil to za potrebno ter pravi, da so vse te zahteve v smislu obstoječe ustave.

Izvajanja dr. Koceta so vsi navzoči poslanci JRZ in vladne večine burno odobraval. Poslanca JNS Koman in Plesković pa sta osramočena pred zaključkom dr. Koceta zapustila sejo dvorano in sta se vrnila šele potem, ko je bil govor končan.

Po sprejetem proračunu ministrstva za telesno vzgojo naroda je dr. Rogić podal ekspozice namesto obokelega ministra za gozdoine in rudnike. Ob pol šestih je bila seja skupščine prekinjena in se je nadaljevala ob pol 9 dopoldne. Na njej je bil sprejet tudi proračun ministrstva za gozdoine in rudnike, enako pa tudi naknadni rezervni krediti in državni dohodki.

Nato je bila seja zaključena, prihodnja pa je sklicana za jutri ob 8 z dnevnim redom: pretrdes finančnega zakona in amendentov. Jutri bo proračun za leto 1937-38 končno veljavno sprejet, nakar bo predsedništvo skupščine še jutri odstopilo proračun senatu.

Škropilnice za kmetijski odbor za okraj Dravograd. Škropilnice bodo služile zatiranju škodljivcev in boleznih na sadnem drevju.

Prireditve v Planici preložena

Združenje smučarjev Planica objavlja:

Prireditve v Planici določene za 8.—14. marca se preloži na čas od 22. do 29. marca. 22. marca prične tečaj za smučskih poletih in 29. marca bo zaključni dan smučskih poletov. Vzrok preložitve je v tem, da kljub temu, da je še dovolj snega, skrajno nepovojno vreme ne dopušča takšne priprave volike letalnice, kot je za smučske polete potrebno. Dosedanje prireditve v Planici so pokazale, da je vsakogar potrebno nuditi udeležencem vsaj nekaj dni sistematičnega vežbanja na letalnici, ker zahtevajo smučski poleti drugačno tehniko za obvladovanje zračnega pritiska. Vsi odseki, prireditveni in tehnični obdržijo izvedeno organizacijo za novi termin ter se bo javnost stalno o vsem obveščala. Obenem opozarjamo, da se mednarodna šola za smučske skoje in polete nadaljuje na skakalnicah 15, 25, 40 in 65 m; šolo vodi g. Albin Novšak.

Belgrajske vesel

Belgrad, 8. marca. AA. Dopoldne ob 9.30 se je pripeljal v Belgrad s posebnim vlakom iz Zemuna Robert Jardillier, francoski minister za ptt. Pripeljal se je z rednim brzim vlakom do Zemuna, tam so pa odklopili njegov salonski vagon, da počaka čas slavnostnega sprejema ob devetih.

Zagrebska vremenska napoved: Nestalno, najprej toplo, nato hladno.

Zemunska vremenska napoved: Toplo vreme. Delno oblačno z nekoliko večjo oblačnostjo v zahodnih krajih. Ponekod utede biti nekaj dežja.

Dunajska vremenska napoved: Od severa vdor mrzlega vala, južno vreme se bo umaknilo, padavine, najbrže sneg.

* PRELAT TOMO ZUPAN

V svojem gradiču na Okroglem pri Kranju je v ponedeljek, dne 8. marca zjutraj ob tridesetih na 4 v 98. letu starosti izročil svojo dušo Bogu msgr. Tomo Zupan, apostolski protonotar, papežev tajni komornik, železomašnik, starosta slovenske duhovščine, častni konzistorialni svetnik, ravnatelj Alojzijevega in profesor-veroučitelja v pokloju. — Pljučnica mu je pretrgala nit življenja. Truplo blagopokojnega bodo danes dopoldne prenesli z Okroglega v župno cerkev v Naklo, kjer se bo zanj opravila slovesna sveta maša zadušnica. — Po maši bodo krsto z zemskimi ostanki pokojnega naložili na avtofurgon ljubljanskega mestnega pogrebnege zavoda in jo prepeljali v Ljubljano (okrog 12) v kapelico Alojzijevega, Poljanska cesta 4, kjer bodo truplo položili na mrtvaški oster. Pogreb bo v sredo ob 3 popoldne na pokopališču pri Sv. Križu.

★

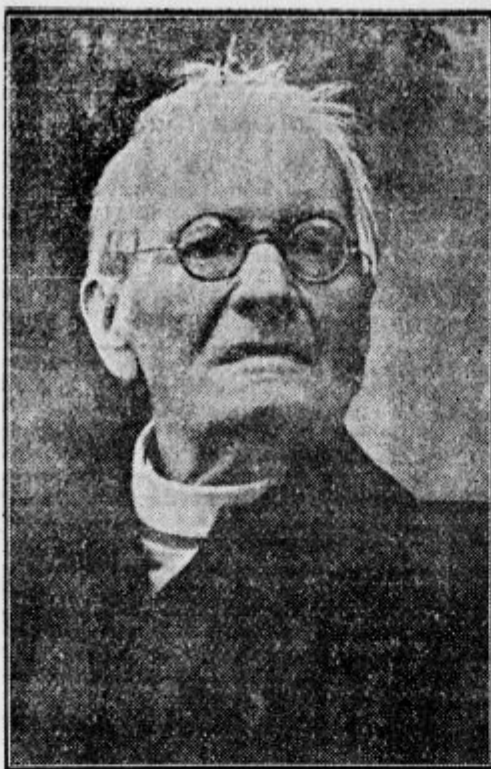
Življenje prelata Toma Zupana je bilo bogato dela in zaslug. Od vsega slovenskega naroda in od katoliške cerkve spoštovani najstarejši duhovnik slovenski, je vse svoje življenje posvetil delu za svojo domovino in za sv. vero ter je postal že v življenju skoraj legendarna postava. Kolone dnevnega časopisa so preskromne, da bi opisale vse njegovo življenje, ki obsega skoraj celo stoletje. Tomo Zupan je preživel vse svoje duhovne brate svoje generacije, preživel pa je tudi neštete kulturne delavce, ki so v prejšnjem stoletju pomagali ustvarjati kulturni obraz našega naroda. Zadnja desetletja svojega življenja je prelat g. Tomo Zupan preživel kot pravi oče, ki so ga prejšnje generacije izročile našim kot budnega očeta in večnega spremljevalca vseh novih ustvaritev. Spoštljivo se je sleherni klanjal častitljivemu in duševno prav do zadnjega svestemu starčku, ker je sleherni čutil neizmerno duhovno moč tega izjemnega moža.

Tomo Zupan je bil doma v brezniški fari, ki je dala Slovincem toliko izobražencev: med temi Prešerna, Čopa, škola Pogacarja, še poprej čebelarja in slikarja Janša, mecena slovenskega dijaštva Knaflija, v novejših časih Finžgarja in druge. Prelat Tomo Zupan je sam episkop kroniko izobražencev svoje rojstne župnije in je opisal okoli 120 izobražencev. Prelat Tomo Zupan je bil tudi v sorodu s Prešernovo rodovino. Tomo Zupan se je rodil dne 21. decembra 1839 v Smokcu pri Novakovi, torej je bil že v 98. letu. Izvrstno je Tomo Zupan poznal razmere in zgodovino te majhne, toda odlične župnije. Imovitva Novakova hiša v Smokcu je bila kakor kmetiška graščina. Poleg obširnega posestva so doma kot domačo obrt gojili tudi suknjarstvo. Novakovi so dali študirati kar tri otroke: najstarejšega Toma, Janeza in Nežo. Janez je postal zgleden profesor na Reki in v Zagrebu, Neža pa učiteljica, ki je dosegla v Ljubljani velik ugled, zakaj posvetila se je izključno le svojemu poklicu. Tomo je študiral v ljubljani gimnaziji in bogoslovju. Gimnazijo je dovršil l. 1858. Več let je bil gojenec ljubljanskega Alojzijevega, ki ga je vodil tedaj Zupanov najožji rojak, kanonik in poznejši škof dr. Pogacar. Bogoslovje je dovršil v najkrajšem času, tako da je moral zaradi neodobitve celotnega počaka, da je mogel 14. marca 1863 v domači brezniški župni cerkvi brati svojo novo mašo. Razburkani časi so bili v Zupanovi mladosti. Še kot deček je bil priča revolucijskega leta 1848, v času, ko pa je nastopil svoj duhovniški poklic, je bila v Avstriji ostra borba med pristaši federacije in centralizma. Centralizem je v Avstriji zmagal in Zupan sam je na stara leta dočkal, kar je vedel vse svoje življenje, da je prav ta krivični sistem res uničil avstrijsko monarhijo. Toda Zupan je kot mlad duhovnik nastopil tudi v dobi, ko se je pričela lepa slovenska pomlad slovenskega naroda. Anton Janežič je namreč pričel izdajati v Celovcu »Slovenski glasnik«. V času, ko je čakal na koordinacijo, je bil prefekt v Alojzijeve, kjer je ostal do l. 1867. Ta čas je zasebno študiral elavistiko in napravil tudi izpit na Dunaju pri Miklošiču, v Ljubljani pa bogoslovni izpit za veroučitelja. L. 1867 je bil imenovan za profesorja na nižji gimnaziji v Kranju, od l. 1860 definitivno, ker je bil že prej suplent v Ljubljani na gimnaziji. L. 1879. je bil prestavljen v Ljubljano. Tedaj je vodstvo avstrijske države prevzel Slovincem prijazni grof Taaffe, ki je nadomestil prejšnji brezobzirni centralistični in liberalni režim.

V Ljubljani je Zupan dozorel v moža, kakršnega se ga še sedaj starejša generacija spominja o hvalažnostjo in spoštovanjem. saj je bil eden najbolj zaslužnih slovenskih vzgojiteljev. Na gimnaziji je poučeval verouk in slovenščino in je v teku četrtsotletnega svojega delovanja vcepljal v tisoč in tisoč mladih erč ljubezen do rodne zemlje in do maternega jezika. V njegovem času so bili srednješolski vzgojitelji po večini vladni pristaši in niso bili naklonjeni slovenskemu narodu. Dijaki so jih sovražili, zato pa so se z veliko ljubeznijo oklepali onih, ki so bili zavedni Slovinci in ki so čutili s svojim narodom. Med temi je bil na najbolj vidnem mestu Tomo Zupan. Kljub mnogim nevarnostim je Zupan znal mlađe dijaške duše vzgajati v narodnem in verskem duhu, v ljubezni do lastnega jezika in do naroda.

L. 1881 je škof Pogacar izročil Zupanu vodstvo Alojzijevega. Tu je našel še boljše prilike za vzgojo svojih dijakov, na katere je vplival s svojo močno osebnostjo. Njegovo ime se bo vedno častno blestelo v analih Alojzijevega in v kulturni zgodovini slovenskega naroda. Vzgojil je celo vrsto najbolj odličnih kulturnih delavcev. Alojzijevejske »Domače vaje« so bile prva šola poznejših slovenskih leposlovcev, znanstvenikov in kulturnih delavcev. Zupan jih je negoval z vso ljubeznijo ter jih vestno nadzoroval. Idealizem Toma Zupana je bil bogato poplavljen s poznejšimi sijajnim razvojem slovenskega leposlovja in vsega kulturnega življenja. Osebnost se je Zupan zanimal za vsakega gojenca, vestno zbiral talente in značaje, imel neštete konferenc s starši, se skrbno brljal, da so njegovi dijaki marljivo študirali in da so tudi bili deležni zasebne izobrazbe. Pazil je na to, da so se dijaki navadili lepega vedenja, kar jim je pozneje prav prišlo, vsekakor je moral učiti risanja, pa tudi tujih jezikov, kakor francosčine in italijanščine. Predvsem pa je skrbel za vzgojo v lastnem jeziku. Uvedel je posebne tečaje za staro slovenščino in za klasično literaturo.

Ogromno delo pa je Tomo Zupan izvršil v narodno-obrambenem oziru. Bil je ustanovitelj družbe sv. Cirila in Metoda ter njen prvomestnik od njene ustanovitve, to je l. 1885 do l. 1906. ko se je temu sam odpovedal. Pri družbi sv. Cirila in Metoda je neumorno upravljal skoraj sam vse pisarniške poole, njegovi Alojzijevejski pa so mu pri tem pomagali, pisali in prepisovali. Toda tudi

te svoje sotrudnike je skrbno izbiral med najbolj zaupnimi, značajnimi in resnimi fanti. Vendar je tedaj javnost slutila, da je Tomo Zupan duša neke zarote proti germanizaciji in italijanizaciji. Pod njegovim vodstvom je ta narodno-obrambna družba omovala naše narodne trdnjave, to je šole v Trstu, v Velikovicu, v Korminu in drugod. S svojim ponosnim nastopanjem in železno narodno zavestjo je Tomo Zupan sam dal zgled neštetim narodnim delavcem.

Tomo Zupan je bil tudi glasnik resničnega naprednega duha. Med prvimi Slovinci je spoznal važnost higijene. Mladino je vzgajal v zdravju, opozarjal jo je na nehijske navade in jo svaril pred njimi. Opozarjal je mladino tudi na medsebojne socialne družabne lastnosti, zlasti pa na spoštovanje do zasebne lastnine. Mladini je vedno polagal na srce, naj ne dela škode po tujih posestvih in tujim hišam ter naj vedno varuje skupno narodno premoženje.

Veliko je tudi delo Toma Zupana kot pisatelja. Zapisoval si je vse življenje skoraj vse, kar se mu je zdelo važno, bodisi dogodke, pomembne za poznejšo zgodovino, bodisi lastne izsledke. Celotno svoje gojenje in njihove starše si je zapisoval ter jih označeval. Njegova nenavadna ljubezen je bila življenjepisje.

Tomo Zupan je nadvse častil pesnika Franceta Prešerna. Iztaknil je o njegovem življenju ogromno gradivo in vse mogoče podrobnosti. Kar je le mogel dobiti potankosti o Prešernu kot pesniku in človeku, vse je skrbno zbral. Ljubezen do leposlovja mu je bila prirojena. V mlajših letih je celo sam nekoliko pesnikoval ter je 13 njegovih nabožnih pesmi tudi res izšlo. Kot zrel mož pa ni bil na te pesmice prav nič ponosen in je pesnikovanje pozneje opustil. Vendar je nekatere njegove pesmi uglašil Foerster. Več episov pa je napisal iz Prešernovega življenja, tako v letopisu kranjske gimnazije, v ljubljanskem Zvonu, potem je postal tudi kulturnik Jeranove »Zgodnje Danice«, katere urednik je bil od l. 1903 do 1905. L. 1905 in l. 1906 je izdal svoje cerkvene govore.

Se l. 1932 je izdal v »Mladiki« svoje pogovore s Prešernovo najmlajšo sestro Lenko, kar je izšlo potem tudi v posebni brošuri. Nato je izdal tudi razgovore z drugimi Prešernovimi sorodniki. Tako je Tomo Zupan s svojim dolgim življenjem ostal živa vez med Prešernom in sodobnim odom. Dasi Tomo Zupan ni šel v politiko, vendar se je je moral udeležiti zaradi svoje prirojene mu delavnosti. Dvanajst let je bil član deželnega šolskega sveta, od l. 1885 do 1892 pa je bil ljubljanski občinski svetnik. Več let je bil odbornik družbe za krščansko umetnost in celo kandidat za državni zbor je bil, vendar je tik pred volitvami odstopil svojo kandidaturu vitezu Pogacniku. Škof ga je imenoval za konzistorialnega svetnika, pa peč pa za tajnega komornika, nato pa za apostolskega protonotara. Mesto Ljubljana mu je podelilo častno meščanstvo, država pa ga je odlikovala z redom sv. Save.

L. 1904. je bil upokojen, nakar se je naselil na Okroglem nad Kranjem, kjer si je sezidal gradič v samoti ob Savi. V teku svojega življenja si je zbral dragoceno knjižnico. Njegova posebnost je Prešernova soba, v kateri je imel Prešernovo posteljo, nekaj pesnikove oprave in pa prt, na katerem je pesnik umrl. V svoji vili si je napravil tudi domače svetišče sv. Cirila in Metoda.

Prelat Tomo Zupan je v svojem življenju daroval srebrno, zlato, biserno in železno mašo. Zadnji je daroval pred štirimi leti v svojem svetišču. Še kot železomašnik je pred leti imel pridigo na biserni maši kanonika Svetina, njegovega rojaka iz Zirovnice. Bil je to morda edinstven primer v cerkveni zgodovini, zakaj Tomo Zupan je pridiga kanoniku Svetinu kot novomašniku, po 60 letih pa kot železomašniku na biserni maši.

Prelatu Tomu Zupanu večna slava! Spomin nanj ne bo ugasnil, dokler bo živel slovenski narod! Bog mu bo podelil v večnosti plačilo za vdanost Njemu in za delo in svestobo narodul

Prelat Tomo Zupan

Prelata Tomo Zupana ni več med nami. Dne 8. marca 1937 je nehalo biti srce vzornega duhovnika, ki je dolgih 74 let svojega mašništva neprestano skrbel za dobrobit nešteti svojih učencev in gojencev in za srečo svojega naroda, ki ga je tako iskreno ljubil.

Tomo Zupan, rojen 21. decembra 1839 na Breznici, je bil v mašnika posvečen 14. marca 1863. Tedaj so praznovali god sv. Cirila in Metoda 9. marca. Tomo Zupan je bil torej posvečen v osmini praznika slovenskih apostolov. V spomin prihoda naših blagovestnikov na zapad so se v velikem jubilejnim letu 1863 prirejevali svečanosti, zlasti romanje na Velegrad. Med slovenskimi romarji je bil novomašnik Tomo Zupan. Na Metodovem grobu je v njem dozorel sklep, da bo posvetil svoje življenje po zgledu svetih slovenskih apostolov delu za narod.

Do leta 1867 je ostal Tomo Zupan prefekt v Alojzijeveju. Ta čas je napravil bogoslovni izpit za veroučitelja na srednjih šolah; obenem pa je zasebno študiral slavistiko in napravil tudi izpit na Dunaju pri Miklošiču. Od l. 1867 do l. 1879 je bil profesor verouka in slovenščine na gimnaziji v Kranju. Le malo njegovih učencev iz Kranja, ki so se odlikovali v raznih službah, je še živih; med njimi je ljubljanski stolni kanonik Ivan Sušnik. Od l. 1879 do 1904 je poučeval verouk in slovenščino na ljubljanski gimnaziji. Obenem je bil vodja dijaškega vzgojnega zavoda Alojzijevega. To so bila pač posebno blagoslovljena leta njegovega življenja. Zlasti srečni se smejo imenovati dijaki, ki so bili pod Tomo Zupanovim vodstvom gojenec v Alojzijeveju. S svojimi prefekti, zlasti dr. Svetinom in dr. Pernetom, je skrbel Tomo Zupan za njih vsestransko popolno versko in narodno vzgojo. Sad njegovega dela se je pokazal med drugim v tem, da je bilo do dve tretjini alojznikov odličnjakov na gimnaziji in da so bili alojzniki v velikem spoštovanju pri drugih dijakih in profesorjih. Doma so imeli poseben tečaj za staroslovenščino. Foerster jih je učil glasbe, naš mojster igranja Borštnik je o raznih prilikah prihajal v zavod poučeval dramatik. Zlasti so pa bile »Domače vaje«, list, ki so ga spisovali alojzniki, prava šola literarnega dela. Koliko neprecenljivega dela je posvetil Tomo Zupan razvoju in napredku »Domačih vaj«. Mnogo slavnih imen v našem slovenskem najdemo že v »Domačih vajah«; med njimi so n. pr. naši znanstveniki univerzitetni profesorji dr. Aleš Ušeničnik, dr. Franc Ušeničnik, prelat dr. Grivec, Viktor Steska, dr. Gregorij Pečjak i. dr. pesniki in pisatelji Fr. S. Finžgar, Anton Medved, dr. Matija Prelesnik, msgr. dr. J. Debevec, dr. Michael Opeka, Anton Hribar itd. Seveda z naštevanjem teh imen še nikakor ni izčrpan pomen Tomo Zupanovega delovanja v Alojzijeveju. Saj je bila med njegovimi gojeneci lepa vrsta vzornih duhovnikov, ki so in še delujejo v našem katoliškem preporodu od prvega katoliškega shoda do danes z generalnim vikarjem in stolnim proštom Ignacijem Nadrahom na čelu.

Prevažno Tomo Zupanovo delo je bila skrb za narodno obrambo. Bil je ustanovitelj in prvi predsednik Družbe sv. Cirila in Metoda. Od l. 1885 do 1906 ji je posvečeval svoje lepe zmožnosti in moči. Pomen Tomo Zupanovega delovanja ni samo v tem, da smo tedaj dobili prve slovenske šole v Trstu, v Gorici, Korminu, v Velikovicu itd., ampak da se je narodna zavest vzbudila po vseh obmejnih krajih in da smo pozneje prav s Primorskega dobili toliko izbornih kulturnih delavcev in pisateljev.

Tomo Zupan je bil tudi vsa leta priznan slovestnik. Vzorni so njegovi potopisi v Zgodnji Danici. Ko je bil sam urednik »Danice«, je list objavil mnogo spisov, ki imajo stvorno vrednost, n. pr. Vrhovnikovi cerkveno-zgodovinski spisi. Zlasti si je pa zagotovil častno mesto med »Prešernoslovci«; njegova knjiga »Prešernova Lenka« ni le pravi biser kot nedosežna slika duše blage Prešernove sestre, ampak tudi najpopolnejši opis pesnikovega zasebnega življenja, ki bo izborno služil vsem Prešernovim življenjepiscem.

Krasna je slika Tomo Zupanovega dela. Pokojni prelat jo je izpopolnil še s tem, da je svojo imovino zapustil najbednejšim med bednimi, »Domu slepih. Svojo bogato knjižnico je izročil »Licealni knjižnici«, spomine na slavne može pa »Narodnemu muzeju«.

Bog bodi plačnik Tomo Zupanu za vsa njegova dela!

Usoda jugoslovanskih komunističnih študentov v Španiji

Prški list »Expres« piše: »Pred nekoliko tedni smo prinesli dopis, da je izginilo iz Prage 16 jugoslovanskih študentov. Odsli so na Španijo, kjer so jih porazdelili k mednarodnim oddelkom. — Pokazali smo že na fakt, da je večina jugoslovanskih študentov v Pragi komunističnega mišljenja. Vendar vsak izmed teh študentov ne pride k nam kot komunist, s katerimi se sestanejo šole v Pragi, kjer so izpostavljeni vsemu zvodništvu komunistične agitacije. Izgleda, da slovenska Praga vzgaja za bratsko Jugoslavijo komunistične agitatorje. Policija je podvzela radikalni postopek, ki bo poskrbel, da se med študenti ne bo trpela komunistična agitacija. Tisti, ki so zapeljali onih 16 študentov, sicer še niso najdeni, vendar ni težko uganiti, kdo so ti nabiralci in kje je njih centum. Zdjaj je prišel v Prago dopis od enega izmed onih 16 zapeljanih ne-

Gasilska župa Celje

V nedeljo dopoldne je bila redna skupščina gasilske župe za okraj Celje. Načelnik župe gosp. Golobran Konrad je poročal, da so se vršili v minulem letu trije strokovni poučni tečaji za poslovalce gasilskih čet. Župa je pridila tudi štiri delne vaje, katerih se je udeležilo 29 čet z nad 400 gasilci. Izdajale so se tudi potrebne okrožnice in dajala četam navodila in pojasnila k posameznim odredbam višjih gasilskih ustanov. Ob koncu poslovnega leta je bila celjski župi dodeljena gasilska četa Slivnica iz šmarske župe in štej sedaj celjska župa 56 čet.

Tajniško poročilo je podal g. Adolf Bervar. V 55 prostovoljnih gasilskih četah je bilo z dne 31. decembra 1936 podrejenih tej župi: 1442 izvršujočih članov, 996 podpornih, 11 rezervnih in 69 častnih članov. Poročal je, da je bilo v področju celjske župe v minulem letu 54 požarov. Gasilske čete so sodelovale pri 40 požarih, dočim v 14 slučajih niso sodelovale zaradi oddaljenosti. Povprečna škoda na zavarovanih poslopih je znašala okroglo 1.471.596 Din, na nezavarovanih poslopih pa 15.300 Din.

Blagajnik g. Pero Jankovič je poročal, da je bilo v letu 1936 15.195 Din dohodkov in 15.068,25 Din izdatkov.

Pri volitvah je bil Levljen naslednji upravni odbor: Starešina g. Golobran Konrad, namestnik starešine Virant Ivan, tajnik Bervar Adolf, blagajnik Jankovič Pero, odborniki: Koschir Franc, Tischler Ernest, Kapus Josip in Antioga Andrej; nadzorni odbor: Kopriva Anton, Časl Janko, Kožuh

Masarykova proslava v ljubljanski operi

Ljubljana, dne 8. marca.

Snoči je bila v ljubljanski operi proslava rojstnega dne prvega predsednika bratske českoslovaske republike T. G. Masaryka. Ljubljanska opera je bila za to slavnost polna odličnega občinstva, ki je v slavnostnih oblekah zasedlo lože in parter kakor redko kdaj v vrsti ljubljanskih slavnostnih prirediteljev.

V ložah smo opazili g. podbana dr. Majcena, českoslovaškega in francoskega konzula s soprogo, g. župana s soprogo in vse zastopnike javnih uradov in ustanov. Lepo je bil zastopan tudi častniški zbor ljubljanske posadke. Operni orkester je najprej odigral obe himni, nakar je v toplih besedah govoril o slavnem jubileju predsednik českoslovaško-jugoslovanske lige g. dr. Egon Stare. S slavnosti sta bili poslani tudi vladnostni brzojavki predsedniku Masaryku in Nj. Vel. kralju Petru II. in kraljevskemu domu.

Operi »Ero z onega sveta« je dirigiral komponist g. Gotovac sam z ognjem in lahkoto, da se lepše zvoki naših narodnih melodij, ki jih je to izredno lepo delo prepolno, ne bi mogli zlivati med poslušalce. Posebno nosilci glavnih vlog g. Franci, Župečeva, Beteto, Kogejeva in Janko so bili odlični.

Bolgarski pevci v Ljubljani

Danes ob pol 2 popoldne se pripeljejo v Ljubljano iz Maribora člani mešanega zbora Rodna pesem iz Sofije. Zbor koncertira zvečer ob 20 v veliki filharmonični dvorani in izvaja celo vrsto bolgarskih narodnih in umetnih pesmi. Iz bogate zborovske literature bratskega bolgarskega naroda, bomo slišali najlepše zbere, ki so jih napisali skladatelji: Dobri Hristov, Petko Stajnov, Nenov, Obretenov, Dimitrov in Josipov III. del koncerta pa je predvsem posvečen narodni pesmi, katero so priredili za koncertni oder skladatelji Morfov, Behterov, Prokopova, Tumangelov in tudi Dobri Hristov, ki je sploh najodličnejši harmonizator bolgarske narodne pesmi, podobno kakor je Mokranjac najboljši harmonizator srbske narodne pesmi. Vsi dela bolgarskih skladateljev so v melodičnem in posebno še v ritmičnem oziru izredno zanimiva. Znano pa je, da imajo Bolgari odlični glasovni material. Zbor Rodna pesem, ki ga vodi Lazar Maksimov je najodličnejši bolgarski mešan zbor, ki obstoja 12 let in izvaja iz svetovnih literatur. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice. Opozorjamo na začetek točno ob 20. Spored se bo dobil pri večerni blagajni.

90-letnica

90 letnico svojega življenja obhaja danes v Ribnici ga. Frančiška Peterlin, po domače Poljančeva mati. Izmed trinajstih otrok, ki jih je rodila, živita samo še dva sinova. Sin Viktor je profesor v pokloju v Ljubljani, Filip pa trgovec in posestnik v Ribnici, pri katerem jubileantka živi. Ima pa elavljenka precejšnje število vnukinj in pa pravnukinj. Poljančeva mati je bila vse svoje dolgo življenje pobožna žena in še danes, če le količjak vreme dopušča, prav rada zahaja v cerkev. Naj jo Bog ohrani do skrajnih mej človeškega življenja, potem naj ji pa podeli večno plačilo pri Sebi v nebesih.

Josip. Praprotnik Josip, Zilnik Alojzij. Delegata župe za skupščino zajednice sta: namestnik starešine Virant Ivan (Zalec) in Koschir Franc (Celje).

Opereta salezijanskih gojencev v Celju

Celje, 7. marca. Dvojni namen je imela uprizoritev komične opere »Kneževič iz Trebizonde«: pokazati salezijansko vzgojno metodo in zbrati nekaj sredstev za nov zavod v celjskem predmestju Gaberju. Upam, da se je to prirediteljem vsaj pri današnji, okoliškimi obiskovalcem namenjeni uprizoritvi posrečilo.

Sinočnja igra je bila takorekoč improvizirana. Hvalevredna je bila poštvovalnost priznanih celjskih muzikantov, da so se spustili s temperamentnim mladinskim zborom v negotovi boj za tempo in takt. Pri mladih igralcih smo občudovali harmonično soglasje v razgibanih scenah. Koliko vaj, koliko potrpljenja pri mojstrih, ki so to našu-dirali! Deški glasovi so bili sicer tu in tam kričavi, vendar se je iz njih odražal mariskak čist in mehek ton, prav posebno pri Rafaelu in Janettu. Za njun duet naj bi komponist oskrbel lažje prehode, pa najsi je treba izraziti otožnost. Dobremu pevcu »Tremolinu« pa damo blagohoten nasvet, naj se pravočasno reši igralske glasovne manire. Kostumi so bili res pestri, a žal v nekaterih slučajih pomanjkljivi.

Preblagohotna naklonjenost občinstva v ploskanju je motila orkester, igrance in redne obiskovalce gledališča.

Mladim gostom iz Ljubljane prav iskren: Bog plačaj!

P. K.

Drobne novice

Koledar

Torek, 9. marca: Frančiška Rimska, vdova; Gregorij Ninski, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani so umrli: gospa Jožefina Martinčič, roj. Zotter, soproga ključavničarskega pomočnika in posestnika. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne. — Gospod Edvard Dev, kapetan I. razr. v pokoju. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne. — Gospod Janez Levec, žolški ravnatelj v pokoju. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne. Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše globoko sožalje.

ARTIN
1-2 DRAGÉES
VELIKO
MNOŽINO
ODPADKOV

odstranjujejo iz telesa z milim in sigurnim delovanjem

ARTIN — DRAŽEJE Dr. WANDERA.

Dobivajo se v vseh lekarnah v škatljicah po 12 dražej Din 8.— in v vrečicah po 2 dražej Din 150.

Ogl. reg. pod S. br. 22115/33.

— Radijska postaja v Ljubljani odkupuje glasbena dela slovenskih skladateljev. Interesenti naj sporoče svoje predloge upravi radijske postaje, Tyrševa cesta 29/1.

— Filijala pošte Rateče na Gorenjskem dne 14. in 15. marca 1937 na Planici. Po odredbi ministrstva štev. 7040 od 5. II. t. l. bo poslovala o priključni smučarskih prireditvah na Planici dne 14. in 15. t. m. filijala pošte Rateče na Gorenjskem z nazivom »Planica 1937«. Filijala bo sprejemala le navadne in priporočene pisemske pošiljke in vršila telefonsko službo.

— Pišimo pravilno naša krajevna imena! V zadnjih »Službenih Novinah« in v nedeljskem »Slovenec« sem bral, da so se iz občine Begunje v logaškem okraju izločili kraji Korošče, Tavžlje, Lešnjake, Hruškarje, Rečaje, Hribejane, Cajnarje, Koščake in Pirmane. Pravilno se te vasice kličejo Korošci, Tavžlji, Lešnjaki, Hruškarji, Bečaji, Hribljani, Cajnarji, Koščaki in Pirmani. Imena so nastala od rodbinskih imen tamošnjih prebivalcev: Korošec, Tavželj, Lešnjak, Hruškar, Bečaj, Hribljan, Cajnar, Koščak, Pirman. Ljudstvo pravi: grem h Koroščem, k Tavžljem itd., sem bil pri Korošcih, Tavžljih, ne pa: grem v Korošče, Tavžlje ali sem bil v Korošču, Tavžlju itd. — i. b.

— Zanimivost iz zemljiške knjige. Društvo kmečkih fantov in deklet Dol-Beričevce je imelo svoj dom na parc. št. 400/92 k. o. Beričevce. Društvo, ki mu predseduje Alojzij Avsec, posestnik v Beričevem št. 27 in je njega tajnik Alojzij Simenc, posestnika sin v Dolu št. 2, je sedaj prodalo ta dom Ivanu Gradu, posestniku in trgovcu v Beričevem. Prenos lastnine je bil sedaj izvršen v zemljiški knjigi. Kupnina je znašala 26.000 Din.

— Sotferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev, motornih vozil, bodo v sredo dne 17. marca 1937 ob 8 zjutraj, pri okrajnem načelstvu v Kranju. Interesenti naj svoje prošnje vložijo pri okrajnem načelstvu v Kranju.

Vaše oči
naša stebila
dobro vid
DOK. OPTIK ZAJEC
Ljubljana

— Enodnevní kmetijski tečaj priredi 15. marca okrajni kmetijski odbor v Laškem. Tečaj bo v nadzupnijski dvorani v Laškem od 8. do 13. ure. O raznih kmetijskih strokovnih zadevah predavajo strokovnjaki iz Celja in Laškega. Ker bodo predavanja aktualna in poučna, se želi od strani kmetovalcev čim večji obisk.

— Vremenska napoved. Evropa: Prevladuje oblačno vreme, sneži v območju Baltičkega morja, v severni Nemčiji in v Rusiji. Dežuje v zahodnih krajih, tu in tam v severni Evropi. — Jugoslavija: Oblačno vreme, dež v primorskih krajih in v severozahodnih delih kraljevine. Deloma oblačno v ostalih krajih. Temperatura se je zvišala v sredini države in v severnih krajih. Znižala se je na jugu. Štip —1, Mostar 16 stopinj. Napoved za danes: Toplo vreme deloma oblačno, posebno na zahodnih krajih. Ponekod bo deževalo.

— Nevarnosti povodni ni. Zaradi zadnjega deževja so močno narasle nekatere naše reke, ker pa se je pričel tudi tajati sneg v hribih, je proti koncu prejšnjega tedna kazalo, da bomo doživeli povodnji. V Ljubljani in okolici sta posebno narasli Sava in Ljubljanica, tudi vsi barjanski pritoki so se skoraj do vrha korita napolnili z vodo. Zaradi tega je terenska sekcija za regulacijo Ljubljanske odredila, naj se odpre jezi pri Špici, tako da voda že tri dni teče po stari strugi Ljubljance. Vendar Ljubljana nikjer na Barju še ni prestopila struge. Voda je zalila le nekatere močvirne travnike, ki so običajno ob takem vremenu pod vodo. Na Barju se bo vsak čas pričelo poljsko delo in zato je potrebno, da se vode odtečejo, nakar bo zatvornica na Špici zapeta zaprta, ker se bo regulacija Ljubljance vnovič nadaljevala. Tudi Sava je v nedeljo opoldne dosegla svoj višek, nato pa je pričela počasi upadati. Pri Tacnu je danes popoldne beležila elektrarna Česenj 60 cm vodnega stanja nad normalo.

— Pri saprtju motnjava v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Frans-Josef grenčice«.

— Pri RAZPOKANI KOZI, ozeblinah, lišajih in izpuščajih čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILIČNO MAZILO«.

Al: ste že poravnali naročnino?

Ljubljana

V torek, 9. marca

Gledališče

Drama (začetek ob 8 zvečer): Torek, 9. marca: Zaprtje. — Sreda, 10. marca: »Dež in vihar«. Red Sreda. — Četrtek, 11. marca: »Zadnji signali«. Premierski abonma. — Petek, 12. marca ob 15: »Na ledeni plošči«. Dijaška predstava. Izven. Izredno znižane cene od 14 do 2 Din.

Opera (začetek ob 8 zvečer): Torek, 9. marca: »Pikova dama«. Red A. — Sreda, 10. marca: »Baletni večer«. Red B. — Četrtek, 11. marca: »Hofmannove pripovedke«. Red Četrtek. — Petek, 12. marca: »Bolgarski plesni večer«. Izven.

Predavanja

Zadnje karitativno predavanje v letošnji sezoni bo danes zvečer ob osmih v verandni dvorani hotela »Union«. Predaval bo predsednik karitativne zveze gosp. prior Valerijan Učak o temi: »Pregled našega dosedanjega dela«. Vstop prost.

Prosvetno društvo Ljubljana — mesto. Dekliški osek ima drevo ob 8 zvečer redni sestanek v sobi Vzemne zavarovalnice. Bo zelo zanimivo predavanje.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, 10. t. m. ob 8 zvečer, bo predaval univ. prof. dr. Franc Kidrič o Trubarju. Predavanje se bo vršilo v mali dvorani Filharmoničnega društva.

Prirodoslovno društvo priredi drevo ob 6 v mineraloški predavalnici univerze zanimivo predavanje g. dr. Bohinca »O varstvu prirode in zaščitnih parkih«. Vstopnina 4 Din, za dijake 2 Din.

Prireditve in zabave

Recitacija Milana Skrbinška - tragedije »Heinrich Kleist«, ki jo je napisal Ivan Mrak — se ne bo vršila nocoj, marveč danes teden, v torek 10. t. m. in sicer v dvorani Mestnega Doma, ne pa kot je bilo prvotno javljeno v Delavski Zbornici.

Frančiškanska dvorana. Dramatični osek frančiškanske prosvete priredi drevo ob 8 igro s petjem v petih slikah »Sanje«.

Kino

Kino Kodeljevo. Danes »Kontrolor Wagons-Lits« (Theo Lingen). Cene znižane.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Gartner, Moste.

I Poljski generalni konzul g. Viktor Stefan Pol v Ljubljani. Dne 8. in 9. t. m. se mudi med nam poljski generalni konzul Viktor Stefan Pol, ki je kakor smo svoj čas poročali, pred kratkim prevzel posle generalnega konzula R. P. v Zagrebu. Včeraj in danes je oziroma bo g. gener. konzul napravil v spremstvu ljubljanskega konzula dr. Fr. Steleta službene obiske pri predstaviteljih krajevnih oblasti. Ostali čas pa namerava porabiti predvsem zato, da naveže osebno stike z zastopniki našega gospodarskega, žurnalističnega in kulturnega življenja in osebno spozna Slovenijo ter njeno kulturo. Sinoči je Društvo prijateljev Poljske priredilo g. gen. konzulu na čast v hotelu Unionu intimno čajanko z razgovorom o tem, kako poglobiti poljsko slovenske kulturne in gospodarske stike.

I Obisk v uredništvu »Slovenec«. V spremstvu poljskega konzula v Ljubljani, gosp. Franca Steleta je Slovenecovo uredništvo obiskal včeraj poljski generalni konzul gosp. Victor S. Pol iz Zagreba.

I Ljubljanskim akademikom! Danes ob pol 2 popoldne prispe v Ljubljano pevski zbor »Rod-na« pesem iz Sofije. Glasbena Matica in JBL pripravljata svečan sprejem. Pripravljalni odbor za ustanovitev akademikega odseka JBL vabi vse akademike, da se slavnostnega sprejema udeležijo, da tako javno manifestirajo svojo ljubezen do bratskega bolgarskega naroda. Istega dne zvečer prispe v Ljubljano velik pobornik bratstva med južnimi Slovani, bivši polnomočni minister na našem dvoru, brat Dimo Kazasov, predsednik Zveze jugoslovansko-bolgarskih lig v Sofiji. Brat minister Kazasov se bo udeležil v četrtek 11. t. m. slavnostnega konstituiranja akademikega odseka JBL. Podroben spored bo pravočasno javljen v dnevnem časopisu.

I H »Kaplan« je anu dobru doleinsku vinu perpelanu.

I Pripravljalni tečaj društva brezposelnih profesorov kandidatov bo na II. državni realni gimnaziji. S 1. aprilom se začne tečaj za maturo. Vpisovanje in informacije v ponedeljkih, sredah in petkih ob pol 3 do pol 4. — Odbor DBPK.

I Kupčije s hišami in zemljišči. Pri zemljiško-prometni komisiji ljubljanskega okrajnega sodišča je bilo v dveh mesecih prijavljenih že 284 raznih pogodb, ki se nanašajo na prenos lastninske pravice do raznih nepremičnin, tako kupnih, menjalnih in izročilnih pogodb. Čeprav je bil predpust letos kratek, je bilo sklenjenih razmeroma mnogo izročilnih in menjalnih pogodb. Vseh pravih kupnih pogodb je bilo prijavičeno 245 in sicer januarja 95, februarja pa 150, za celotno kupninsko vrednost okoli 2.500.300 Din. Razne zemljiške parcele so bile v mestu letos prodane za 50 do 220 Din m². Zasebnica Marija Novak je prodala svojo vilo št. 5 v Detelovi ulici za pokopališčem Sv. Kristofa dr. Stanku Pušenjaku, zdravniku v Cerknici. Kupnina je znašala 390.000 Din. V svrhu regulacije lirske ulice je mestna občina ljubljanska kupila od Josipa Koprivca parc. št. 49/4 k. o. Petersko predmestje I. del za 61.275 Din. Od trgovca Jančarja Ivana pa je v iste namene prevzela 3 parcele tako, da mu je ostopila nekaj svojega sveta, Jančar pa je obični odstopil hišo št. 14 na Vidovdanski cesti in še 160 m² sveta. Svet občine je bil cenjen na 44.200 Din, Jančarjev s hišo pa na 289.200 Din.

I Razpis dobave. Mestno poglavarstvo ljubljansko opozarja zainteresirane na razpis dobave živil, kurjave in vina za Mestno zavetišče, Mladiko, Delavski dom in druge socialne ustanove. Natanejši pogoji so razvidni iz zadnjega Službenega lista.

Skofia Loka

Krajevna protituberkulozna liga v Skofji Loki je med najdelavnejšimi organizacijami v okraju. V 7 mesecih obstoja je dosegla prav lepe uspehe. Ima 500 članov, sestavlja evidenco jetičnih bolnikov, vzdržuje brezplačne zdravniške posvetovalnice v Gorenji vasi (za Poljsko dolino), Zelez-nikih (za Selško dolino) in Skofji Loki (za Sorško polje). Zadnja posluje v gasilskem domu vsako soboto ob pol dveh do dveh popoldne KPL pripravlja tudi ustanovitve samostojnih lig v Gorenji vasi in Zeleznikih ter šolske poliklinike in protituberkulozne dispanserje v Skofji Loki. Liga bo imela občni zbor 19. t. m. v meščanski šoli.

Maribor

m Navdušen sprejem bolgarskih pevcev. V nedeljo popoldne so prispeli v Maribor bolgarski pevci, člani zbora Rodna pesem iz Sofije. Dasi se je za njihov prihod šele zadnji čas izvedelo — prvotno je bil napovedan prihod šele v ponedeljek — jih je vendar sprejela na kolodvoru ogromna množica ter jih navdušenost pozdravila. V imenu občine jim je želel dobrodoščilo ravnatelj Rodošek, v imenu Glasbene Matice Arnuš in JBL profesor Sedivy. Zahvalil se je predsednik Rodne pesni prof. Teofilov. Bolgari, ki so prenočili pri Orlu, so bili včeraj ves dan predmet splošne pozornosti, so si ogledali mesto in bližnje okolice. Sinoči je bil v unionski dvorani koncert, ki je bil tako obiskan, kakor malokatera koncertna prireditve v Mariboru. Ogromna množica je s silnim navdušenjem pozdravila bratske pevce ter jim prirejala po vsaki pesmi velike ovacije. Prejeli so krasne vence in cvetje ter jim bo gotovo ostal koncert v Mariboru v trajnem spominu.

m »Boštjan iz predmestja«, katerega je v nedeljo vprizoril tukajšnji Ljudski oder, je s svojo prepričevalnostjo in globoko-socialnim obeležjem zadel številno občinstvo kakor malokatera odersko delo. Vsa igra je pretresljiva klje naših dni po krščanski ljubezni, katera z največjo osebno žrtvijo zbližuje človeka z Bogom, obenem pa tudi ostru obsoja brezsrčnega mamonizma. Boštjana redovnika, — sodobnega junaka, ki pada, vstaja, veruje, upa in obupa — a vendar zmaga z evangeljsko besedo »Ljubi Boga nad vse... in svojega bližnjega kakor sam sebe«, katero spremeni v dejanje, je dovršeno podal gosp. Karel Medvedič, kateri je igro tudi režiral. Tudi ostali igralci so podali dobro svoje vloge ter tako pripomogli k odličnemu uspehu. Izmed mnogih naj omenimo samo brezposelnega in zakrknjenega delavca Pavla, ki pa pod vplivom Boštjanove nesebične ljubezni postane njegov sodelavec, katerega je dobro, zlasti v prvem dejanju, podal Polde Vostner, ki je tokrat imel svojo poslovilno predstavo. — Oba, režiser gosp. Medvedič kot Boštjan in gosp. Vostner kot Pavel, sta bila deležna priznanja ter dobila poklonjeno cvetje.

m Dva uspeša družabna večera. Ruska Matica v Mariboru je priredila v soboto v kazinskih prostorih svoj tradicionalni »ruski večer«, ki je bil za Maribor velik družabni dogodek. Prireditelji so poskrbeli za izredno zanimiv in lep spored. Nastopili so namreč članica ljubljanske opere gospa Ojdenapova, tenorist zagrebške opere Manoševski, baletni mojster iz Zagreba Froman ter mariborski pianist dr. Klasine. Koncertni in plesni program je bil skrbno izbran in so ga umetniki v dovršeni obliki podali, tako da so dosegli velik uspeh. Po koncertu, ki se je vršil v veliki kazinski dvorani, je sledila družabna zabava v spodnjih prostorih Kazine. Obisk je bil velik, da veliko gostov ni dobilo več prostora. — V nedeljo zvečer so imeli mariborski prostovoljci svoj družabni večer v veliki dvorani Orla. Tudi njihovo prireditve je posetilo odlično občinstvo. Poleg kratkih nagovorov so bili na sporedu tudi solospevi koncertnega peva Faganelija, ki ga je spremljal na klavirju prof. U. Vrabec ter nastop pevskega zbora dijaške inženjerske šole rezervnih častnikov. Višek večera je bila izročitev zlate medalje za zaslug materam padlih prostovoljcev gospej Bačič in gospej Bačič. Odlikovanja jima je izročil general Milenkovič.

m Zetev smrti. Na Vodnikovem trgu št. 4 je umrla v najlepši dobi 42 let soproga uglednega mariborskega gostilničarja gospa Marija Beranič. Pokopali jo bodo v sredo ob 4 popoldne na pokopališču. — V Mlinski ulici 7 je umrla v visoki dobi 82 let zasebnica gospa Julijana Perko. Pokojnico, ki je mati uglednega trgovca gosp. Perka v Košakih, bodo položili k večnemu počitku na Pobrežju danes popoldne ob 15. — V bolnišnici je umrl posestnik Janez Aljce, star 67 let. Truplo so prepeljali k Sv. Benediktu v Slov. gorah. — V Ribiški selu 14 je pokosila smrt 36 letno Ano Salamun. — Naj počivajo v miru!

m Na Jožefovo v Gradec. Putnik prireja 19. marca družabno potovanje v Gradec. Avtolar odhaja izpred Orla ob 7.30. Vožnja, potni list, vizum za 100 Din.

m »Sijajen obisk na občnih zborih JNS. Občnega zbora krajevnega organizacije JNS za IV. mestni okraj v gostilni Kosič se je udeležilo nič manj kot 11 oseb in to skupaj z veljaki in govorniki, ki so prišli iz drugih delov mesta. Res sijajna udeležba!

m Občni zbor Muzejskega društva v Mariboru bo v nedeljo popoldne ob pol 10 v čitalnici Studijske knjižnice. Popoldne sledi izlet v Geršček pri Št. Ilju k ogledu tamošnjega predzgodovinskega igrišča.

m V dve pedi globoki vodi utonil. Ko je šel te dni 11 letni Janez Horvat iz Otovec v šolo, je zapazil v plitvi vodi potoka Kreka truplo neznanega moškega. Odhitel je nazaj v vas po ljudi, ki so prišli ter mrtvega dvignili iz potoka. Prepoznali so v njem 64 letnega malega posestnika Stefana Rakarja iz Cepincev.

m Imetje uničeno. V Legnu je nastal požar na hiši posestnika Franca Sušca, ki mu je uničil stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Povzročil je 30.000 Din škode.

m Svileno triko perilo, kombinže, nogavice, moderne usnjene rokavice, moške srajce, lepe kravate itd., vse v veliki izbiri in najpovejši modi A. Paš, Maribor, Slovenska ulica. Šiviljske in modne potrebščine!

Mariborsko gledališče

Torek, 9. marca ob 20: »Dr. A. Red. B. Sreda, 10. marca: Zaprtje. Četrtek, 11. marca ob 20: »Čevljar Anton Hita. Red. C. Znižane cene. Petek, 12. marca ob 20: »Baletni večer«. Baletnega moštra zagrebške opere.

Celje

c Občni zbor Slovenske šahovske zveze. V malem salonu hotela Evropa je bil včeraj ob 9. popoldne občni zbor Slovenske šahovske zveze. Za predsednika je bil izvoljen g. Tone Kozina, za odbornike pa gg. Erker Julij, Jurčič Karel, Klakočar Ludvik, dr. Bajec Tone, Preifalk Anton, Bizjak Ferdinand, Zupan Ivan, Jarec Janko, Tomazič I. in Slokan Ivan.

c Redna letna skupščina mizarjev je bila v nedeljo. Združenju, ki obsega teritorij celjskega sreza, je predsedoval g. Vrenko, mizarjski mojster v Celju. Zbornico je zastopal kipar g. Miloš Hohnjec, okrožni odbor pa komisar g. Lenčnik Anton. Na občnem zboru so bila podana izrčna poročila, katera so prav nazorno pokazala stanje, v katerem se danes mizarstva obrt nahaja. Prav živahna debata je nastala okrog ravnalnih cenikov za mizarске izdelke, katere naj združenje za vse svoje člane sestavi. Uprava je sprejela pooblastilo za izdajo takega ravnalnega cenika, ki je spričlo današnjih razmer nujno potreben.

c Protesti trdke Bafa proti uvozniki na čevljar-ske izdelke v mestni občini celjski. Podružnica trdke Bafa v Celju je razširila po mestu poziv na odjemalec, naj protestirajo proti občinski uvoz-

nini, češ, da je mestna občina celjska sklenila, da bo pobirala od vsakega para čevljev občinsko uvoznino in to: od moških čevljev ali polčevljev — od št. 38 navzgor — ako je kupna cena Din 100 ali manj, za 1 par Din 4; od ženskih čevljev ali polčevljev od št. 36 navzgor — ako je kupna cena Din 100 ali manj za 1 par Din 4, od ženskih ali dekljskih čevljev ali polčevljev od št. 30 za par Din 3, od dekljskih ali dekljskih čevljev ali polčevljev od št. 25 do 30 za 1 par Din 2. Navedene postavke niso nove tarifne postavke uvoznine za čevljarске izdelke, temveč so to že znane postavke, ki naj veljajo od 1. aprila 1937 dalje. To dakazujejo sledeča dejstva: Mestna občina pobira uvoznino na čevljarске izdelke v tekočem proračunskem letu na podlagi pravilnika o pobiranju občinske uvoznine v mestni občini celjski od 4. aprila 1936, ki je bil odobren z odločbo ministrstva za finance od 31. marca 1936 in objavljen v Službenem listu banske uprave dravske banovine od 25. aprila 1936. Z novim proračunskim letom 1937/38 pa namerava mestna občina vsled sklepa mestnega sveta v proračunski seji dne 26. februarja 1937 pobirati od čevljarskih izdelkov nižjo in sicer zgoraj navedeno uvoznino. Vse ostale postavke tarif, postavke 5, ki določa uvoznino za čevljarске izdelke, ostanejo še nadalje v veljavi. Mestna občina pobira sedaj od moških čevljev ali polčevljev od št. 38 navzgor Din 5 in bo kot je zgoraj navedeno, od 1. aprila 1937 pobirala od teh čevljev, ako je nabavna cena Din 100 ali manj, Din 4, ako pa je nabavna cena višja od 100, pa Din 5. Od ženskih čevljev ali polčevljev od št. 36 navzgor pobira sedaj Din 5; z novim proračunskim letom pa bo pobirala od teh čevljev pri nabavni ceni Din 100 ali manj Din 4, pri nabavni ceni nad 100 Din pa Din 5. Od dekljskih ali dekljskih čevljev ali polčevljev od št. 37 pobira mestna občina sedaj 4, od 1. aprila 1937 pa bo pobirala od ženskih ali dekljskih čevljev ali polčevljev od štev. 30 do 37 Din 3 in od štev. 25 do 30 Din 2. Ni res, da so luksuzni čevlji, ki stanejo Din 400, obdavčeni z enako uvoznino kakor ceneji platneni čevlji, ki stanejo Din 29 do Din 30, kajti za take čevlje pride vpostev, če gre za moške čevlje, postavka »od moških čevljev ali polčevljev od platna ali iz klobučevine od št. 38 navzgor Din 2.« Tudi za moške in ženske opanke od št. 38 navzgor znaša uvoznina le Din 2, za moške in ženske opanke št. 25 do 37 pa Din 1. Za otroške opanke od št. 25 navzdol pa le 50 par. Glasom sklepa mestnega sveta od 22. maja 1936 se tudi sandale obravnavajo kot opanke. Dasiravno je uvoznina v tekočem proračunskem letu višja od uvoznine, sklenjene za leto 1937/38, trdka Bafa cen svojim izdelkom do večraj še ni zvišala. Enako jih tudi ni zvišala v drugih krajih, kjer se od čevljarških izdelkov pobira uvoznina. Ker pa za novo proračunsko leto nameravajo celo znižanje uvoznine, kakor je zgoraj navedeno, uvoznina nikakor ne more biti povod za zvišanje cen čevljarškim potrebičinam trdke Bafa. Uvoznine na čevljarске izdelke ne pobira samo mestna občina celjska, temveč jo pobirajo tudi druge občine n. pr. Zagreb, Ljubljana, Maribor, Ptuj, Vransko itd.

c Mojrski izpiti. Danes se prično red iz-pitno komisijo pri okrožnem odboru obrtniških združenj v Celju mojrski izpiti.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Manja«.

Domača gostovanja slovenskih tenorjev

J. Rijavec — A. Drmota.

Ker je v zadnjem času naše operno gledališče prislo pod vplivom razmer v tenorsko etiko, je tej stiski odpomoglo z gostovanji in to ne elabo, kajti v goste je privabilo dva slovenska in obem mnogo vredna tenorja.

Josip Rijavec, ki svojim pevskim odlikam še vedno ne dopusti zaiti, temveč jim obratno pridobiva še ponovnih priznanj, kot je pokazalo gostovanje po Rusiji, je nastopil v našem gledališču v pretečenih dneh dvakrat in sicer v Verdijevem »Plesu v maskah« in v Donizettijevi »Lucii di Lammermoore«. V obeh predstavah je pevec vzpostavil svoje znane in že ponovno opisane odlike še vedno svežega in lahkotnega glasu, muzikalne in posebej pevске kulture ter igralске topline, čeprav slednja deloma kosteni pod premočno rutino. Njegova gostovanja so vedno svetel pojav v našem opernem življenju.

Tone Drmota, ki ei sočasno utira jako lepo umetniško pot v dunajskem glasbenem življenju, je te dni prav tako nastopil v dveh predstavah, in sicer v Puccinijevih operah »Madame Butterfly« in »La Bohème«. Njegovi nastopi so bili toliko bolj mikavni, ker so to prvi koraki pevčevi v svet glasbeno dramatičnega umetniškega delovanja in obračajo zato nase posebno pozornost, ki hoče uganiti, kakšna in kolikšna bo ta bodoča rast z ozirom na obstoječe vrednote. Iz teh vrednot pevčevega glasbeno dramatičnega oblikovanja, ki so bile tudi že opisane, pa se izvijajo ugodne sodbe. Ugodne predvsem zato, ker se vedno znova razkriva, da je pevec poleg vsega glasbenik, ki pozna te svojske estetske postavbe in jim dosledno sledi, kar ga vodi in ga bo vodilo vedno trdnje po poti čiste umetniške lepote, s katero bo mogel vedno prepevati vsaj globlje doemljivega poslušalca, ki zna ločiti lepoto pevčevega oblikovanja od čutne dražljivosti zvočne probojnosti; ta pot pa je trdna in prava. Pri tem ima umetnik tudi razgiban notranji utrip, kar ga ugodno spremlja na poti dramskega oblikovanja. Seveda je še vse v pričetku razvoja in zato v vsem še ni prave sproščenosti, ki bo nastopila s časom, ko bo v umetniški rasti zadoščeno vsem podrobnim postavam pevске in dramske šolanosti in ko se bo izluščilo jedro od pravih in umetniško poglobljenih rezijah, kar Drmota gotovo tudi sam ve in čemur bo nedvomno sledil z vso prirojeno vztrajnostjo. V kolikor pa obstojajo nedostatki še v tej smeri, so povzročili, da se pevec v »Madame Butterfly« še ni mogel povsem uveljaviti; pač pa je dosegel lepo stopnjo uspeha v »Bohème«, kjer se je zlasti v tretji sliki visoko povzpavl v oblikovanju pevških likov, pa se je obenem tudi v igri toplo razgibal.

Ptuj

Uradni dnevi meroizkusnega urada. Oddelek kontrole mer v Mariboru ima v naslednjem trome-selju v Ptuj, uradne dneve in sicer: V mesecu aprilu, dne 19., 20., 21. in 22. — Maju, dne 24., 25., 26. in 28. — V juniju, dne 18., 19., 21. in 22.

Okrajni odbor Rdečega križa v Ptuj, bo ura-doval odsej vsak petek, izvenški praznike, v svoji pisarni na okrajnem načelstvu v Ptuj, pritičje desno, soba št. 15 od 16.—17. ure.

Mestno gledališče v Ptuj priredi v ponedeljek, dne 8. t. m. narodno igro s petjem v petih dejanjih »Domen«. Predprodaja vstopnic v glavni zalogi to-baka. Cene običajne.

Nezgode. V ptujsko bolnišnico so prepeljali 39 letno vinifarko, Petek Julijano iz Velike Nede-lje, ki je še v mesecu novembru pretekelega leta padla in si natočila levo podkolenico. Istotako so pripeljali v bolnišnico 27. letnega posestniškega sina Predkaka Franca iz Zupčje vasi, ki si je pri sekanju drg pognal sekuro v nogo.

Sredstva za naše združništvo naj da Narodna banka

Na običnem zboru Narodne banke je imel, kot smo že poročali, dr. M. Nedeljkovič daljši govor, v katerem je očrtal naloge, ki naj bi jih prevzela Narodna banka za kmeta.

Na koncu je predlagal:

1. da takoj in v čim večjih izmerah pristopi kreditiranju naših kmetijskih zadrug s tem, da lombardira njihove terjatve pri Privilegirani agrarni banki, katere terjatve so si te zadruge pridobile z oddajo svojega poljedelskega portfelja. Da bi se tem potom čim prej mogli nuditi krediti našemu združništvu, bi ne bilo treba čakati, da se izročeni portfelji definitivno obračunajo pri Privilegirani agrarni banki ker bi to zaradi ogromnosti poslov lahko dolgo trajalo, ampak treba je obnoviti zadrugetvstvo kreditne že na podlagi samih potrdil Agrarne banke o izročeni portfelju zadolžnic in menie, in proti ustrezni ceni pravice Narodni banki, da ta lahko prvenstveno zahteva pri Privilegirani agrarni banki plačilo za na ta način izdane predjume.

2. Hkrati je treba oživiti preje odprti kredit Privilegirani agrarni banki v znesku 200 milijonov dinarjev, a nato ta kredit tudi povečati, da bi Privilegirana agrarna banka mogla tudi s svoje strani začeti v čim širših razmerah novo epoko svojega dela, novega kreditiranja našega poljedelstva ker danes nima »skoro nobenih likvidnih sredstev, da bi mogla v tej meri razviti svojo delavnost. Pri tem kreditiranju Privilegirane agrarne banke bosta solidarno pomagali tudi Državna hipotekarna banka in Poštna hranilnica, ki sta zagotovili, da bosta poprej otvorile kredite 200 milijonov dinarjev ponovno oživili in realizirali.

S temi postopki bi se mogle v najkrajšem času poživiti naše kmetijske kreditne zadruge in celo naše poljedelstvo.

To pomeni, da bi si obubožani naši kmetje zopet lahko nabavili živino in orodje za delo ter mnogo drugega in da bi se naše poljedelstvo zopet razcvetelo a naša vas zapela.

Narodna banka o gospodarskem položaju

Narodna banka je izdala pravkar svoje četrtletno poročilo za 4. tromesečje 1936, iz katerega je posneti, da je prišla v teku zadnjega četrtletja 1936 splošna tendenca k izboljšanju gospodarskih razmer v naši državi do svojega polnega izraza. Intenzivnost gospodarskega življenja je dosegla višino, ki v nekaterih panogah narodnega gospodarstva ni bila zabeležena že leta sem. Povečali so se obsevi in proizvodnja, in promet in zunanja trgovina in državni dohodki. Narodni dohodek v letu 1936 je bil znatno večji kot leta 1935. Na ta pomembni preokret konjunktore je imelo gotovo vpliv splošno izboljšanje gospodarskih razmer na svetu. Toda njegovi globlji vzroki so v dobri žetvi pri nas, dočim je bila na svetu slabša, v dvigu cen surovin in kmetijskih proizvodov, v izboljšanju proizvodnje kakor tudi nazadnje v gospodarski sestavi naše države, v njeni življenski moči in rezervah sil, katere so se mogle obvarovati tudi v letih najtežje krize.

Uvoz zlata in trg. bilanca

Statistika naše zunanje trgovine, ki jo izdaja vsak mesec, odn. letno glavno ravnanje carin pri finančnem ministru, obsega med uvoznimi in izvoznimi predmeti tudi plemenite kovine, katerih pa mednarodni običaji ne navajajo v skupni statistiki, ampak jih ločijo od statistike blagovnega prometa. Če to izvedemo tudi v naši statistiki, potem dobimo nekoliko drugačno statistično sliko tako v celoti kot pri podatkih za one države, odkoder uvažamo n. pr. zlato. Zato izgleda po naši statistiki trgovina s Francijo za nas izredno visoko pasivna, v resnici pa je pasivnost v blagovnem prometu manjša, ker je treba pri uvozu odšteti vse zlato, ki se je iz Francije uvozilo k nam.

Sedaj so nam na razpolago statistični podatki o razdelitvi naše zunanje trgovine po mednarodni klasifikaciji blaga za vse leto 1936 ter jih v naslednjem navajamo skupno za zadnja leta:

Naš uvoz se je gibal v zadnjih 4 letih po odstotkih od skupnega uvoza naslednje:

	1933	1934	1935	1936
živa živina	0.02	0.08	0.01	0.02
hranila in pijače	10.36	9.21	8.12	6.98
surovine in polizdelki	19.94	21.77	22.15	22.32
fabrikati	67.95	66.39	67.06	68.37
zlato itd.	1.73	2.60	2.66	2.31

Iz tega je razvidno, da je znašal uvoz zlata in plemenitih kovin prav znaten del vsega našega uvoza. Po vrednosti se je razvijal v zadnjih letih:

	1933	49.84 milij. Din
1934	93.12	>
1935	98.2	>
1936	94.3	>

Če seveda te zneske odštejemo od našega skupnega uvoza, potem dobimo drugačno sliko aktivnosti, oz. event. pasivnosti naše trgovinske bilance. V zadnjih letih je bila naša trgovinska bilanca po teh korekturah naslednja (v milij. Din):

	uvoz	izvoz	bilanca
1933	2.833.0	3.377.8	plus 544.8
1934	3.480.2	3.878.2	plus 398.0
1935	3.601.6	4.030.4	plus 428.8
1936	3.982.7	4.376.2	plus 393.5

Iz tega sledi, da je bila aktivnost naše zunanje trgovine večja kot to kaže osnovna carinska statistika.

Naš izvoz se je po skupinah mednarodne klasifikacije gibal naslednje:

	1933	1934	1935	1936
živa živina	14.01	11.58	12.69	15.05
hranila in pijače	31.33	34.23	28.93	32.50
surovine in polizdelki	47.93	46.36	52.74	48.0
fabrikati	6.73	7.03	5.60	5.44

Kulturni obzornik

Izseljenski koledar

(Rafaelova družba, Ljubljana, 20 Din.)

Pred kratkim je Družba sv. Rafaela v Ljubljani izdala in založila **Izseljenski koledar za leto 1937**. Prav za prav ni to koledar v starem smislu in običajnem pojmovanju, temveč je zamišljen v večjem obsegu in ima točno določeno nalogo, da bi služil kot vestnik v vseh zadevah, ki so v zvezi z vprašanjem naših izseljencev. S tem je brez dvoma postal glasilo prvega reda po svojem pomenu in važnosti za slovensko skupnost. Saj zelo pozno prihajamo do javne pozornosti v tem pogledu in do jasne zavesti o važnosti izseljenskega vprašanja, ki mora vendar že dobiti svoje mesto v stvarnem slovenskem programu, ne samo v njegovem političnem in gospodarskem, temveč tudi v kulturnem odseku. Naši ljudje si po tujem svetu usvarjajo eksistenco in obenem znatno pomagajo tudi rodbinam doma. Pomagajo in pomagili so gospodarsko, mnogokrat tudi politično. Prav tako bi lahko v veliki meri prinesli mnogo svežih tokov našemu mišljenju in pridelali njegovi širini, ostrini in globini umevanja. To moremo pričakovati takrat, kadar bodo izseljenci tesneje povezani s Slovenci doma. Zato je treba pozdraviti prizadevanja Rafaelove družbe ki je zaela vprašanje naših izseljencev v pravi obsegu ter bi ga rada postavila v tisto osrednje našega življenja, ki mu pripada. — Prvi primer Izseljenskega koledarja je začetek, ki po-

Naše rudarstvo

V svojem ekspozeju v narodni skupščini je podal minister za gozdove in rudnike g. Gjur Jankovič tudi zanimive statistične podatke o naši rudarski in topilniški produkciji v zadnjih desetih letih. Iz teh statistik posnemamo:

Lani je vrednost rudarske proizvodnje narasla od 934.0 na 1.013.8, topilniške pa od 451.24 na 55.95 milij., skupno torej od 1.385.24 na 1.565.7 milij. din. S tem je produkcija skoraj dosegla višino leta 1927 po vrednosti, toda upoštevati je treba, da so bile leta 1926 nižje kot leta 1927. Najvišja je bila vrednost rudarske in topilniške proizvodnje leta 1921, ko je dosegla skoraj dve milijardi ali točno 1.974.3 milij. din. Zanimivo je, da je tedaj znašalo število zaposlenih delavcev 45.828, leta 1926 pa 45.263.

Proizvodnja premoga se je lani povečala od 4.428.304 na 4.475.932 ton, predvsem produkcija črnega premoga in lignita, dočim je produkcija rjavega premoga celo nekoliko padla: od 3.091.769 na 3.066.370 ton. Skupna vrednost izkopanega premoga je znašala lani 546.77 milij. din (1935 pa 454.94 milij.), število zaposlenih delavcev pa je znašalo 27.280 (26.994). O proizvodnji ostalih rud pa smo že izprčno poročali v »Slovenec« v dne 12. februarja.

Po računskem zaključku za 1935-36 so znašali izdatki državnih rudarskih podjetij 204.76 milijonov, dohodki pa 225.64 milij. din, torej je bilo prebitka 20.9 milij. Leta 1934-35 je znašal prebitek samo 11.2, 1933-34 pa 26.5 milij. din. Za primerjavo navajamo, da je znašal prebitek leta 1929 do 1930 65.8 milij. din. V tekočem letu so proračunani dohodki na 258, izdatki pa na 220 milij., tako da bo prebitek 38 milij. din. Državni rudniki in topilnice so dali 1936-37 (v oklepajih 1935-36) 1.520.000 (1.488.054) ton premoga, 450.000 (251.059) ton železne rude, 34.500 (22.712) ton surovega železa in 4.200 (2.615) litega železa.

LETNA SKUPŠČINA ZDRUŽENJA TRGOVCEV V KRŠKEM

Združenje trgovcev za okraj Krško je polagalo svoj letni obračun v nedeljo 7. t. m., Udeležba je bila zadovoljiva. Zvezo trgovskih združenj za dravsko banovino je zastopal tajnik gosp. Milko Gornik. Iz poročil predsedniko gosp. Engelsbergerja, tajnika gosp. Rendea in govorov članov uprave ter drugih udeležencev izzveneva zahteva po neustrašni borbi za trgovske interese, zlasti proti krošnjarstvu, ki se je na deželi že tako razpaslo, da so postali poklicni trgovci odveč. Krošnjariji, ki prihajajo večji del iz bližnje savske banovine, naravnost izvajajo legalne trgovce ter prihajajo ponujati svoje manj vredno blago celo trgovcem samim.

Skupščina je sklenila, da se ne bo za tekoče leto pobirala članarina. Zvezin tajnik g. Gornik je podal obširno poročilo o delu Zveze trgovskih združenj ter predlagal, da združenje ponovno pristopi k svoji edini prostovoljni borbeni organizaciji. Predlog je bil soglasno sprejet.

★

Delne kompenzacije s Španijo. Iz Belgrada poročajo, da je Narodna banka odobrila delne kompenzacije s Španijo. Tvrde, ki so uvozile špansko blago, morejo plačati to blago 50% s klirinjskimi pezetami, kupljenimi na borzi, 50% pa z novim izvozom blaga ali s 100% nabavo pezet. S tem se bo verjetno mogla edina okoristiti španska tvrdka Klusa, ki je nedavno začela delati na Sušaku. Pričelja je iz Španije dva parkira raznega blaga, ki ga hoče kompenzirati z našimi proizvodi.

Naš kliring z Italijo. Po starem klirinjskem računu znaša naš aktivni saldo v Italiji 47.3 milij. lir. V novem računu pa smo dolžniki Italije za nad 30 milij. lir.

Likvidacija: Kmetiska hranilnica in posojilnica v Veliki dolini, r. z. z. n. z.; Vodovodna zadruga v Makolah. Zadruga elektrarna v Makolah.

Narodna banka. Kot smo že v ponedeljski številki poročali, je bila v nedeljo glavna skupščina delničarjev Narodne banke. Na tej skupščini so bile tudi volitve v upravni odbor Narodne banke, šlo je za volitve 12 članov upravnega odbora. Izvoljeni so bili večinoma izpadli člani in sicer: Miroslav Kulmer, Andrija Radovič, dr. Melko Cingrija, Toma Popovič, dr. Svetislav Šumanovič, dr. Ferdinand Gramberg, dr. Vlada Markovič, Milan Milčič, Aleks. Jovanovič-Resavec in Vlada Teokarevič, izpadla sta iz upravnega odbora Damjan Brankovič, dr. Igor Rozima iz Maribora. Namesto njih sta prišla v upravni odbor Narodne banke dose-danji član nadzorstva Ljuba Mihajlovič in Ivan Avsenik, industrijalec iz Ljubljane. V nadzorstvo je bil namesto izstopivšega Ljube Mihajloviča izvoljen Ilija Djunkovič, član drž. sveta v pok. in zopet Zafir Stankovič. Med člani upravnega odbora sta torej dva Slovence, g. Ivan Avsenik, ki je bil izvoljen sedaj in pa g. J. Kavčič, ki je bil izvoljen leta 1934.

Feniksovi elementarni posli. Iz Zagreba poročajo, da je uprava Jugoslovanskega Feniksa sklenila z zavarovalnico Donava pogodbo o pozavarovanju svojega portfelja zavarovanj proti požaru, vltomu, steklu, avtomobilska zavarovanja s 100%. K tej vesti poroča še Jugoslovanski Lloyd, da bo upravni odbor Feniksa sklenil pozavarovanje vsega svojega življenjskega portfelja pri neki zavarovalnici.

Borza

Dne 8. marca.

Denar

V našem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu pa na 237.20—238.80. Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 7.75—7.85, v Zagrebu na 7.72—7.82, v Belgradu pa na 7.7547—7.8547.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.90—31.60, v Belgradu 31.25 blago.

Španske pezete so nudili v Zagrebu po 2.75, italijanske lire pa v Belgradu po 2.30.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 11.80—12, v Zagrebu na 11.6950—11.8950, za sredo marca so beležili 11.65—11.85, za konec marca 11.5750—11.7750, za sredo aprila 11.80—12, za konec aprila 11.60—11.80, za sredo maja 11.7250—11.9250, za konec maja 11.71—11.91. V Belgradu so beležili 11.6585—11.8585.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.250.410 dinarjev, v Belgradu 3.200.000 din. Efektni promet je znašal v Belgradu 936.000 din, v Zagrebu pa je bil slab pri čvrsti tendenci.

Ljubljana — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2390.66—2405.26
Berlin 100 mark	1751.03—1767.91
Bruselj 100 belg.	737.20—742.26
Curih 100 frankov	996.45—1003.52

Naš les v Argentino

Naš poslanik v Argentini, gosp. dr. Izidor Cankar, je postal iz Buenos Airesa Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani izredno važen dopis, ki lepo pojasnjuje, kako važen lesni trg je Argentina in kaj je potrebno za to, da bi tudi naš les našel tja svojo pot. Radi važnosti prinašamo dopis v celoti.

Več slovenskih trgovcev se je obrnilo name z željo, da jim sporočim možnost in pogoje trgovine z Argentino, zlasti lesne trgovine. Mislim, da bo najbolje, če obvestim vas kot centralo slovenske trgovine o teh pogojih; vi boste mogli dajati intereso naglejše informacije, nego je od tod mogoče.

Konjunktura za trgovino je sedaj v Argentini zelo ugodna. Več let je podjetnost zaradi gospodarske krize bila odnehala, malo se je gradilo in prodaja lesa je seveda bila šibka. Sedaj so zaradi ciklokih cen žita, ki je tu odlično obrodilo prav tedaj, ko ga severoameriški in evropski trg več potrebuje, pritele v deželo velike množice denarja in čakarero ima še vedno mnogo blaga na zalogi, ki ga bo prodal po izredno dobri ceni. Prognoza za bližnja leta je najboljša, graditi se je začelo vsepovsod, nameravana so zelo velika podjetja in tudi čakarero bo svoj denar investirati v zgradbo. Tu sodijo, da bo ta ugodna konjunktura trajala nekaj let.

Kar se tu prodaja jugoslovanskega lesa, ga dobavlja Našička in Sipad. Našička ima v Buenos Airesu svojo pisarno in uradništvo ter dela zelo dobre kupčije, tudi Sipad ima tu svojega zastopnika in izkazuje še več prometa nego Našička. Edina resna ovira delu teh dveh firm so devizni predpisi, ki so nam neugodni, dokler ne sklenemo trgovske pogodbe z Argentino.

Kar si tiče pogojev prodaje lesa, velja na tukajšnjem trgu zanj naslednje: a) Les mora biti rezan v angleških merah, v colih, ki jih carina nato preračunava v centimetre. b) Les mora biti rezan paralelno, ne konično, in mora biti obžagan, tako da so mere točne do skrajne možnosti. c) Kar se tiče sortiranja, mora biti prva vrsta, rabljena za pohištvo in ladijska tla, takorekoč brez grč, druga vrsta sme imeti 4 do 5 majhnih grč, tretja vrsta (stavbni les) more biti grčast. Od celokupnega konsuma se zahteva 20% prve, 20% druge in ostalo tretje vrste. d) Blago se ne kupuje nikdar fob

BAYER

Ako uzamete Aspirin

Vam more pomagati pri prehlajenju, gripi, reumatizmu

toda pazite na Bayer-jev križ!

Oglas je registr. pod št. 1363 od 27. XI. 1936.

London 1 funt	212.86—214.91
Newyork 100 dolarjev	4338.50—4374.82
Pariz 100 frankov	197.51—198.95
Praga 100 kron	152.33—153.44
Trst 100 lir	229.15—232.23

Zürich, Belgrad 10, Pariz 19.95, London 21.39, Newyork 438.625, Bruselj 74, Milan 23.07, Amsterdam 239.80, Berlin 176.15, Dunaj 79 (81.80), Stockholm 110.30, Oslo 107.50, Kopenhagen 95.50, Praga 15.29, Varšava 83, Budimpešta 86, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukaresta 3.25, Helsingfors 9.44, Buenos Aires 131.75.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 87—88, agrarni 52—53, vojna škoda promptna 406—408, begluške obveznice 72—73, 8% Blerovo posojilo 92.25—93.25, 7% Blerovo posojilo 82—83, 7% posojilo drž. hip. banke 96—98; Trboveljska 260 denar.

Zagreb, državni papirji: 7% invest. posojilo 86—87.50, agrarni 52—52.75, vojna škoda prompt. 407—409, 4% sev. agrarni 51—52, 7% Blerovo posojilo 82.25 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 208—212 (210), Nar. sum. 15 blago, Gutmann 40—45, Osi. liv. 175—185, Osi. eladk. tov. 180 denar, Dubrovačka 320 denar, Oceania 250 denar, Jadr. plov. 400—455, Danica 40 denar.

Belgrad, državni papirji: 7% invest. posojilo 87.75—88.50 (89), agrarni 52.50 blago, vojna škoda promptna 406—406.50 (406.50, 406), begluške obveznice 74.50—74.75 (74.75), dalm. agrarni 72—72.50 (72.50), 8% Blerovo posojilo 91.75—92.50, 7% Blerovo posojilo 81.50—83, 7% stab. posojilo 86.50—87.50. — Delnice: Narodna banka 7155—7280 (7150), Priv. agrarna banka (209).

Sušak, marveč izključno cii Buenos Aires; stalnih cen seveda ni mogoče navesti. e) Način plačevanja proti bančni garanciji. f) Jugoslavija bi mogla mesečno plasirati na tukajšnjem trgu najmanj 10.000 kub. metrov svojega lesa. Danes eksportira mnogo manj, ker je naš les postal predrag in nuu uspešno konkurira braziljski, ki je slabši, a cenejši. g) Naročila so redoma dolgoročna, navadno na štiri mesece, včasih do enega leta.

Po poročilih, ki jih imam, so glavni razlogi, da tudi vaš les ne prihaja zadostno na tukajšnji trg, naslednji: a) Slovenski eksporterji lesa bi morali imeti tukaj svojega zastopnika. b) Slovenski producenti lesa ne režejo blaga po tukaj običajnih merah. c) Slovenska lesna podjetja so povečini prešibka v produkcijskem in finančnem oziru, da bi mogla uspešno konkurirati na velikem trgu. Zato bi bila potrebna eksportna lesna zadruga ali podobna organizacija, ki bi naročila razdelila na več žag. d) Kvaliteta slovenskega lesa je povečini nezadostna. Od mehkega lesa se tu išče zlasti jelka, ne smreka, eksport bukve je nemogoč, ker glede nje Argentina favorizira Severno Ameriko. Blago mora biti lepo belo, snažno in kar bi morali slovenski eksporterji pometiti, zelo suho. e) Roka glede dobave se je treba držati najtostneje.

Trenutek je, da ponovim, zelo ugoden in bi slovenska trgovina velike prilike ne smela zanemariti. Po mojem mišljenju bi kazalo, da bi poslala semkaj umnega človeka, ki naj trg pregleda in oceni ne le za prodajo lesa, marveč tudi za prodajo drugih jugoslovanskih izdelkov, ki jih trg potrebuje, kakor gob, žganja, ročnih del itd.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite jutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

navodil za tiste, ki imajo svoje v tujini. Koledar prinaša nadalje točen pregled Slovenskih podpor-nih enot v USA, podatke o raznih odsekih teh društev in številu članstva, ter seznam obstoječih listov med Slovenci v tujini. Lista slovenskih duhovnikov v Združenih državah ima poleg imen naveden tudi kraj prebivanja. Obsežen, s potrebnimi podatki opremljen pa je pregled naših izseljencev po vsem svetu. — Drugi del Koledarja ima leposlovne sestavke v prosti in vezani besedi, ki nosijo v svojem jedru misel na domovino. Tako je objavil Josip Premrov šest odrskih prizorov, odlomek iz življenja naših rojakov v tujini (Krik iz tujine), domoljubne pesmi pa je zložil p. Aleksander Urnkar. Izseljencem je posvečena tudi pesem Mirka Kunčiča »Kam pa vodi bela cesta?« Izseljenski učitelj v Nemčiji Anton Šlihar je sestavil dramsko sliko v enem dejanju »Naš pravi dom«. Nežno domotožje je izrazil Anica Tolmin-kova iz San Paola, Brazilija, v svojem kratkem sestavku »Zdrava Marija!«

Izseljenski koledar je poučen in potreben, dobro urejen vestnik za izseljenskega vprašanje, ki ga je treba na vsak način vzdržati in skrbeti za njegov razvoj.

★

»Nolite, ki zopet deluje, je izdal srbski prevod Jean Richard Bloekove knjige »Spanjac« (187 str., 30 Din).

18. t. m. so v Belgradu prvič uprizarili »Ledec« Miroslava Krleža, z uspehom, razume se. Zagreb je dal je dajal že pred sedmimi leti! To je tretje Krležovo delo v Belgradu. (Prej »Gospoda Glem-bajevic in »U agoniji«.) Zanimivo je omeniti, da bodo »Ledec« dajali v Belgradu v tje-kavšini.

Med članki je mnogo statističnih podatkov in

Zadnji hip rešena

Letalska katastrofa v avstralskih gorah je zahtevala 5 žrtev, 2 pa so rešili

Poročali smo že, da se je v avstralskih gorah ponesrečilo potniško letalo, katero je nosilo seboj pet potnikov ter dva pilota. Ko se je letalo razbilo, je pri tem ubilo tudi tri potnike in enega pilota. Drugi pilot in dva potnika pa so ostali živi, toda niso si mogli pomagati, ker so bili visoko gori na gorah in med golimi skalami. Pilot, ki je ostal živ, je bil Anglež ter se je pisal I. G. Westray, rešena potnika pa sta bila Avstralca ter sta se pisala Proud in Binstead. Pilot, ki je hotel s skalovja najti pot v dolino med ljudmi, pa se je smrtno ponesrečil, ker je padel čez pečino in si je zlomil vrat. Ona dva pa sta brez jedi in pijače čakala smrti, dokler ju zadnji hip ni rešil avstralski farmar, ki ju je našel in rešil. Zgodba rešitve pa je po časopisnih vesteh tale:

Letalo so pogresali že od 19. februarja in niso o njem našli nobenih sledov. Zato je avstralska javnost bila pozvana, naj vsakdo sam vse stori, da bi se pogrešanci našli in morda rešili, ako je še kaj možnosti. To je po radiju slišal tudi naseljenec Bernard O. Reilly, ki je tako zvedel, da se je potniško letalo ponesrečilo med vožnjo med mestoma Brisbane in Sidney. Ker je njegova farma bila nedaleč od zračne črte, po kateri je letalo vozilo in nedaleč od tistih gora, o katerih so sodili, da se je letalo na njih ponesrečilo, se je možak napotil kar sam iskal sledov pogrešanega letala. Zato je tudi on hotel storiti svojo krščansko dolžnost, čeprav je vedel, da en sam človek v tej divjini samega golega skalovja ne bi mogel dosti opraviti, ako ne bo posebne sreče. Zavedal se je, da je tudi sam v nevarnosti, da bi se mogel izgubiti, kar bi bila zanj smrt. Vendar je mož junaško šel na pot. Solnce je strašno žgalo nanj in tovor s precejšnjim brašnom ga je težil. S seboj je namreč nosil vodo in živež zase in za ponesrečenca, ako bi jih kje našel. Prebredel je že mnogo vrhov tistih razkanih gora in ves je že bil upehan, da se je hotel že vrniti. Še na en vrh je hotel splezati, potem pa se vrniti. Na vrhu je pozorno oprezoval in gledal, kje bi kaj zagledal, pa nič! Preden se je obrnil, da bi odšel, je odnekod zaslišal tuden krik. Ohstal je kakor ukopan. Kdo naj bi kričal v tej divjini, kjer ni žive duše in se je še živali izogibljelo! Ali mar kdo kliče na pomoč ali pa ga begajo zmedene misli, ker je bil že na moč truden? Kmalu pa je klic znova zaslišal in nato kmalu še tretjič. Vedel je, da tako kliče človek, kadar ga smrt stiska za grlo. Znova je začel iskati. Šel je za glasom in ni mu bilo treba dolgo iskati. Ko je preplezal še eno pečino, je pred seboj zagledal razčepanega človeka, ki je sedel na tleh.

Neznaneec se ni mogel dvigniti, pač pa je s trudno roko pomagal farmarju, naj pride bliže. Ko je pristopil bliže, mu je neznaneec spregovoril: »Pridi vendar še bliže, če nisi kaka gola prikazen. Naj ti stisnem roko, če si res človek, toda že prevečkrat se nama je tako bledelo!« Farmarja je pri teh besedah kar mrzlo spreletelo. Ni vedel ali ima pred seboj razumnega človeka ali pa norca. Pred seboj je zagledal sedaj zoglelene ostanke letala. Okrog so ležale raztrgane čunje in mrliče je ležal pred njim, da je moral skočiti čezenj. Za razvalinami pa je ležal drug mož, ki je imel široko odprte oči, katere pa so žarele od velike vročice. Drugi mož je bil tako slaboten, da ni mogel spregovoriti niti besedice.

Sedaj se je farmar obrnil, da bi pogledal, kaj dela prvi mož, katerega je zagledal. Videl je, da se je nesrečnež splazil za veliko skalo, za katero je prežal, kakor bi se bal. O. Reilly ga je prijazno ogovoril: »Ne bojte se me! Saj sem prišel, da bi vas rešil!« Odložil je svojo prtljago ter potisnil steklenico vode ležečemu siromaku k ustom. Siromak je hlastno pil. Oni izza skale pa je spregovoril: »Če res nisi prikazen, boš gotovo vedel, kaj je z igro kriket?« Farmar ga je pomiril z besedami: »Seveda vem in vam bom tudi povedal, ko vaju bom rešil. Le pridite bliže in se okrepčajte!« Nerad in boječe se je oni izza skale približal farmarju. Ko pa je začutil v svoji roki steklenico z vodo, je presunljivo zajčal. Nato pa je nastavil steklenico in jo v duško izpraznil. Po vsem životu

se je tresel kakor žiba na vodi in se boječe ogledoval, kakor bi se bil pravkar prebudil iz hudih sanj.

»Torej so naju vendarle našli,« je mrmral. »Tokrat ni bila prikazen, kakršna naju je tolikokrat trapila.« Tudi farmar je bil ves pretresen. Obžaloval je, ker ni vzel seboj več vode in živeža, katerega sta siromaka naglo pospravila. Vendar pa je bilo tisto dovolj, da sta bila rešena. Dovolj sta bila okrepčana, da sta mogla počakati na pomoč, po katero je moral farmar peš hiteti. Na kratko sta mu okrepčana potnika mogla še povedati, kako se je nesreča zgodila. Vsi trije, nesrečni pilot Westray in ona dva, so kmalu videli, da so padli v neobljudeno divjino, iz katere se bo treba nekako izkoptati. Prvi se je odpravil iskat ljudi pilot, ki pa si je zlomil pri tem vrat. Nato je odšel po pomoč Prou, ki pa si je pri tem zlomil nogo.

Torej sta oba nesrečneža, ki sta ostala še živa, pri razbitem letalu čakala, kdaj bo prišla kaka živa duša po nju. Čakala sta celih 6 dni, ki pa so bili za nju prava muka. Zeja ju je mučila in solnce ju je žgalo. Na ostankih letala sta pisala svoja poslovilna pisma svojem ter blagrovala mrtve tovariše, ki so že prestali, kar je nju dva še čakalo.

Farmar je hitel takoj nazaj ter brez vsakega počitka skoro pretekel vso dolgo pot, katero je semgrede že prehodil. Posrečilo se mu je, da je še zvečer prišel v mesto, kjer je oblastem sporočil, kaj je našel. V teku noči je bila organizirana reševalna ekspedicija, ki se je ob prvi jutranji zori odpravila po oba nesrečneža. Farmar je ekspedicijo vodil ter jo po velikih težavah in nevarnih polih res pripeljal na kraj nesreče, nakar so oba rešenca srečno spravili v dolino in potem v bolnišnico.

Egiptovski kralj Farouk se s svojo materjo vozi po St. Moritzu.

Misijonski škof vjet v severnem ledu

Proti koncu poletja lanskega leta se je odpravil namestni škof iz Makenzie v severni Kanadi, eks. Fallaize iz reda oblatov Brezmadežne z nekaterimi misijonarji na daljše potovanje, da bi obiskal nekatere raztresene eskimske družine. Toda malo je manjkalo, pa bi bili vsi skupaj postali žrtve severnega mraza in ledu.

Že vožnja v Coppermine, kamor so bili namenjeni, je bila zelo težavna. Namesto običajnih 34 ur je to pot misijonske ladje potrebovala 30 dni, da je dospela v osamljene misije. Prebiti si je morala skoro 300 km dolgo pot skozi led in ledeno gore so ji večkrat grozile, da jo bodo strle. Seveda je zaradi tega nastalo pomanjkanje živil, zlasti na povratku, ker niso mogli ujeti nobenega tjunja. Porabili so zalogo suhega fižola, ko pa je ta pošel, so se morali zadovoljiti z napol pokvarjenimi tjunji, ki je bilo določen za pse.

Toda najhujše je šele prišlo. Ko se jim je 24. septembra pokvaril stroj na ladji, so se morali odločiti za potovanje s sanmi. Na potu so našli na eskimsko družino, ki pa niti sama ni bila dovolj preskrbljena z živežem. S pomočjo dveh mož iz te družine so misijonarji dospeli do izliva reke Hornaday, kjer so bili prej skrili v snegu večjo zalogo rib in tjunjev, da bi jim služili na povratku za hrano. A o zalogi skoro ni bilo sledu, vse so požrli severni medvedje, le nekaj severnih jelenov so pustili. Misijonarji so zgradili snežno kočjo in sklenili čakati na rešitev. K sreči je bil v bližini opuščen premogovnik, kamor je škof hodil iskat premog, misijonarji pa so hodili loviti ribe. Tudi so našli v nekem opuščenem skladišču še nekaj moke. Seveda so vselej, kadar so se hoteli oskrbeti s temi živili, morali napraviti pot od 30 do 50 km. Mnogo peov je od izčrpanosti poginilo in večkrat so se morali misijonarji sami vpreči v sani.

Končno pa so jim 10. novembra Eskimi prinesli sporočilo, da jim bo prišlo na pomoč letalo. A dnevi ali boljše večna severna noč, združena z neznosnim mrazom in neprestanim trdim bojem za obstanek, so se vlekli tja do 10. decembra, ko se je končno vendarle prikazalo na obzorju letalo. Sicer se je letalski promet v Kanadi ustavil že koncem septembra, vendar je msgr. Breynatt, ki je hotel vse stori, da reši škofa in sobrate, pri letalski družbi dosegel, da je 8. decembra startal v Aklaviku pilot Bary s svojim mehanikom na

drzen polet v severno noč. Sicer je bilo za polet iz Aklavika v Hornaday — pot 640 km — le 4 ure, a sedaj je zahtevala dva dni. Severna noč je omogočala polet le od 11. do 13. ure, ko je vladal skrivnostni severni polmrak brez solca. Vprav ko sta hotela letalca pristati, je divjal nad Hornadayem silen snežen vihar, ki je visoko dvigal oblake snega, tako da nista mogla razločiti vrh od premoga, ki so jih misijonarji razpoložili po snegu, da bi vedela kje pristati. Končno pa se jima je vendar posrečilo srečno pristati.

Tudi pri startu za povratek so imeli silne težave. Sedemkrat so se skušali dvigniti, a ni se jim posrečilo. Šele 19. decembra so mogli odleteti. V sredi Barrenskega ozemlja so morali še enkrat pristati pri neznanem jezeru, ki so ga imenovali škof na čast »Škofovsko jezero«. Ko so v letalu prebili noč, so odleteli tešče dalje in srečno pristali v Aklaviku.

Toda za vse to trpljenje, ki ga je škof moral prebiti, je imel samo te besede: »Duše mnogo stanejo, končno pa jih je vendar mogoče pridobiti.« Ali je šlo na tem potovanju za sto ali tisoč duš? Ne, samo 13 krstov in 25 birm, to je bila odškodnina tem možem, ki poznajo vrednost ene same duše in so pripravljeni zanje sprejeti tudi trdo borbo s severnim ledom in mrazom.

Beraška delniška družba

Turška policija v Smirni je zasledila nenavadno delniško družbo, kakršne prav gotovo ni še nikjer drugje na svetu. Odkrili so namreč beraško delniško družbo, ki je imela 17 delničarjev. Vsi delničarji so bili večinoma manj pohabljeni. Nekateri izmed njih pa so sami nalašč pohabljeni zaradi boljše kupčije.

Ta delniška družba je bila razširjena po vsej Turčiji ter je delovala po vseh turških mestih. Delovala pa je po natančno določenem načrtu in njeni člani so morali vsak teden svoji centrali v Smirni pošiljati računsko poročila ter poročila o delovanju. Knjigovodstvo je bilo najmoderneje urejeno, kakor dandanes zahtevajo pravila o knjigovodstvu velikih trgovskih družb. Edinole vprašanje davka v teh knjigah ni bilo upoštevano, kar je pa razumljivo. Leto 1936 se je končalo s čistim dobičkom poldruga milijona dinarjev, katere pa so po določenem ključu razdelili med delničarje.

Sedaj je turška oblast to delniško družbo razpustila ter prave pohablence oddala v bolnišnice, nepravice pa v ječe.

»Saj moraš vendar uvideti, da ne moreš nikoli postati pravi umetnik! Že 40 let si star. Ko je Rafael imel tvoja leta, je bil že tri leta mrtev.«

širite katoliško časopisje!

Poljski predsednik republike Moszicki je v pragozdovih Bialowiecze, ki je najlepše lovišče vse Evrope, ustrelil risa.

S pljučnico v samotni gorski koči

Trgovski nameščeneec Jožef Baldemann z Dunaja je v spremstvu svojega prijatelja šel 16. februarja smučat na takozvano »Totes Gebirge«. Oba sta prenočila v samotni gorski koči. Ponoči je Baldemann dobil hudo vročino, česar pa svojemu prijatelju ni hotel povedati, ampak je z različnimi izgovori dosegel, da je prijatelj sam šel naprej, on pa je obležal v koči, kjer ga je pozneje našel nosač sosednje kočje. Ta je to 24. februarja naznanil orožniški postaji Bad Aussee. Ker pa so bili tedaj veliki viharji in zameti, je šel le 26. februarja mogla priti v kočjo k bolniku ekspedicija, v kateri je bil tudi zdravnik. Ta je ugotovil, da ima Baldemann hudo pljučnico. Dal mu je injekcije. Pustili so mu zdravil, živil in strežaja, nakar so se vrnili v dolino. Ker je med tem polno plazov tam v gorovju in ima bolnik še vedno hudo vročino, so ga pustili kar v koči, odkoder ga bodo mogli rešiti še le v enem ali dveh tednih.

Vsak dan 36 umorov

Kakor poročajo ameriški listi, se je na ozemlju Združenih držav Severne Amerike zelo razpaslo zločinstvo. Iz statistike zločinov je razvidno, da se v Združenih državah vsakih 45 minut zgodi en umor, to se pravi, da se zgodi vsak dan 36 umorov. Poleg tega se vsakih 20 sekund zgodi kako drugo manjše hudodelstvo ali prestopok. Sedaj mora ameriška policija razvozlati nič manj kakor 15.000 večjih ali manjših zločinov. V arhivih ameriške policije je prstnih odtisov od 6 milijonov oseb, ki so naredile kak zločin ali prestopok.

Alkohol škoduje rastlinskemu semenu

Že dolgo je znano, da alkohol močno škoduje razvoju rastlinskega semena. Najnovejše preiskave pa so dognale, da je škodljivost alkohola mnogo večja na suho seme. Poskusi z lečo so na primer ugotovili, da je bila suha leča mnogo bolj občutljiva za alkohol, kakor pa sveža ali pa že kaljiva. Čeprav so na vse vrste leč vliili enake množine enako močnega alkohola, je bila škodljivost na suhem blagu videti takoj izdatno večja. Doslej so pa trdili, da skušnja kaže, kako mnogo bolj odporno je suho seme od svežega.

Najbolje oblečeni Američan je sedaj filmski igralec Clark Gable. No, če nima drugačnih vrlin, se skoraj ne bi izplačalo, ker vsaka obleka je le nekaj časa moderna in se vsaka raztrga.

Za bolnike s srčno boleznijo.

Jed iz zelene.

Olupiš 2 debeli zeleni, razrežeš na rezine in skuhaš do mehkega v malo vode. Potem daš rezine v posodo, ki jo namažeš s presnim maslom. Iz vode od zelene narediš gosto omako, v katero pomešaš sesekljane kumine. Zeleno poliješ s tem sokom, s sirom in raztopljenim presnim maslom in pečeš vse skupaj 20 minut.

Čokoladna torta.

Mešaš do pěn 180 g sladkorja in 12 rumenjakov, dodaš 20 g nastiranih mandeljev, 90 g raztopljene kakaa, nekaj vanilije, sneg 8 beljakov, 45 g moke in 68 g raztopljene presnega masla. Dobro mešaš in pečeš v kolobarjasti posodi, glaziraš s čokolado in če hočeš — napolniš s čokoladno kremo.

»No kako kaj gre tvoja pisarna za posredovanje ženitev?«

»Izvrstno! Prva kandidatka se je takoj omožila.«

»Tako? S kom pa?«

»Z menoj!«

Za bodičastimi kaktaji se skrivajo maroški vojaki bele španske armade ter opazujejo sovražnika

Spot

Ekspeze ministra za telesno vzgojo naroda pred Narodno skupščino

Športniki se najbolj zanimajo za svoje resor-
no ministrstvo, to je za ministrstvo za telesno
vzgojo naroda. Zato prinašamo izvešček iz ekspo-
zeja, ki ga je podal pred narodno skupščino mini-
ster za telesno vzgojo naroda g. dr. Rogič.

Ministrstvo za telesno vzgojo je eno najmlaj-
ših ministrstev, ki je začelo delovati 1. 1932. V
tej dobi je izdelalo nekaj zakonov potom narod-
nega predstavnika, kakor zakon o obvezni te-
lesni vzgoji naroda, zakon o gasilcih, zakon o grad-
nji domov, kakor tudi potrebne pravilnike za iz-
vrševanje teh zakonov. S sredstvi, ki jih je imelo
to ministrstvo na razpolago, je podpiralo naše
športne organizacije, v največji meri pa Sokola
kraljevine Jugoslavije.

Naša javnost, kakor tudi merodajni činitelji,
pa niso polagali dovolj pažnje na telesno vzgojo
niti se ni dovolj važnosti polagalo na naloge, ki
jih ima to ministrstvo in to na: telesno, moralno
in nacionalno vzgojo naše mladine ter na dvig
športnega in viteškega duha iste, kakor je to na
primer v drugih državah.

Ministrstvo stremi v glavnem za tem: prvič,
da podpira privatno iniciativo, drugič, da uve-
lavlja zakon o obvezni telesni vzgoji naroda. Ta
zakon obstoji že od leta 1934 in čeravno je izšla
že tudi tozadevna uredba, se je doslej prav malo
delalo na tem, da se zakon uveljavi. Glavne za-
preke, da se ni mogel uveljaviti, so materialnega
značaja. Edino v nekaterih mestih se je izvajal.

Kljub temu, da je bil proračun tega minist-
stva povečan za 1 milijon Din, je vendar še mno-
go premajhen, da bi mogel ustrezati potrebam in
nalogam. Vendar bo ministrstvo potrebno ukre-
nilo, da se pride kam naprej.

Za izvedbo zakona o obvezni telesni vzgoji
naroda sta predvidena 2 milijona Din. Za šolo za
telesno vzgojo 750.000 Din. Med vsemi evropskimi
državami sta Jugoslavija in Albanija, ki se nimata
šole za telesno vzgojo. Za gradnjo stadiona za
pokrajinski sokolski zlet 300.000 Din. Za stipendije
za šolanje učiteljev v inozemstvu 210.000 Din,
za ureditev športnih igrišč 1 milijon, podpore raz-
nim športnim društvom in zvezam znašajo 1 mili-
on 109.000 Din, za zgradbo stadiona Nj. Vel. kra-
lja Petra II. v Beogradu se osnuje s 1. aprilom t. l.
pri drž. hipotekarni banki fond v znesku 5 mili-
onov Din kot prvi obrok za gradnjo tega stadi-
ona. Za Sokola kraljevine Jugoslavije je ostala
ista postavka kakor lani 6 milijonov Din itd. V
celoti je povečan proračun ministrstva za telesno
vzgojo naroda za 1 milijon dinarjev.

Obvezna telesna vzgoja

Temu vprašanju je odmerjenega v ekspoziciji
zelo mnogo prostora, kar je povsem razumljivo, saj
se po vsem svetu pripisuje tej obveznosti vedno
večja važnost. Stari naš zakon ne odgovarja potre-
bam in tudi je bilo vse dosedanje delo šele v sta-
diju proučevanja. Sedaj je izdelana nova uredba
o osnovanju in delu prazničnih tečajev, ki je na-
pravljena po dosedanjih izkušnjah ter v duhu stvar-
nih potreb in možnosti. V glavnem je v novi ured-
bi tole:

Organizacijo obvezne telesne vzgoje mladine
bo izvedlo ministrstvo, in sicer polom banovin,
odnosno srezov ter občin, ki osnujejo praznične
tečaje za izvenšolsko mladino. Na ta način je iz-
vedena organizacija v osnovnih, ponavljalnih, sred-
njih in strokovnih šolah, torej na vseh šolah razen
univerz. Prejšnja uredba se je omejevala samo na
mesta in na poedine sokolske edinice, v glavnem
za izvenšolsko mladino ni bilo potrebnih rezul-
tativ. Sedaj so v tem pogledu izenačena društva,
katerih cilj je telesna vzgoja ter so ukinjeni vsi
eventuelni privilegiji, katere je predvidevala prejš-
nja uredba.

Tradicionalni smuk na Zelenici

V nedeljo, dne 7. t. m., se je vršila »Tradicijon-
alna alpska tekma v smuku za Glanzmann &
Gassnerjev pokal« po plazovih Begunjske. Obi-
čajna proga za Zeleniškega sedla je bila radi pla-
zov, ki so v soboto veliki plaz v vsaj širini do
dva zasuli, za tekmo povsem neuporabna. Izgle-
dalo je torej, da bo tekmo treba preložiti. Po na-
tannejšem pregledu stranskih terenov pa se je
vodstvo tekme odločilo isto vendarle izvesti in je
le preložilo start s sedla pod skalovje vrh vel.
plaza. Prvi del proge je bil sicer zelo strm, toda
pokrit s pričem, tako da odličnim tekmovalcem
ni stvil posebnih ovir; pač pa je naslednji del
proge (t. j. do dna plazov) zahteval od tekmoval-
cev tehnične sposobnosti kot doslej še nobena tek-

ma z Zelenice in je prvak Praček Ciril izjavil, da
v smuku še ni tekmoval na tako težki progi. Od
tu dalje se je tekmovalo na običajni progi okrog
gozda nad cestarjevo hišo, pri kateri je bil cilj.
— Treba je omeniti, da z ozirom na težko progo
ni poudarjati nobenega doseženih rezultatov,
kajti slehernemu tekmovalcu je bilo treba poguma
in sposobnosti za to tekmo. Začetek iste je bil
ob 13.10. Startalo je vseh 25 prijavljenih tekmo-
valcev i. s. 8 od TK Skala, Jesenice, ostali od SK
Tržič, kot zadnji mali Tinček Mulej, ki je progo
odlično prevozil — prispeli so vsi zdravi na cilj,
le dva tekmovalca sta na progi izstopila. Tokrat se
je Zeleniška tekma razvila v pravi dvoboj med
TK Skala in SK Tržič, četudi je SKT posebno k
letosnji 10 letnici te tekme pričakoval udeležbe
tudi drugih klubov, posebno onih, ki so se ostrih
borb za glasoviti pokal že udeleževali.

Rezultati so sledeči:
1. Praček Ciril (TK Skala) 3.44:12, 2. Koblar
Stanko (TK Skala) 4.13:12, 3. Ankele Riko (SK
Tržič) 4.23:48, 4. Carman Frenk (SK Tržič) 4.30,
5. Kralj Polde (SK Tržič) 5.21:48, 6. Benedičič
Mirko (TK Skala) 5.22:12, 7. Švab Friderik (TK
Skala) 5.28:12, 8. Stranaky Siegfried (SK Tržič)
5.35:24, 9. Tepina Fr. (SK Tržič) 5.47:24, Steg-
nar Kristijan (SK Tržič) 6.12:48.
Moštva treh: ITK Skala v postavi: Pra-
ček Ciril, Koblar Stanko, Benedičič Mirko. II. SK

Tržič: Ankele Riko, Carman Frenk, Kralj Polde.
S tem so si priborili Jeseničani goreni pokal
v prehodno last za eno leto. Prvi trije plasirani
so prejeli od SKT krasne plakete. Objava rezul-
tativ in razdelitev daril se je vršila ob 17. uri
v kavarni Lončar, Tržič. Ob tej priliki je v svo-
jem lepem govoru poudaril predsednik TK Skala
gospod Cop Miha izborna organizacijo te tekme,
ki lahko služi vsaki slični prireditvi za vzgled.

Vremenska poročila

Zveze za tujski promet v Sloveniji, Ljubljani, Tujsko-
prometne zveze v Mariboru, Jugoslav. zimsko-sportne
Zveze, Slovenskega planinskega društva in Meteoro-
loškega inštituta Ljubljanske Univerze po stanju 8.
marca 1937 ob 7. uri zjutraj.

Rateče: —3, jasno, mirno, 35 stena.
Planica: —3, jasno, zapadni, 60 stena, mala in
srednja skakalnice uporabljivi.
Tržič, Krnica: 180 pršica.
Kranjska gora: —4, jasno, mirno, 30 stena, sauka-
lišče uporabljivo.

Meteor pade z neba

53.

Skorpion prisluskuje.

Popoldne sta se Tinček in Tonček šla kopat. Tam sta našla
zbrane vse svoje prijatelje: Profesorja, Debeluharja in Dolgina. Po vodi
pa sta čofala tudi Skorpion in Gorila. Naskrivaj sta šli v svoje
smrtne sovražnike, Skorpion pa je nategoval ušesa, da bi slišal,
kaj bodo dečki med seboj govorili.

»Veliko novost imam za vas!« je vzkliknil Tinček svojim trem
tovarišem. In jini je začel na dolgo in široko pripovedovati o ribiču
in njegovem nasvetu...

»Tako,« je rekel ribič, »zdaj pa pojdimo vsak na svojo stran.
Zvečer pa se oglasita pri meni, da se natančneje pomenimo in z
zdrženimi močmi napravimo vodni daljnogled.«

»Bova!« sta obljubila Tinček in Tonček.

»No, ali zdaj vidiš,« je Tinček spetoma rekel Tončku, »da človek
ne sme kar tako vreči puške v koruzo!«

»Vidim!« je pritrdil Tinček in zasviral na orglice poskočno
pesen.

»Mora ju videti!«

Ob glasu, s kakršnim je rekla te besede sestra
Rožamarija, se je začudil.

»Zakaj?« je vprašal in tenko prisluhnil, kaj bo
odgovorila.

»Za žensko, ki ve, da ni lepa, in se bo videla spre-
menjeno v tako lepo, je to neprecenljivega pomena,
zato, gospod Dalmain.«

Garth je za trenutek pomolčal, potem pa, čudeč se,
pretrgano ponovil: »Za žensko — ki ve — da ni —
lepa?«

»Da,« je pogumno nadaljevala sestra Rožamarija.
»Ali pa mislite, da je zrela te dame pokazalo kdaj
njeno podobo samo približno takšno, kakršna je na
sliki. Ako si čemernih obrazov pomerjamo klobuke in
trakove, in uravnavamo lase, gospod Dalmain, smo na-
vadno tako malo prikupne, kar le mogoče, in dama,
ki ste jo naslikali, bi v zrcalu ne bila prav nič lepa —
to mi lahko mirno verjamete.«

Garth je molčal in sestra Rožamarija je nadalje-
vala: »Bodite uverjeni, gospod Dalmain, ta dama se
v zrcalu ne vidi nikoli kot žena' ali kot mati'. Opro-
stite, ako se vam zdim s svojim moledovanjem, da slik
ne ugonablajte, nekoliko vsiljiva. Toda krivi sta sliki
sami. Tako sta lepi — tako čudovito lepi.«

Gartha je ta pohvala očito razveselila. »Ah, go-
spodična Gray,« je dejal, »ves ta čas že imava ti podobi
v besedi, na nju sami sem pa kar pozabil. Ali ste ju
prinesli? Prav. In sta vam resnično všeč? Ali bi mi
ne hoteli opisati, kaj vam na teh mojih umetninah tako
zelo ugaja?«

Jana je stopila k oknu. Dočim je vdihavala čisti
zrak, ki ji je plal nasproti, je njena duša goreče prosila
Boga, naj ji pomaga v teh težkih trenutkih, naj jo
okrepi in razsvetli, da bo prav govorila. Njej sami sta
sliki jasno dokazali, da je grešila. Zdaj pa mora ona
o tem prepričati Gartha. Pripraviti ga mora do tega,

da bo veroval v ljubezn, ki jo je bil s čopičem tako
prevzemajoče upodobil.

Sestra Rožamarija je sedla poleg njega in napeto
prisluskujočemu umetniku z milim, enakomernim glas-
som popisala, kar je bila Jana videla v delavnici.

Storila je to izredno dobro — in brezobzirno. Vse
brezupno, žgoče koprnjenje po Jani se je zbudilo v
Garthu — boleča zavest, da je bila njegova in vendar
ne njegova. Ako bi bil tisti večer silil vanjo, naj mu
odgovori, ga ne bi bila mogla odbiti — za mrzla pre-
računavanja poznejših ur v tistih srečnih trenutkih ni
bilo prostora, to je vedel le predobro. Da — izgubil jo
je bil — izgubil! Zakaj? Ah, zakaj? Ali bi utegnil biti
še kak drug vzrok ko ta, ki mu ga je bila imenovala?

Sestra Rožamarija je govorila dalje, ne da bi se
ozirala na ljubimčovo trpljenje, toda bližala se je
koncu. »In kako krasne rože, Gospod Dalmain,« je še
rekla. »Misel, da so na prvi sliki še majhne in v
popkih, na drugi pa v polnem cvetju, mi zelo ugaja.«
Garth se je skušal zbrati in se je nasmehnil. Se-
stra ne sme nič opaziti.

»Da,« je rekel, »veseli me, da ste to opazili. In
veste kaj, morda bi res še počakala, preden sliki uni-
čiva. Zdaj, ko ste ju našli, ni takšne sile. Zavijte ju
in denite nekam na stran. Tako ju imam vedno pri-
pravljene.«

»Zelo sem tega vesela,« je rekla sestra Rožama-
rija. »Kdo ve, če ne bo netepa dama...«

»Ne morem slišati, da jo tako imenujete,« ji je
segl Garth ostro v besedo. »Ne vem, kaj sodi o sebi
— dvomim, da bi bila sploh kdaj premisljala o svoji
osebi. Kar pa se mene tiče, vas zagotavljam, da je
njen obraz edini, ki ga vidim v svoji trdi temi. Tudi
najbolj zali obrazi so mi popolnoma izginili iz spo-
mina — njen mi je ostal in mi lebdi vedno duhovno
pred očmi. In boli me, če kdo, ki jo je videl le, kakor
jo je naslikala moja roka, govori o njej, da ni lepa.«

Barclay:

63

Rožni venec

Roman.

»Nelepo žensko, da,« je odvrnila sestra Rožamarija
mirno. »Jasno ste se gotovo zavedali tega, da ni lepa.
In ste jo s svojo umetnostjo kot vzor žene' tako no-
tranje zlepotili, in s svojim vzorom 'matere' tako oza-
rili, da pozabljamo po malem čisto na njen nedostatek
zunanje lepote, in jo vidimo samo še kot žensko, ki
ljubi in je ljubljena — kot ljubezni vredno in zato
ljubko. V sliki slavi svojo zmago pristna umetnost.«

Garth je sklenil roke: »Zinajo slavi resnica.«

»Naslikali ste njeno dušo; odtod ima nelepi obraz
svojo lepoto,« je dejala sestra.

»Videl sem njeno dušo,« je odvrnil Garth, in
sončnosvetlo mi je prežarila življenje s svojo lučjo. Še
sedaj mi spomin na njo razsvetljuje mojo temo.«

V knjižnici je bilo zelo tiho.

»Dnevna svetloba je ginila bolj in bolj.

Cez čas je spregovorila sestra Rožamarija tiho:
»Gospod Dalmain, nekaj bi vas rada prosila. Ne uni-
čujte slik.«

Garth je dvignil glavo in dejal: »Moram ju uni-
čiti, draga. Ne smem tvegati, da bi ju videl kdo od
ljudi, ki mojo... ki damo na slikah poznajo.«

»Vsekako ju mora videti ena oseba, preden ju
uničite,« je nadaljevala sestra Rožamarija.

»Koga menite?«

»Damo samo,« je odvrnila sestra Rožamarija po-
gumno.

»Kako morete vedeti, da ju ni videla?«

»Ali ju je?« je vprašala sestra.

»Ne,« je spregovoril Garth kratko, »in ju tudi
nikoli ne bo.«

Celoletna naročnina na:
Leposlovno in ljudsko knjižnico
Zbirko domačih pisateljev
Zbirko mladinskih spisov
7 vezanih knjig mesečno Din 23.-
3 vezane knjige mesečno Din 11.-
4 vezane knjige mesečno Din 9.-
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

*** KINO ***
TEL. 22-21 UNION
 TRAUDL STARK, čudovito dunajsko dete v
 prvi filmski veseloigrki
Njegova hčerka je Peter
 Paul Hörbiger Carl Ludwig Diehl
TEL. 27-30 SLOGA
 Danes poslednjič!
 Velikomestna varietetska atrakcija
Kralj artistov TRUXA
 v gl. vlogi odlična in lepa plesalka La Jana
 Divna glasba, najboljši slagerji, čudoviti plesi
TEL. 21-24 MATICA
 William Shakespear-jevo nesmrtno delo
Romeo in Julija
 Norma Shearer — Leslie Howard
 Danes predstava samo ob 16. uri. obe večerni
 predstavi odpadeta vsled koncerta.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 9. marca: Belgrad: 19.30 Violina. 20.35 Narodne pesmi. 21.00 Massenetova opera »Werther«. — Zagreb: 20. Opera. — Dunaj: 17.25 Opera. 22.20 Plesna glasba. — Budimpešta: 20.15 Lohka glasba. 21.50 Violina. 22. Plesna glasba. — Trst-Milan: 17.15 Klavir. 20.40 Citre. 21. Orkestralna glasba. — Rim-Bari: (Berlin) 21. Rosinijeva opera »Italijanka v Alžirju«. — Praga: 19.25 Radijski potpuri. 21. Simfonični koncert. — Varšava: 20.15 Simfonični koncert. — Königsberg: 20.10 Henarjeva igra iz nemških kolonij »Vzhodnoafriški podkralj«. — Berolín: 20.15 Simfonični koncert. — Sottens: 20. Couperinov koncert. 20.40 Komorna glasba. — Monte Ceneri: 20. Debussyjeve sonate. — Bukarešta: 21.45 Rimski-Korakovska »Serežada«. — Paris Radio: 21.30 Bizetova opera »Carmen«. — Bruselj (francoski): 21. Ofenbadsova opereta »66«.

Dragi programi

Torek, 9. marca: 11. Soiska ura: V tekstilni tovarni — reportaža (vodi Maks Stupica, strok. učitelj) 12. Uvertura (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Radijski orkester: Pester spored — 14. Vreme, borza — 18. Pevski koncert gđe. Vande Zihari, pri klavirju: g. prof. M. Lipovšek — 18.40 Višek islamske kulture pod Abbasidi (g. urednik Franc Terseglav) — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura. Skromnost našega velikega (Ljubomir Kostić) — 19.30 Zabavni zvočni tednik — 20. Griegove skladbe na ploščah — 20.15 Björnsterne Björnson: Preko naše moči, člani rad. igr. družine — 21.15 Grieg: Peer Gynt suita (plošče) — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Lohka glasba (Radijski orkester).

Poizvedovanja

Zenska zlata zapestna ura se je izgubila v soboto na Tyrševi cesti. Pošten najditelj se naproša, da jo odda proti nagradi v upravi lista.

Reumatične bolečine

odstranimo z Nibol tabletam! Bahovec, ki so se obnesle tudi pri isijahu in gihtu. Nibol tablete kot domači in zato ceneni proizvod se uporabljajo tudi kot dobro sredstvo proti trganju v udih, zobobolu in glavobolu ter sličnim bolečinam pri hripi in boleznih vsled prehlajenja. Zahtevajte v lekarnah izrecno prave Nibol tablete Bahovec v originalnih steklenicah. 20 tablet 20 Din ali 40 tablet 34 Din z napisom proizvajalca: Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg. S. br. 17.816/35

ČISTO LANENO OLJE

velike količine — kupujemo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Industrija« št. 3691.

Razpis

Občina Krka, srez Litija, razpisuje pragmatično mesto občinskega tajnika, kakor to predvidevajo uredbe občinskih uslužbencev drugega krajevnega razreda. Plača po dogovoru. Varščina 3000 Din.

Prošnje je vložiti pri podpisani upravi do dne 15. aprila 1937.

Uprava občine Krka, dne 5. marca 1937.

Najugodnejša naložba kapitala!

Najlepša stavbišča za vile so le v Koroščevi ulici št. 44. Zgledite se v pisarni Rosenberg, Maribor

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pefitna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Zastopnike

za prodajo srečk državne razredne loterije, sprejememo pod ugodnimi pogoji. Ponudbe upr. »Sl.« pod št. 3558. (b)

Sirarja

samostojnega, za trapištovski in ementalški sir, isčem. Ponudbe s pogoji poslati na Ivo Vranešič, Sunja, trgovina. (b)

Dobra frizerka

katera zna vodno in železno ondulacije — dobi takoj službo. — Ivan Rakovec, Jesenice-Fuzine. b

Natakarico

mlado, do 25 let, čedne zunanosti, izvežbano, ki je že delala v tej stroki, sprejemem. Pismene ponudbe na: O. Kraus, gostilna Rački, Delnice. (b)

Skladiščnika

sprejememo. Mlajši trgov. pomočniki, kavelje zmožni, imajo prednost. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3687. (b)

Krojaškega pomočnika

sprejemem takoj. Konjar Fr. Zg. Pirnice 107, Medvode. (b)

Mlado natakarico

sprejemem takoj. Prednost poštenje in uglednost. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3681. (b)

Strežnico

za čas od 7—17. mlajšo, po možnosti stanujočo pri starših, sprejemem za blizino Tobacne tovarne. — Naslov v upravi »Sl.« pod št. 3660. (b)

Dobro službo

dobi, kdor razpolaga z 20.000 Din. Lahko delo, znanje nepotrebno, denar zasiguran. Dopise upravi »Slov.« pod »Trgovina« št. 3658. (b)

Krojaškega pomočnika

takoj sprejemem za stalno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3636. (b)

Službe iščejo

Dobra kuharica

in gospodinja, ki je vodila 5 let gospodinjstvo — išče službo. Šerbinček, Ob Bregu 30, Maribor. (a)

Ženitbe

Ce res ne znaš se oženiti pa vendar v zakon hočeš priti kar pošli svoje nam oglašje pa videl boš medene čase!

Gospod

za stalno službo, poroči mlajšo gospodinjico z nekaj gotovine. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Diskretno« št. 3686. (2)

Gradl za žimnice, platno za rjuhe in kapne, damast za prevleke, inlete, šifone, belo in barvasto blago za prte, za zastore, posteljne in namizne garniture, prešite odeje v klotu, satenu in svili, flanel deke in rjuhe, platnene in frotr brisače, kuhinjske servijete že od Din 4.— naprej ima največjo izbero na zalogi in najcenejše nova specialna trgovina s tem blagom

F. I. Goričar, Ljubljana
 Sv. Petra cesta 30
 Pri večjem odjemu popust!

Prodamo

Prijatelj, kam pa na vse spodaj!
 Prodajal, kar imam
 Poslušaj! Kdo pri nas prodaja
 proda s lahkoto in se čudi

Več tricikljev

in kolo s prtljajnikom za trgovino — prodam. Peter Škafar, Borštnikov trg — Rimska cesta. (1)

Trgovina mešanega blaga

(železo, specerija, manufaktura), na najprometnejši točki Virja (Podravina), z lepimi skladišči in stanovanjem, vrtom itd. — napredaj. Stara in dobro uvedena trgovina. Bodočnost zasiguran. — Potrebno ca. 50.000 Din gotovine, ostalo ugodni pogoji. — Vprašati: Ivan Matoničkin, Virje. (1)

Damske plašče

kostume, komplete — tudi po naročilu — najcenejše Goričar, Sv. Petra cesta št. 29. (1)

Najboljši trboveljski premog
 brez prahu
 koks, suha drva
I. Pogačnik
 Bohoričeva 5 Telefon 20-59

15 Din

stane popolnoma nova gramofonska plošča svetovne znamenje Homocort. Prvovrstne gramofone pod nabavno ceno — nudi, dokler traja zaloga: Ljubljana, Šiška, Jernejeva št. 25. (1)

Rabljeni in novi po najnižjih cenah. Tudi na ugodne obroke. Predno si nabavite šiv stroj sigurno obiščite nas
Nova trgovina
 Ljubljana, Tyrševa c. 36

Trehcoate

vetrne suknjičice, novosti za športne obleke — nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. (1)

Posvetva

Hiša

primerna za trgovino, gostilno in vsako drugo obrt, ugodno napredaj v Velikih Lasčah. Dopise upravi »Slov.« pod »Promet« št. P 3473. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno - strokovno naobrazeni posredovalec, Cesta 29, oktobra 6, telefon 37-33 - ima napredaj večje stevilo parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Parcelo

ca 500 m², v Strelški ulici - prodam. Vprašati pri dr. Kamušiču Josipu, odvetniku, Ljubljana, Tavčarjeva 10. (p)

Tristanovanjsko vilo

z velikim vrtom, prodam. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 3690. (p)

Šeststanovanjsko hišo

na Glincah, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3659. (p)

Stanovanja

Trisobno stanovanje

z vrtom, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3689. (e)

Denar

Denar — sveta vladar! Le plačaj par oglasov, pa kmalu zlatih časov zasije tebi zar

Hranilne vloge

Ljubljanske kreditne banke, Zadrudne gospodarske banke, celjskih in vseh podeželskih zavodov — vam vnovčim takoj po najvišji ceni. Planinšek Alojzij, Ljubljana, Beethovnova ul. 14-I. Telefon 35-10. (d)

Kupimo knjižice

Zadrudne gospodar. banke in članice Zadrudne zveze proti takojšnji gotovini. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Gotovina 1937« št. 3405. (d)

Vnovčujem

vloge pri denarnih zavodih proti takojšnji gotovini brezplačno.

Rudolf Zoré

Ljubljana, Gledališka 12

Posojila dajemo

v gotovini in blagovnih bonih. »Hermes«. Informacije: Tavčarjeva 2. (d)

Al. Planinšek,

koncesionirana trg. agentura v bančnih in kreditnih poslih, v Ljubljani — Beethovnova ulica 14-I. Telefon 35-10 — vnovči vloge denarnih zavodov najlažje, takoj v gotovini, vedno najkulantneje. Vse informacije brezplačno. (d)

Hranilne knjižice

Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani, kupim proti takojšnji gotovini. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kmet« št. 3405. (d)

Kupimo

Denarja v žepu kot petkal! Prav radi bi ti dali ga. Kar nudiš nam vse kupimo in vse pošteno plačamo.

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah
 CERNE, juvelir, Ljubljana
 Wolfova ulica št. 3.

Razno

Najboljše, najcenejše!

S kovanja žvrgoli sinica, čez ulico za odškodnino v Tattenbachovi v Mariboru dobiš pri Senici vili. (r)

Nagrada

Pisalni stroj »Erika« št. 123.204, temno-modro portabilni, mi je bil ukraden. Dotični, ki mi pripomore do stroja, dobi 500 Din. Lekarna Bahovec, Kongresni trg. (r)

Auto-motor

Ce hočeš hitro daleč oriti, maraj avto si kupiti. Vse bi delal rad. motorjem? Glej, jaz z njim že davnno orjem!

Več motornih koles

različnih znamk — ceno napredaj. — Ogledajo se pri Peter Škafar, Ljubljana, Rimska cesta. (f)

Avto »Tatra«

4 cil., 6-sedežni, prodam za 16.000 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pod ceno« št. 3343. (f)

PREDSEDSTVO MESTNE OBČINE LJUBLJANSKE

NAZNANJA, DA JE NA SVOJEM GRADIČU NA OKROGLEM UMRL

ČASTNI MEŠČAN LJUBLJANSKI

MSGR.

TOMO ZUPAN

APOSTOLSKI PROTONOTAR,
 PAPEŽEV TAJNI KOMORNIK ITD.,
 ODLIKOVAN Z REDOM SV. SAVE
 III. STOPNJE

NA VERSKEM, KULTURNEM, NARODNOSTNEM, LITERARNEM IN GOSPODARSKEM POLJU VELEZASLUŽNEGA POKOJNIKA BO LJUBLJANA OHRANILA VEDNO V ČASTNEM SPOMINU

V LJUBLJANI, DNE 8. MARCA 1937

Umrl nam je danes ponoči naš predragi brat in stric, gospod

Janez Levec

šolski ravnatelj v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 10. marca 1937 ob štirih izpred mrtvaške veže Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9, na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 8. marca 1937.

Zalujoči sorodniki.

PRELAT TOMO ZUPAN

V svojem gradiču na Okroglem pri Kranju je v ponedeljek, dne 8. marca zjutraj ob trideset letih starosti izročil svojo dušo Bogu msgr. Tomo Zupan, apostolski protonotar, papežev tajni komornik, železomašnik, starosta slovenske duhovščine, častni konzistorialni svetnik, ravnatelj Alojzijevega in profesor-veroučitelja v pokopju. — Pljučnica mu je pretrgala nit življenja. Truplo blagopokojnega bodo danes dopoldne prenesli z Okroglega v župno cerkev v Naklo, kjer se bo zanj opravila slovesna sveta maša zadušnica. — Po maši bodo krsto z zemskimi ostanke pokopnega naložili na avtofurgon ljubljanskega mestnega pogrebnege zavoda in jo prepeljali v Ljubljano (okrog 12) v kapelico Alojzijevega, Poljanska cesta 4, kjer bodo truplo položili na mrtvaški oder. Pogreb bo v sredo ob 3 popoldne na pokopališču pri Sv. Križu.

★

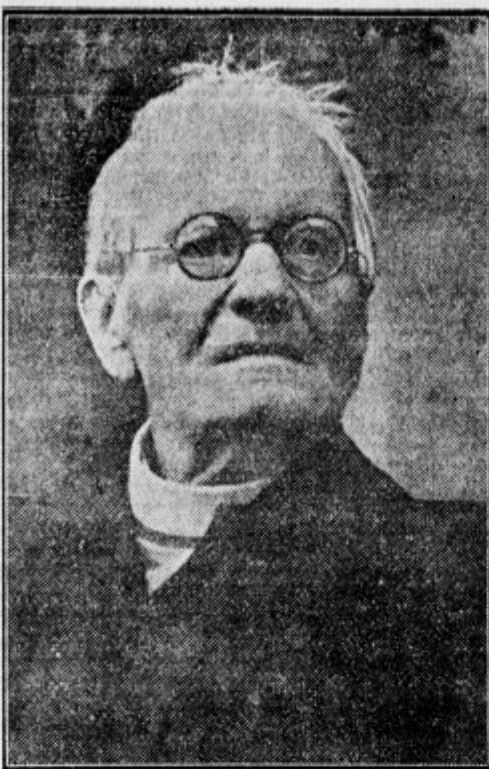
Življenje prelata Toma Zupana je bilo bogato dela in zaslug. Od vsega slovenskega naroda in od katoliške cerkve spoštovani najstarejši duhovnik slovenski je vse svoje življenje posvetil delu za svojo domovino in za ev. vero ter je postal že v življenju ekoranj legendarna postava. Kolone dnevnega časopisa so preskromne, da bi opisale vse njegovo življenje, ki obsega skoraj celo stoletje. Tomo Zupan je preživel vse svoje duhovne brate svoje generacije, preživel pa je tudi neštete kulturne delavce, ki so v prejšnjem stoletju pomagali ustvarjati kulturni obraz našega naroda. Zadnja desetletja svojega življenja je prelat g. Tomo Zupan preživel kot pravi oče, ki so ga prejšnje generacije izročile našim kot budnega očeta in vestnega spremljevalca vseh novih ustvaritev. Spoštljivo se je sleherni klanjal častitljivemu in duševno prav do zadnjega evrežemu starčku, ker je sleherni čutil neizmerno duhovno moč tega izjemnega moža.

Tomo Zupan je bil doma v brezniški fari, ki je dala Slovincem toliko izobražencev: med temi Prešerna, Cops, škofa Pogačarja, še poprej čebelarja in slikarja Janša, mecena slovenskega dijaštva Knaflja, v novejših časih Finžgarja in druge. Prelat Tomo Zupan je sam epikal kroniko izobražencev svoje rojstne župnije in je opisal okoli 120 izobražencev. Prelat Tomo Zupan je bil tudi v sorodu s Prešernovo rodovino. Tomo Zupan se je rodil dne 21. decembra 1839 v Smokcu pri Novakovi, torej je bil že v 98. letu. Izvrstno je Tomo Zupan poznal razmere in zgodovino te majhne, toda odlične župnije. Imovitva Novakova hiša v Smokcu je bila kakor kmetijska graščina. Poleg obširnega posestva so doma kot domačo obrt gojili tudi suknjarstvo. Novakovi so dali študirati kar tri otroke: najstarejšega Toma, Janeza in Nežo. Janez je postal zgleden profesor na Reki in v Zagrebu, Nežka pa učiteljica, ki je dosegla v Ljubljani velik ugled, zakaj posvetila se je izključno le svojemu poklicu. Tomo je študiral v ljubljani gimnaziji in bogoslovju. Gimnazijo je dovršil l. 1858. Več let je bil gojenec ljubljanskega Alojzijevega, ki ga je vodil tedaj Zupanov najstarejši rojak, kanonik in poznejši škof dr. Pogačar. Bogoslovje je dovršil v najkrajšem času, tako da je moral zaradi neodobnosti celo počakati, da je mogel 14. marca 1863 v domači brezniški župni cerkvi brati svojo novo mašo. Razburkani časi so bili v Zupanovi mladosti. Še kot deček je bil priča revolucijskega leta 1848, v času, ko pa je nastopil evoj duhovniški poklic, je bila v Avetriji ostra borba med pristaši federacije in centralizma. Centralizem je v Avetriji zmagal in Zupan sam je na stara leta dočakal, kar je vedel vse svoje življenje, da je prav ta krivični sistem res uničil avstrijsko monarhijo. Toda Zupan je kot mlad duhovnik nastopil tudi v dobi, ko se je pričela lepa slovestvena pomlad slovenskega naroda. Anton Janežič je namreč pričel izdajati v Celovcu »Slovenski glasnik«. V času, ko je čakal na koordinacijo, je bil prefekt v Alojzijeve, kjer je ostal do l. 1867. Ta čas je zasebno študiral elavistiko in napravil tudi izpit na Dunaju pri Miklošiču, v Ljubljani pa bogoslovni izpit za veroučitelja. L. 1867 je bil imenovan za profesorja na nižji gimnaziji v Kranju, od l. 1860 definitivno, ker je bil že prej suplent v Ljubljani na gimnaziji. L. 1879. je bil prestavljen v Ljubljano. Tedaj je vodstvo avstrijske države prevzel Slovincem prijazni grof Taaffe, ki je nadomestil prejšnji brezobzirni centralistični in liberalni režim.

V Ljubljani je Zupan dozorel v moža, kakršnega se ga še sedaj starejša generacija spominja o hvala ležnostjo in spoštovanjem, saj je bil eden najbolj zaslužnih slovenskih vzgojiteljev. Na gimnaziji je poučeval verouk in slovenščino in je v teku četrtsotletnega svojega delovanja vcepljal v tisoč in tisoč mladih er ljubezen do rodne zemlje in do maternege jezika. V njegovem času so bili srednješolski vzgojitelji po večini vladni prietaši in niso bili naklonjeni slovenskemu narodu. Dijaki so jih sovražili, zato pa so se z veliko ljubeznijo oklepali onih, ki so bili zavedni Slovinci in ki so čutili s evojim narodom. Med temi je bil na najbolj vidnem mestu Tomo Zupan. Kljub mnogim nevarnostim je Zupan znal mlade dijaške duše vzgajati v narodnem in verekem duhu, v ljubezni do lastnega jezika in do naroda.

L. 1881 je škof Pogačar izročil Zupanu vodstvo Alojzijevega. Tu je našel še boljše prilike za vzgojo svojih dijakov, na katere je vplival s svojo močno osebnostjo. Njegovo ime se bo vedno častno blestelo v analih Alojzijevega in v kulturni zgodovini slovenskega naroda. Vzgojil je celo vrsto najbolj odličnih kulturnih delavcev. Alojzijevejske »Domače vaje« so bile prva šola poznejših slovenskih leposlovcev, znanstvenikov in kulturnih delavcev. Zupan jih je negoval z vso ljubeznijo ter jih vestno nadzoroval. Idealizem Tomo Zupana je bil bogato poplajčan s poznejšimi sijajnim razvojem slovenskega leposlovja in vsega kulturnega življenja. Osebnost se je Zupan zanimal za vsakega gojenca, vestno zbiral talente in značaje, imel neštete konference s starši, se skrbno brljal, da so njegovi dijaki marljivo študirali in da so tudi bili deležni zasebne izobrazbe. Pazil je na to, da so se dijaki navadili lepega vedenja, kar jim je pozneje prav prišlo, vsak se je moral učiti risanja, pa tudi tujih jezikov, kakor francosčine in italijansčine. Predvsem pa je skrbel za vzgojo v lastnem jeziku. Uvedel je posebne tečaje za staro slovenščino in za klasično literaturo.

Ogromno delo pa je Tomo Zupan izvršil v narodno-obrambno oziru. Bil je ustanovitelj družbe sv. Cirila in Metoda ter njen prvomestnik od njene ustanovitve, to je l. 1885 do l. 1906, ko se je temu sam odpovedal. Pri družbi sv. Cirila in Metoda je neumorno upravljal ekoranj sam vse pisarske poole, njegovi alojzijevejski pa so mu pri tem pomagali, pisali in prepisovali. Toda tudi

te svoje sotrudnike je skrbno izbiral med najbolj zaupnimi, značajnimi in resnimi fanti. Vendar je tedaj javnost slutila, da je Tomo Zupan duša neke zarote proti germanizaciji in italijanizaciji. Pod njegovim vodstvom je ta narodno-obrambna družba osnovala naše narodne trdnjave, to je šole v Trstu, v Velikovu, v Korminu in drugod. S svojim ponosnim nastopanjem in železno narodno zavestjo je Tomo Zupan sam dal zgled neštetim narodnim delavcem.

Tomo Zupan je bil tudi glasnik resničnega naprednega duha. Med prvimi Slovinci je spoznal važnost higijene. Mladino je vzgajal v zdravju, opozarjal jo je na nehigijske navade in jo svaril pred njimi. Opozarjal je mladino tudi na medsebojne socialne družabne lastnosti, zlasti pa na spoštovanje do zasebne lastnine. Mladini je vedno polagal na erce, naj ne dela škode po tujih posestvih in tujih hišam ter naj vedno varuje skupno narodno premoženje.

Veliko je tudi delo Toma Zupana kot pisatelja. Zapisoval si je vse življenje skoraj vse, kar se mu je zdelo važno, bodisi dogodke, pomembne za poznejšo zgodovino, bodisi lastne izsledke. Celo svoje gojence in njihove starše si je zapisoval ter jih označeval. Njegova nenavadna ljubezen je bila življenjepisje.

Tomo Zupan je nadvse častil pesnika Franceta Prešerna. Iztaknil je o njegovem življenju ogromno gradivo in vse mogoče podrobnosti. Kar je le mogel dobiti potankosti o Prešernu kot pesniku in človeku, vse je skrbno zbral. Ljubezen do leposlovja mu je bila prirojena. V mlajših letih je celo sam nekoliko pesnikoval ter je 13 njegovih nabožnih pesmi tudi res izšlo. Kot zrel mož pa ni bil na te pesmice prav nič ponosen in je pesnikovanje pozneje opustil. Vendar je nekatere njegove pesmi uglašil Foerster. Več episov pa je napisal iz Prešernovega življenja, tako v letopisu kranjske gimnazije, v ljubljanskem Zvonu, potem je postal tudi kulturnik Jeranove »Zgodnje Danice«, katere urednik je bil od l. 1903 do 1905. L. 1905 in l. 1906 je izdal svoje cerkvene govore.

Se l. 1932 je izdal v »Mladiki« svoje pogovore s Prešernovo najmlajšo sestro Lenko, kar je izšlo potem tudi v posebni brošuri. Nato je izdal tudi razgovore z drugimi Prešernovimi sorodniki. Tako je Tomo Zupan s svojim dolgim življenjem ostal živa vez med Prešernom in sodobnim odom. Dasi Tomo Zupan ni šilil v politiko, vendar se je je moral udeležiti zaradi svoje prirojene mu delavnosti. Dvanajst let je bil član deželnega šolskega sveta, od l. 1885 do 1892 pa je bil ljubljanski občinski svetnik. Več let je bil odbornik družbe za krščansko umetnost in celo kandidat za državni zbor je bil, vendar je tik pred volitvami odstopil svojo kandidaturu vitezu Pogačniku. Škof ga je imenoval za konzistorialnega svetnika, papež pa za tajnega komornika, nato pa za apostolskega protonotara. Mesto Ljubljana mu je podelilo častno meščanstvo, država pa ga je odlikovala z redom sv. Save.

L. 1904. je bil upokojen, nakar se je naselil na Okroglem nad Kranjem, kjer si je sezidal gradič v samoti ob Savi. V teku svojega življenja si je zbral dragoceno knjižnico. Njegova posebnost je Prešernova soba, v kateri je imel Prešernovo posteljo, nekaj pesnikove oprave in pa prt, na katerem je pesnik umrl. V svoji vili si je napravil tudi domače svetišče sv. Cirila in Metoda.

Prelat Tomo Zupan je v svojem življenju daroval srebrno, zlato, biserno in železno mašo. Zadnjo je daroval pred štirimi leti v svojem svetišču. Še kot železomašnik je pred leti imel pridigo na biserni maši kanonika Svetina, njegovega rojaka iz Zirovnice. Bil je to morda edinstven primer v cerkveni zgodovini, zakaj Tomo Zupan je pridiga! kanoniku Svetinu kot novomašniku, po 60 letih pa kot železomašniku na biserni maši.

Prelatu Tomu Zupanu večna slava! Spomin nanj ne bo ugasnil, dokler bo živel slovenski narod! Bog mu bo podelil v večnosti plačilo za vdanost Njemu in za delo in svetobo narodu!

Prelat Tomo Zupan

Prelata Tomo Zupana ni več med nami. Dne 8. marca 1937 je nehalo biti srce vzornega duhovnika, ki je dolgih 74 let svojega mašništva neprestano skrbel za dobrobit nešteti svojih učencev in gojencev in za srečo svojega naroda, ki ga je tako iskreno ljubil.

Tomo Zupan, rojen 21. decembra 1839 na Breznici, je bil v mašnika posvečen 14. marca 1863. Tedaj so praznovali god sv. Cirila in Metoda 9. marca. Tomo Zupan je bil torej posvečen v osmini praznika slovenskih apostolov. V spomin prihoda naših blagovestnikov na zapad so se v velikem jubilejnem letu 1863 prirežale svečanosti, zlasti romanje na Velegrad. Med slovenskimi romarji je bil novomašnik Tomo Zupan. Na Metodovem grobu je v njem dozorel sklep, da bo posvetil svoje življenje po zgledu svetih slovenskih apostolov delu za narod.

Do leta 1867 je ostal Tomo Zupan prefekt v Alojzijeve. Ta čas je napravil bogoslovni izpit za veroučitelja na srednjih šolah; obenem pa je zasebno študiral slavistiko in napravil tudi izpit na Dunaju pri Miklošiču. Od l. 1867 do l. 1879 je bil profesor verouka in slovenščine na gimnaziji v Kranju. Le malo njegovih učencev iz Kranja, ki so se odlikovali v raznih službah, je še živih; med njimi je ljubljanski stolni kanonik Ivan Sušnik. Od l. 1879 do 1904 je poučeval verouk in slovenščino na ljubljanski gimnaziji. Obenem je bil vodja dijaškega vzgojnega zavoda Alojzijevega. To so bila pač posebno blagoslovljena leta njegovega življenja. Zlasti srečni se smejo imenovati dijaki, ki so bili pod Tomo Zupanovim vodstvom gojenec v Alojzijeve. S svojimi prefekti, zlasti dr. Svetinom in dr. Pernetom, je skrbel Tomo Zupan za njih vsestransko popolno versko in narodno vzgojo. Sad njegovega dela se je pokazal med drugim v tem, da je bilo do dve tretjini alojznikov odličnjakov na gimnaziji in da so bili alojzniki v velikem spoštovanju pri drugih dijakih in profesorjih. Doma so imeli poseben tečaj za staroslovenščino, Foerster jih je učil glasbe, naš mojster igranja Borštnik je o raznih prilikah prihajal v zavod poučeval dramatikoj. Zlasti so pa bile »Domače vaje«, list, ki so ga episovali alojzniki, prava šola literarnega dela. Koliko neprecenljivega dela je posvetil Tomo Zupan razvoju in napredku »Domačih vaj«. Mnogo slavnih imen v našem slovestvu najdemo že v »Domačih vajah«; med njimi so n. pr. naši znanstveniki univerzitetni profesorji dr. Aleš Ušeničnik, dr. Franc Ušeničnik, prelat dr. Grivec, Viktor Steska, dr. Gregorij Pečjak i. dr. pesniki in pisatelji Fr. S. Finžgar, Anton Medved, dr. Matija Prelesnik, msgr. dr. J. Debevec, dr. Michael Opeka, Anton Hribar itd. Seveda z naštevanjem teh imen še nikakor ni izčrpan pomen Tomo Zupanovega delovanja v Alojzijeve. Saj je bila med njegovimi gojenec lepa vrsta vzornih duhovnikov, ki so in še delujejo v našem katoliškem preporodu od prvega katoliškega shoda do danes z generalnim vikarjem in stolnim proštom Ignacijem Nadrahom na čelu.

Prevažno Tomo Zupanovo delo je bila skrb za narodno obrambo. Bil je ustanovitelj in prvi predsednik Družbe sv. Cirila in Metoda. Od l. 1885 do 1906 ji je posvečeval svoje lepe zmožnosti in moči. Pomen Tomo Zupanovega delovanja ni samo v tem, da smo tedaj dobili prve slovenske šole v Trstu, v Gorici, Korminu, v Velikovu itd., ampak da se je narodna zavest vzbudila po vseh obmejnih krajih in da smo pozneje prav s Primorskega dobili toliko izbornih kulturnih delavcev in pisateljev.

Tomo Zupan je bil tudi vsa leta priznan slovestnik. Vzorni so njegovi potopisi v Zgodnji Danici. Ko je bil sam urednik »Danice«, je list objavil mnogo spisov, ki imajo stveno vrednost, n. pr. Vrhovnikovi cerkveno-zgodovinski spisi. Zlasti si je pa zagotovil častno mesto med »Prešernoslovci«; njegova knjiga »Prešernova Lenka« ni le pravi biser kot nedosežna slika duše blage Prešernove sestre, ampak tudi najpopolnejši opis pesnikovega zasebnega življenja, ki bo izborno služil vsem Prešernovim življenjepiscem.

Krasna je slika Tomo Zupanovega dela. Pokojni prelat jo je izpopolnil še s tem, da je svojo imovino zapustil najbednejšim med bednimi, »Domu slepih. Svojo bogato knjižnico je izročil »Licealni knjižnici«, spomine na slavne može pa »Narodnemu muzeju«.

Bog bodi plačnik Tomo Zupanu za vsa njegova dela!

Usoda jugoslovanskih komunističnih študentov v Španiji

Prški list »Expres« piše: »Pred nekoliko tedni smo prinesli dopis, da je izginilo iz Prage 16 jugoslovanskih študentov. Odsli so na Spaneko, kjer so jih porazdelili k mednarodnim oddelkom. — Pokazali smo že na fakt, da je večina jugoslovanskih študentov v Pragi komunističnega mišljenja. Vendar vsak izmed teh študentov ne pride k nam kot komunist, s katerimi se sestanejo šole v Pragi, kjer so izpostavljeni vsemu zvodništvu komunistične agitacije. Izgleda, da slovenska Praga vzgaja za bratsko Jugoslavijo komunistične agitatorje. Policija je podzvela radikalni postopek, ki bo poskrbel, da se med študenti ne bo trpela komunistična agitacija. Tisti, ki so zapeljali onih 16 študentov, sicer še niso najdeni, vendar ni težko ugani, kdo so ti nabiranci in kje je njih centrum. Zdjaj je prišel v Prago dopis od enega izmed onih 16 zapeljanih ne-

Gasilska župa Celje

V nedeljo dopoldne je bila redna skupščina gasilske župe za okraj Celje. Načelnik župe gosp. Goligranc Konrad je poročal, da so se vršili v minulem letu trije strokovni poučni tečaji za poslovalce gasilskih čet. Župa je priredila tudi štiri delne vaje, katerih se je udeležilo 29 čet z nad 400 gasilci. Izdajale so se tudi potrebne okrožnice in dajala četam navodila in pojasnila k posameznim odredbam višjih gasilskih ustanov. Ob koncu poslovnega leta je bila celjski župi dodeljena gasilska četa Slivnica iz šmarske župe in štej sedaj celjska župa 56 čet.

Tajniško poročilo je podal g. Adolf Bervar. V 55 prostovoljnih gasilskih četah je bilo z dne 31. decembra 1936 podrejenih tej župi: 1442 izvršujočih članov, 996 podpornih, 11 rezervnih in 69 častnih članov. Poročal je, da je bilo v področju celjske župe v minulem letu 54 požarov. Gasilske čete so sodelovale pri 40 požarih, dočim v 14 slučajih niso sodelovale zaradi oddaljenosti. Povprečna škoda na zavarovanih poslopih je znašala okroglo 1.471.506 Din, na nezavarovanih poslopih pa 15.300 Din.

Blagajnik g. Pero Jankovič je poročal, da je bilo v letu 1936 15.195 Din dohodkov in 15.068,25 Din izdatkov.

Pri volitvah je bil i.voljen naslednji upravni odbor: Starešina g. Goligranc Konrad, namestnik starešine Virant Ivan, tajnik Bervar Adolf, blagajnik Jankovič Pero, odborniki: Koschir Franc, Tischler Ernest, Kapus Josip in Antiga Andrej; nadzorni odbor: Kopriva Anton, Časl Janko, Kožuh

Masarykova proslava v ljubljanski operi

Ljubljana, dne 8. marca.

Snoči je bila v ljubljanski operi proslava rojstnega dne prvega predsednika bratske češkoslovaške republike T. G. Masaryka. Ljubljanska opera je bila za to slavnost polna odličnega občinstva, ki je v slavnostnih oblekah zasedlo lože in parter kakor redko kdaj v vrsti ljubljanskih slavnostnih prirediteljev.

V ložah smo opazili g. podbana dr. Majcena, češkoslovaškega in francoskega konzula s soprogo, g. župana s soprogo in vse zastopnike javnih uradov in ustanov. Lepo je bil zastopan tudi častniški zbor ljubljanske posadke. Operni orkester je najprej odigral obe himni, nakar je v toplih besedah govoril o slavnem jubileju predsednik češkoslovaško-jugoslovanske lige g. dr. Egon Stare. S slavnosti sta bili poslani tudi vdanostni brzojavki predsedniku Masaryku in Nj. Vel. kralju Petru II. in kraljevskemu domu.

Operi »Ero z onega sveta« je dirigiral komponist g. Gotovac sam z ognjem in lahkoto, da se lepe zvoki naših narodnih melodij, ki jih je to izredno lepo delo prepolno, ne bi mogli zlivati med poslušalce. Posebno nosilci glavnih vlog g. Franci, Župečeva, Beteto, Kogejeva in Janko so bili odlični.

Bolgarski pevci v Ljubljani

Danes ob pol 2 popoldne se pripeljejo v Ljubljano iz Maribora člani mešanega zbora Rodna pesem iz Sofije. Zbor koncertira zvečer ob 20 v veliki filharmonični dvorani in izvaja celo vrsto bolgarskih narodnih in umetnih pesmi. Iz bogate zborovske literature bratskega bolgarskega naroda, bomo slišali najlepše zbor, ki so jih napisali skladatelji: Dobri Hristov, Petko Stajnov, Nenov, Obretenov, Dimitrov in Josipov III. del koncerta pa je predvsem posvečen narodni pesmi, katero so priredili za koncertni oder skladatelji Morfov, Behterov, Prokopova, Tumangelov in tudi Dobri Hristov, ki je sploh najodličnejši harmonizator bolgarske narodne pesmi, podobno kakor je Mokranjac najboljši harmonizator srbske narodne pesmi. Vsi dela bolgarskih skladateljev so v melodičnem in posebno še v ritmičnem oziru izredno zanimiva. Znano pa je, da imajo Bolgari odlični glasovni material. Zbor Rodna pesem, ki ga vodi Lazar Maksimov je najodličnejši bolgarski mešani zbor, ki obstoja 12 let in izvaja iz svetovnih literatur. Predprodaja vstopnic in knjižarni Glasbene Matice. Opozarjamo na začetek točno ob 20. Spored se bo dobil pri večerni blagajni.

90-letnica

90 letnico svojega življenja obhaja danes v Ribnici ga. Frančiška Peterlin, po domače Poljančeva mati. Izmed trinajstih otrok, ki jih je rodila, živita samo še dva sinova. Sin Viktor je profesor v pokopju v Ljubljani, Filip pa trgovec in posestnik v Ribnici, pri katerem jubileantka živi. Ima pa slavljenka precejšnje število vnukinj in pa pravnukinj. Poljančeva

mati je bila vse svoje dolgo življenje pobožna žena in še danes, če le količikaj vreme dopušča, prav rada zahaja v cerkev. Naj jo Bog obrani do skrajnih mej človeškega življenja, potem naj ji pa podeli večno plačilo pri Sebi v nebesih.

Josip. Praprotnik Josip, Silnik Alojzij. Delegata župe za skupščino zajednice sta: namestnik starešine Virant Ivan (Zalec) in Koschir Franc (Celje).

Opereta salezijanskih gojencev v Celju

Celje, 7. marca. Dvojni namen je imela uprizaritev komične opere »Kneževič iz Trebizonda«: pokazati salezijansko vzgojno metodo in zbrati nekaj sredstev za nov zavod v celjskem predmestju Gaberju. Upam, da se je to prirediteljem vsaj pri današnji, okoliškimi obiskovalcem namenjeni uprizaritvi posrečilo.

Sinočnja igra je bila takorekoč improvizirana. Hvalevredna je bila poštvalnost priznanih celjskih muzikantov, da so se spustili s temperamentnim mladinskim zborom v negotovi boj za tempo in takt. Pri mladih igralcih smo občudovali harmonično soglasje v razgibanih scenah. Koliko vaj, koliko potrpljenja pri mojstrih, ki so to naštu-diral! Deški glasovi so bili sicer tu in tam kričavi, vendar se je iz njih odražal maršak čist in mehek ton, prav posebno pri Rafaelu in Janetu. Za njun duet naj bi komponist oskrbel lažje prehode, pa najsi je treba izraziti ožotnost. Dobremu pevcu »Tremolinu« pa damo blagohoten nasvet, naj se pravočasno reši igralske glasovne manire. Kostumi so bili res postri, a žal v nekaterih služajih pomanjkljivi.

Preblagohotna naklonjenost občinstva v ploskanju je motila orkester, igralce in redne obiskovalce gledališča.

Mladim gostom iz Ljubljane prav iskren: Bog plačaji!

P. K.

Drobne novice

Koledar

Torek, 9. marca: Frančiška Rimska, vdova; Gregorij Ninski, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani so umrli: gospa Jožefina Martinčič, roj. Zotter, soproga ključavničarskega pomočnika in posestnika. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne. — Gospod Edvard Dev, kapetan I. razr. v pokoj. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne. — Gospod Janez Levec, šolski ravnatelj v pokoj. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne. Naj jim sveti večna luč! Zaljubljenim naše globoko sožalje.

odstranjujejo iz telesa s milim in sigurnim delovanjem

ARTIN — DRAŽEJE Dr. WANDERA.

Dobivajo se v vseh lekarnah v škatljah po 12 dražej Din 8'— in v vrečkah po 2 dražej Din 1'50. Ogl. reg. pod S. br. 22115/33.

— Radijska postaja v Ljubljani odkupuje glasbena dela slovenskih skladateljev. Interesenti naj sporočijo svoje predloge upravi radijske postaje. Tyrševa cesta 29/1.

— Filijala pošte Rateče na Gorenjskem dne 14. in 15. marca 1937 na Planici. Po odredbi ministrstva št. 7040 od 5. II. t. l. bo poslovala o priliki smučarskih prireditelj na Planici dne 14. in 15. t. m. filijala pošte Rateče na Gorenjskem z nazivom »Planica 1937«. Filijala bo sprejemala le navadne in priporočene pismenske pošiljke in vršila telefonsko službo.

— Pišimo pravilno naša krajevna imena! V zadnjih »Službenih Novinah« in v nedeljskem »Slovenec« sem bral, da so se iz občine Begunje v ložaškem okraju izločili kraji Korošče, Tavžlje, Lešnjake, Hruškarje, Rečaje, Hribljane, Cajnarije, Koščake in Pirmane. Pravilno se te vasice kličejo Korošci, Tavžljji, Lešnjaki, Hruškarji, Rečaji, Hribljani, Cajnariji, Koščaki in Pirmani. Imena so nastala od rodbinskih imen tamošnjih prebivalcev: Korošec, Tavželj, Lešnjak, Hruškar, Rečaj, Hribljan, Cajnari, Koščak, Pirman. Ljudstvo pravi: grem h Koroščem, k Tavžljem itd., sem bil pri Koroščih, Tavžljih, ne pa: grem v Korošče, Tavžlje ali sem bil v Korošču, Tavžlju itd. — I. b.

— Zanimivost iz zemljiške knjige. Društvo kmetijskih fantov in deklet Dol-Berčevce je imelo svoj dom na par. št. 400/92 k. o. Berčevce. Društvo, ki mu predseduje Alojzij Avsec, posestnik v Berčevem št. 27 in je njega tajnik Alojzij Simenc, posestnika sin v Dolu št. 2, je sedaj prodalo ta dom Ivanu Gradu, posestniku in trgovcu v Berčevem. Prenos lastnine je bil sedaj izvršen v zemljiški knjigi. Kupnina je znašala 26.000 Din.

— Šoferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev, motornih vozil, bodo v sredo dne 17. marca 1937 ob 8 jutraj, pri okrajnem načelstvu v Kranju. Interesenti naj svoje prošnje vložijo pri okrajnem načelstvu v Kranju.

— Enodnevn kmetijski tečaj priredi 15. marca okrajni kmetijski odbor v Laškem. Tečaj bo v nadzupniški dvorani v Laškem od 8. do 13. ure. O raznih kmetijskih strokovnih zadevah predavajo strokovnjaki iz Celja in Laškega. Ker bodo predavanja aktualna in poučna, se želi od strani kmetovalcev čim večji obisk.

— Vremenska napoved. Evropa: Prevladuje oblačno vreme, sneži v območju Baltijskega morja, v severni Nemčiji in v Rusiji. Dežuje v zahodnih krajih, tu in tam v severni Evropi. — Jugoslavija: Oblačno vreme, dež v primorskih krajih in v severozahodnih delih krajevine. Deloma oblačno v ostalih krajih. Temperatura se je zvišala v sredini države in v severnih krajih. Znižala se je na jugu. Štip —1, Mostar 16 stopinj. Napoved za danes: Toplo vreme deloma oblačno, posebno na zahodnih krajih. Ponekod bo deževalo.

— Nevarnosti povodni ni. Zaradi zadnjega deževja so močno narasle nekatere naše reke, ker pa se je pričel tudi tajati sneg v hribih, je proti koncu prejšnjega tedna kazalo, da bomo doživeli povodni v Ljubljani in okolici sta posebno narasli Sava in Ljubljanka, tudi vsi barjanski pritoki so se skoraj do vrha korita napolnili z vodo. Zaradi tega je terenska sekcija za regulacijo Ljubljanske odredila, naj se odpre jez pri Špiči, tako da voda že tri dni teče po stari strugi Ljubljance. Vendar Ljubljanka nikjer na Barju še ni prestopila struge. Voda je zalila le nekatere močvirne travnike, ki so običajno ob takem vremenu pod vodo. Na Barju se bo vsak čas pričelo poljsko delo in zato je potrebno, da se vode odtečejo, nakar bo zatvornica na Špiči zapeta zaprtja, ker se bo regulacija Ljubljance vnovič nadaljevala. Tudi Sava je v nedeljo opoldne dosegla svoj višek, nato pa je pričela počasi upadati. Pri Tacnu je danes popoldne beležila elektrarna Česenj 60 cm vodnega stanja nad normalo.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans Josel grenčice«.

— PRI RAZPOKANI KOZI. ozobilnih. Hsajih in izpušnih čudovito deluje »OBLAKOVO KA MILIČNO MAZILCO«.

Dva milijona za kemični institut ljublj. univerze

Belgrad, 8. marca. m. V finančnem zakonu ima prosvetni minister pooblastilo, da lahko najame dva milijona dinarjev posojila za novo zgradbo kemičnega instituta tehnične fakultete v Ljubljani.

Ljubljana

V torek, 9. marca

Gledališče

Drama (začetek ob 8 zvečer): Torek, 9. marca: Zaprtje. — Sreda, 10. marca: »Dež in vihar«. Red Sreda, — Četrtek, 11. marca: »Zadnji signali«. Premierski abonma. — Petek, 12. marca ob 15: »Na ledeni plošči«. Dijaska predstava. Izven. Izredno znižane cene od 14 do 2 Din.

Opera (začetek ob 8 zvečer): Torek, 9. marca: »Pikova dama«. Red A. — Sreda, 10. marca: »Baletni večer«. Red B. — Četrtek, 11. marca: »Hofmannove pripovedke«. Red Četrtek. — Petek, 12. marca: »Bolgarski plesni večer«. Izven.

Predavanja

Zadnje karitativno predavanje v letošnji sezoni bo danes zvečer ob osmih v verandni dvorani hotela »Union«. Predaval bo predsednik karitativne zveze gosp. prior Valerijan Učak o temi: »Pregled našega dosežanega dela«. Vstop prost.

Prosvetno društvo Ljubljana — mesto. Dekliški odsek ima drevi ob 8 zvečer redni sestanek v sobi Vzajemne zavarovalnice. Bo zelo zanimivo predavanje.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, 10. t. m. ob 8 zvečer, bo predaval univ. prof. dr. Franc Kidrič o Trubarju. Predavanje se bo vršilo v mali dvorani Filharmoničnega društva.

Prirodoslovno društvo priredi drevi ob 6 v mineraloški predavalnici univerze zanimivo predavanje g. dr. Bohinca »O varstvu prirode in zaščiti parkih«. Vstopnina 4 Din, za dijake 2 Din.

Prireditve in zabave

Recitacija Milana Skrbniška in tragedije »Heinrich Kleist«, ki jo je napisal Ivan Mrak — se ne bo vršila nocoj, marveč danes teden, v torek 16. t. m. in sicer v dvorani Mestnega Doma, ne pa kot je bilo prvotno javljeno v Delavski Zbornici.

Frančiškanska dvorana. Dramatični odsek frančiškanske prosvete priredi drevi ob 8 igro s petjem v petih slikah »Sanje«.

Kino

Kino Kodeljevo. Danes »Kontrolor Wagons-Lits« (Theo Lingens). Cene znižane.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Gartner, Moste.

1 Poljski generalni konzul g. Viktor Stefan Pol v Ljubljani. Dne 8. in 9. t. m. se mudi med nami poljski generalni konzul Viktor Stefan Pol, ki je, kakor smo svoj čas poročali, pred kratkim prevzel posle generalnega konzula R. P. v Zagrebu. Včeraj in danes je oziroma bo g. gener. konzul napravil v spremstvu ljubljanskega konzula dr. Fr. Stetela službene obiske pri predstavljajih krajevnih oblasti. Ostali čas pa namerava porabili predvsem zato, da naveže osebno stike z zastopniki našega gospodarskega, žurnalističnega in kulturnega življenja in osebno spozna Slovenijo ter njeno kulturo. Sinoci je Društvo prijateljev Poljske priredilo g. gen. konzulu na čast v hotelu Unionu intimno čajanko z razgovorom o tem, kako poglobiti poljsko-slovenske kulturne in gospodarske stike.

1 Obisk v uredništvu »Slovenec«. V spremstvu poljskega konzula v Ljubljani, gosp. Franca Stetela je Slovenecovo uredništvo obiskal včeraj poljski generalni konzul gosp. Victor S. Pol iz Zagreba.

1 Ljubljanskim akademikom! Danes ob pol 2 popoldne prispe v Ljubljano pevski zbor »Rodna pesem« iz Sofije. Glasbena Matica in JBL pripravljata svečan sprejem. Pripravljalni odbor za ustanovitev akademikega odseka JBL vabi vse akademike, da se slavnostnega sprejema udeležijo, da tako javno manifestirajo svojo ljubezen do bratskega bolgarskega naroda. Iste dne zvečer prispe v Ljubljano velik pobornik bratstva med južnimi Slovani, bivši opolnomočeni minister na našem dvoru, brat Dimo Kazasov, predsednik Zveze jugoslovansko-bolgarskih lig v Sofiji. Brat minister Kazasov se bo udeležil v četrtek 11. t. m. slavnostnega konstituiranja akademikega odseka JBL. Podroben spored bo pravočasno javljen v dnevnem časopisu.

1 H »Kaplan« je anu dobru doleinsku vinu perpelanu.

1 Pripravljalni tečaj društva brezposelnih profesorov kandidatov bo na II. državni realni gimnaziji. S. I. aprila se začne tečaj za maturo. Vpisovanje in informacije v ponedeljskih, sredah in petkih od pol 3 do pol 4. — Odbor DBPK.

1 Kupeje s hišami in zemljišči. Pri zemljiško-prometni komisiji ljubljanskega okrajnega sodišča je bilo v dveh mesecih prijavljenih že 284 raznih pogodb, ki se nanašajo na prenos lastninske pravice do raznih nepremičnin, tako kupnih, menjalnih in izročilnih pogodb. Čeprav je bil predpust letos kratek, je bilo sklenjenih razmeroma mnogo izročilnih in ženitavilskih pogodb. Vseh pravih kupnih pogodb je bilo prijavljeno 245 in sicer januarja 95, februarja pa 150, za celotno kupninsko vrednost okoli 2.500.300 Din. Razne zemljiške parcele so bile v mestu letos prodane za 50 do 220 Din m². Zasebnika Marija Novak je prodala svojo vilo št. 5 v Detelovi ulici za pokopališčem Sv. Kristofa dr. Stanku Pušenjaku, zdravniku v Cerknici. Kupnina je znašala 390.000 Din. V svrhu regulacije lileške ulice je mestna občina ljubljanska kupila od Josipa Koprivca par. št. 49/4 k. o. Petersko predmestje I. del za 61.275 Din. Od trgovca Jančarja Ivana pa je v iste namene prevzela 3 parcele tako, da mu je ostopila nekaj svojega sveta, Jančar pa je občinu odstopil hišo št. 14 na Vidovdanskem cesti in še 160 m² sveta. Svet občine je bil cenjen na 44.200 Din. Jančarjev s hišo pa na 289.200 Din.

1 Razpis dobave. Mestno poglavarstvo ljubljansko opozarja zainteresirane na razpis dobave živil, kurjave in vina za Mestno zavetišče, Mladiko, Delavski dom in druge socialne ustanove. Natančnejši pogoji so razvidni iz zadnjega Službenega lista.

Združenje pletilcev za dravsko banovino ima občni zbor v ponedeljek 22. marca 1937 ob 14 v sejni dvorani Društva industrijev in veletrgovcev v Ljubljani, Dunajska cesta 1 b) II. nadstropje v Ljubljanski kreditni banki. Na dnevnem redu je poleg običajnih poročil tudi volitev delegatov za okrajni odbor obrtniških združenj.

Maribor

m Navdušen sprejem bolgarskih pevcev. V nedeljo popoldne so prispe v Maribor bolgarski pevci, člani zbora Rodna pesem iz Sofije. Dasi se je za njihov prihod šele zadnji čas izvedelo — prvotno je bil napovedan prihod šele v ponedeljek — jih je vendar sprejela na kolodvoru ogromna množica ter jih navdušeno pozdravila. V imenu občine jim je želel dobrodošlico ravnatelj Rodošek. V imenu Glasbene Matice Arnuš in JBL profesor Sedivy. Zahvali se je predsednik Rodne pesmi prof. Teofilov. Bolgari, ki so prenočili pri Orlu, so bili včeraj ves dan predmet splošne pozornosti ter so si ogledali mesto in bližnjo okolico. Sinoči je bil v uniojski dvorani koncert, ki je bil tako obiskan, kakor malokatera koncertna prireditelj v Mariboru. Ogromna množica je s silnim navdušenjem pozdravila bratske pevce ter jim prirejala po vsaki pesmi velike ovacije. Prejeli so krasne vence in cvetje ter jim bo gotovo ostal koncert v Mariboru v trajnem spominu.

m »Boštjan iz predmestja«, katerega je v nedeljo vprizoril tukajšnji Ljudski oder, je s svojo prepričevalnostjo in globoko-socialnim obelježjem zadel številno občinstvo kakor malokatero odersko delo. Vsa igra je pretresljivo klicala naših dni po krščanski ljubezni, katera z največjo osebnostno žrtvijo zbljuje človeka z Bogom, obenem pa tudi ostru obsoja brezsrčnega mamoniizma. Boštjana redovnika, — sodobnega junaka, ki pada, vstaja, veruje, upa in obupa — a vendar zmaga z evangeljsko besedo »Ljubi Boga nad vse... in svojega bližnjega kakor sam sebe«, katero spremeni v dejanje, je dovršeno podal gosp. Karel Medvedič, kateri je igro tudi režiral. Tudi ostali igralci so podali dobro svoje vloge ter tako pripomogli k odličnemu uspehu. Izmed mnogih naj omenimo samo brezposelnega in zakrknjenega delavca Pavla, ki pa pod vplivom Boštjanove nesebične ljubezni postane njegov sodelavec, katerega je dobro, zlasti v prvem dejanju, podal Polde Vostner, ki je tokrat imel svojo poslovilno predstavo. — Oba, režiser gosp. Medvedič kot Boštjan in gosp. Vostner kot Pavel, sta bila deležna priznanja ter dobila poklonjenj cvetje.

m Dva uspešna družabna večera. Ruska Matica v Mariboru je priredila v soboto v kazinskih prostorih svoj tradicionalni »ruski večer«, ki je bil za Maribor velik družabni dogodek. Prireditelji so poskrbeli za izredno zanimiv in lep spored. Nastopili so namreč članica ljubljanske opere gospa Oljdenapova, tenorist zagrebške opere Manoševski, baletni mojster iz Zagreba Froman ter mariborski pianist dr. Klasič. Koncertni in plesni program je bil skrbno izbran in so ga umetniki v dovršeni obliki podali, tako da so dosegli velik uspeh. Po koncertu, ki se je vršil v veliki kazinski dvorani, je sledila družabna zabava v spodnjih prostorih Kazine. Obisk je bil tolik, da veliko gostov ni dobilo več prostora. — V nedeljo zvečer so imeli mariborski prostovolci svoj družabni večer v veliki dvorani Orla. Tudi njihovo prireditev je posetilo odlično občinstvo. Poleg kratkih nagovorov so bili na sporedu tudi solosevi koncertnega peva Faganjlija, ki ga je spremljal na klavirju prof. U. Vrabec ter nastop pevskega zbora dijaške inženjerske šole rezervnih častnikov. Višek večera je bila izročitev zlate medalje za zaslugе materam padlih prostovolcev gospej Bačič in gospej Bačič. Odlikovanja jima je izročil general Milenković.

m Žetev smrti. Na Vodnikovem trgu št. 4 je umrla v najlepši dobi 42 let soproga uglednega mariborskega gostilničarja gospa Marija Beranič. Pokopali jo bodo v sredo ob 4 popoldne na pokopališču. — V Minski ulici 7 je umrla v visoki dobi 82 let zasebnika gospa Julijana Perko. Pokojnico, ki je mati uglednega trgovca gosp. Perka v Košakih, bodo položili k večnemu počitku na Pobrežju danes popoldne ob 15. — V bolnišnici je umrl posestnik Janez Aljec, star 67 let. Truplo so prepeljali k Sv. Benediktu v Slov. goricah. — V Ribiškem selu 14 je pokosila smrt 36 letno Ano Salaman. — Naj počivajo v miru!

m Na Jožefovo v Gradec. Putnik prireja 19. marca družabno potovanje v Gradec. Avtolar odhaja izpred Orla ob 7.30. Vožnja, potni list, vizum za 100 Din.

m »Sijajene obiske na obnih zborih JNS. Občnega zbora krajevene organizacije JNS za IV. mestni okraj v gostilni Kosič se je udeležilo nič manj kot 11 oseb in to skupaj z veljaki in govorniki, ki so prišli iz drugih delov mesta. Res sijajna udeležba!

m Občni zbor Muzejskega društva v Mariboru bo v nedeljo popoldne ob pol 10 v čitalnici študijske knjižnice. Popoldne sledi izlet v Geršak pri Št. Ilju k ogledu tamošnjega predzgodovinskega izriška.

m V dve pedi globoko vodi utonil. Ko je šel te dni 11 letni Janez Horvat iz Otovcev v šolo, je zapazil v plitvi vodi potoka Kreka truplo neznanega moškega. Odhitel je nazaj v vas po ljudi, ki so prišli ter mrtvca dvignili iz potoka. Prepoznali so v njem 64 letnega malega posestnika Stefana Rakarja iz Cempincev.

m Imetje uničeno. V Legnu je nastal požar na hiši posestnika Franca Sušca, ki mu je uničil stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Povzročil je 30.000 Din škode.

m Svileno triko perilo, kombinže, nogavice, moderne usnjene rokavice, moške srajce, lepe kravate itd., vse v veliki izbiri in najnovejši modi A. Paš. Maribor, Slovenska ulica. Svilenske in modne potrebščine!

Mariborsko gledališče

Torek, 9. marca ob 20: »DR.« Red. B. Sreda, 10. marca: Zaprtje. Četrtek, 11. marca ob 20: »Čevljar Anton Pitt«. Red. C. Znižane cene. Petek, 12. marca ob 20: »Baletni večer«. Baletnega moštra zagrebške opere.

Celje

c Občni zbor Slovenske šahovske zveze. V malem salonu hotela Evropa je bil včeraj ob 9. popoldne občni zbor Slovenske šahovske zveze. Za predsednika je bil izvoljen g. Tone Kozina, za odbornike pa gg. Erker Julij, Jurčič Karel, Klakočar Ludvik, dr. Bajec Tone, Prefalk Anton, Bizjak Ferdinand, Zupan Ivan, Jarec Janko, Tomazič I. in Slokan Ivan.

c Redna letna skupščina mizarjev je bila v nedeljo. Združenju, ki obsega teritorij celjskega sreza, je predsedoval g. Vrenko, mizarški mojster v Celju. Zbornico je zastopal kipar g. Miloš Hohnjec, okrajni odbor na komisar g. Lenčnik Anton. Na občnem zboru so bila podana izredna poročila, katera so prav nazorno pokazala stanje, v katerem se danes mizarstva obrt nahaja. Prav živahna debata je nastala okrog ravnalnih cenikov za mizarске izdelke, katere naj združenje za vse svoje člane sestavi. Uprava je sprejela pooblastilo za izdajo takega ravnalnega cenika, ki je spridlo današnjih razmer nujno potreben.

c Protesti trdke Bafa proti uvoznim na čevljarске izdelke v mestni občini celjski. Podružnica trdke Bafa v Celju je razširila po mestu poziv na odjemalec, naj protestirajo proti občinski uvo-

nini, češ, da je mestna občina celjska sklenila, da bo pobirala od vsakega para čevljev občinsko uvoznino in to: od moških čevljev ali polčevljev — od št. 38 navzgor — ako je kupna cena Din 100 ali manj, za 1 par Din 4; od ženskih čevljev ali polčevljev od št. 36 navzgor — ako je kupna cena Din 100 ali manj za 1 par Din 4, od ženskih ali dekliških čevljev ali polčevljev od št. 30 za par Din 3, od dekliških ali dekliških čevljev ali polčevljev od št. 25 do 30 za 1 par Din 2. Navedene postavke niso nove tarifne postavke uvoznine za čevljarске izdelke, temveč so to že znižane postavke, ki naj veljajo od 1. aprila 1937 dalje. To dakazujejo sledeča dejstva: Mestna občina pobira uvoznino na čevljarске izdelke v tekočem proračunskem letu na podlagi pravilnika o pobiranju občinske uvoznine v mestni občini celjski od 4. aprila 1936, ki je bil odobren z odločbo ministrstva za finance od 31. marca 1936 in objavljen v Službenem listu banske uprave dravske banovine od 25. aprila 1936. Z novim proračunskim letom 1937/38 pa namerava mestna občina vsled sklepa mestnega sveta v proračunski seji dne 26. februarja 1937 pobirati od čevljarških izdelkov nižjo in sicer zgoraj navedeno uvoznino. Vse ostale postavke tarif. postavke 5, ki določa uvoznino za čevljarске izdelke ostanjejo še nadalje v veljavi. Mestna občina pobira sedaj od moških čevljev ali polčevljev od št. 38 navzgor Din 5 in bo kot je zgoraj navedeno, od 1. aprila 1937 pobirala od teh čevljev, ako je nabavna cena Din 100 ali manj, Din 4, ako pa je nabavna cena višja od 100, pa Din 5. Od ženskih čevljev ali polčevljev od št. 36 navzgor pobira sedaj Din 5; z novim proračunskim letom pa bo pobirala od teh čevljev pri nabavni ceni Din 100 ali manj Din 4, pri nabavni ceni nad 100 Din pa Din 5. Od dekliških ali dekliških čevljev ali polčevljev od št. 37 pobira mestna občina sedaj 4. od 1. aprila 1937 pa bo pobirala od ženskih ali dekliških čevljev ali polčevljev od št. 30 do 37 Din 3 in od št. 25 do 30 Din 2. Ni res, da so luksuzni čevlji, ki stanejo Din 400, obdavčeni z enako uvoznino kakor ceneni platneni čevlji, ki stanejo Din 29 do Din 30, kajti za take čevlje pride v poštev, če gre za moške čevlje, postavka »od moških čevljev ali polčevljev od platna ali iz klobučevine od št. 38 navzgor Din 2« Tudi za moške in ženske opanke od št. 38 navzgor znaša uvoznina le Din 2, za moške in ženske opanke št. 25 do 37 pa Din 1. Za otroške opanke od št. 25 navzdol pa le 50 par. Glasom sklepa mestnega sveta od 22. maja 1936 se tudi sandale obravnavajo kot opanke. Dasiravno je uvoznina v tekočem proračunskem letu višja od uvoznine, sklenjene za leto 1937/38, trdka Bafa cen svojim izdelkom do včeraj še ni zvišala. Enako jih tudi ni zvišala v drugih krajih, kjer se od čevljarških izdelkov pobira uvoznina. Ker pa je za novo proračunsko leto namenovano celo znižanje uvoznine, kakor je zgoraj navedeno, uvoznina nikakor ne more biti povod za zvišanje cen čevljarških potrebščinam trdke Bafa. Uvoznine na čevljarске izdelke ne pobira samo mestna občina celjska, temveč jo pobirajo tudi druge občine n. pr. Zagreb, Ljubljana, Maribor, Ptuj, Vransko itd.

c Mojrski izpiti. Danes se prično pred izpitno komisijo pri okrajnem odboru obrtniških združenj in Celju mojrski izpiti.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Manja«.

Domača gostovanja slovenskih tenorjev

J. Rijavec — A. Drmota.

Ker je v zadnjem času naše operno gledališče prišlo pod vplivom razmer v tenorsko stisko, je tej stiski odpomoglo z gostovanji in to ne slabo, kajti v goste je privabilo dva slovenska in obenem mnogo vredna tenorja.

Josip Rijavec, ki svojim pevskim odlikam še vedno ne dopusti zaiti, temveč jim obratno pridobiva še ponovnih priznanj, kot je pokazalo gostovanje po Rusiji, je nastopil v našem gledališču v pretečenih dneh dvakrat in sicer v Verdijevem »Plesu v maskah« in v Donizettijevi »Lucii di Lammermoor«. V obeh predstavah je pevec vzpostavil svoje znane in že ponovno opisane odlike še vedno svežega in lahkotnega glasu, muzikalne in posebej pevske kulture ter igralske topline, čeprav slednja deloma kosteni pod premočno rutino. Njegova gostovanja so vedno svetel pojav v našem opernem življenju.

Tone Drmota, ki si sočasno utira jako lepo umetniško pot v dunajskem glasbenem življenju, je te dni prvi takt nastopil v dveh predstavah, in sicer v Puccinijevih operah »Madame Butterfly« in »La Bohème«. Njegovi nastopi so bili toliko bolj mikavni, ker so to prvi koraki pevčeve v svet glasbeno-dramatičnega umetniškega delovanja in obračajo zato na posebno pozornost, ki hoče uganiti, kakšna in kolikšna bo ta bodoča rast z ozirom na obstoječe vrednote. Iz teh vrednot pevčevega glasbeno-dramatičnega oblikovanja, ki so bile tudi že opisane, pa se izvijajo ugodne sode. Ugodne predvsem zato, ker se vedno znova razkriva, da je pevec poleg vsega glasbenika, ki pozna te svoje estetske postavke in jim dosledno sledi, kar ga vodi in ga bo vodilo vedno trdnje po poti čiste umetniške lepote, s katero bo mogel vedno prepričevati vsaj globlje dojemljivega poslušalca, ki zna ločiti lepoto pevčevega oblikovanja od čutne dražljivosti zvonne probojnosti; ta pot pa je trdna in prava. Pri tem ima umetnik tudi razgiban notranji utrip, kar ga ugodno spremlja na poti dramatskega oblikovanja. Seveda je še vse v pričetku razvoja in zato v vsem še ni prave sproščenosti, ki bo nastopila s časom, ko bo v umetniški rasti zadosteno vsem podrobnim postavkam pevke in dramatske šolanosti in ko se bo izluščilo jedro ob pravih in umetniško poglobljenih režijah, kar Drmota gotovo tudi sam ve in čemur bo nedvomno sledil z vso prirojeno vztrajnostjo. V kolikor pa obstojajo nedostatki še v tej smeri, so povzročili, da se pevec v »Madame Butterfly« še ni mogel povsem uveljaviti; pač pa je dosegel lepo stopnjo uspeha v »Bohème«, kjer se je zlasti v tretji sliki visoko povzel v oblikovanju pevskih likov, pa se je obenem tudi v igri toplo razgibal.

Ptuj

Uradni dnevi meroizkusnega urada. Oddelek kontrole mer v Mariboru ima v naslednjem tromesečju v Ptuj, uradne dneve in sicer: V mesecu aprilu, dne 19., 20., 21. in 22. — Maja, dne 24., 25., 26. in 28. — V juniju, dne 18., 19., 21. in 22.

Okrajni odbor Rdečega križa v Ptuj, bo uradoval odsej vsak petek, izvenšnji praznike, v svoji pisarni na okrajnem načelstvu v Ptuj, pritičje desno, soba št. 15 od 16.—17. ure.

Mestno gledališče v Ptuj priredi v ponedeljek, dne 8. t. m. narodno igro s petjem in petih dejanjih »Domene« Predprodaja vstopnic v glavni zalogi to-baka. Cene običajne.

Negzode. V ptujsko bolnišnico so prepeljali 39 letno viničarko, Petek Julijano iz Velike Nedelje, ki je še v mesecu novembru preteklega leta padla in si nalotila levo podkolenico. Istotako so pripeljali v bolnišnico 27. letnega posestniškega sina Predkaka Franca iz Zupeče vasi, ki si je pri sekanju drv pognal sekuro v nogo.